

ምዕራፍ ፡ ፶፯ ።

የንጉሠ ፡ ሕመምና ፡ የዶክተር ፡ ፖንሴ ፡ ሕክምና ፤ ዐዒ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድና ፡ ፲፬ኛው ፡ ሉዊ ።

ዐዒ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ በ፬፻፹፭ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ነገሡት ፡ እንደ ፡ ዐዒ ፡ ካሌብ ፤ በሺህ ፡ ፬፻፳፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ እንደ ፡ ነገሡት ፡ እንደ ፡ ዐዒ ፡ ዘርዐ ፡ ያዕቆብ ፤ ከሺህ ፡ ፳፻ኛ ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ በጎንደር ፡ ከነገሡት ፡ ነገሥታት ፡ ውስጥ ፡ ከገናናዎቹ ፡ ያንዱ ፡ የዐዒ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ስም ፡ በሸዋም ፡ በትግሬም ፡ በጋላም ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በጣም ፡ የገነነ ፡ ነበር ። ግዛታቸውም ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንደ ፡ ተባለው ፡ ከሰሜን ፡ ኤርትራን ፡ አልፈው ፡ ከሰላን ፤ ከምዕራብ ፡ እስከ ፡ ስናር ፡ ድረስ ፡ ይገዙ ፡ ነበር ። የኢትዮጵያም ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ስም ፡ የገነነው ፡ በርሳቸው ፡ ጊዜ ፡ ነው ፤ ዳሩ ፡ ግን ፡ ኢትዮጵያን ፡ እስከ ፡ ፳፬ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ እንደ ፡ ገዙ ፡ ሕመም ፡ አደረባቸው ። ከሕመማቸውም ፡ ለመዳን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ስሙን ፡ ያነሣነውና ፡ በጠገባቸው ፡ ያለው ፡ ሃጂ ፡ ዐሊ ፡ የሚባለው ፡ ግብጻዊ ፡ በካይሮ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እኔን ፡ አክሞ ፡ ያዳኑኝ ፡ የፈረንሳይ ፡ ሐኪም ፡ አለና ፡ እርሱን ፡ ቢያስመጡና ፡ ቢታከሙ ፡ ይሻላል ፡ ብሎ ፡ መከራቸው ። የርሱንም ፡ ምክር ፡ ከሰሙ ፡ በኋላ ፡ ካይሮ ፡ ያለውን ፡ ደ ፡ ማዬ (Demaillet) ፡ የሚባለውን ፡ የፈረንሳይን ፡ ቆንሲል ፡ ፖንሴ ፡ የሚባለውን ፡ ሐኪም እንዲልክላቸው ፡ በሃጂ ፡ ዐሊ ፡ አማካይነት ፡ ደብዳቤ ፡ ላኩበት ፤ ደ ፡ ማዬም ፡ ገና ፡ አስቀድሞ ፡ በቀይ ባሕር ፡ በኩል ፡ የፈረንሳይ ፡ ንግድ ፡ ከሆላንድና ፡ ከቱርክ ፡ ይልቅ ፡ እንዲሰፋፋ ፡ ምኞት ፡ ነበረውና ፤ መልክቱ ፡ እንደ ፡ ደረሰው ፡ ይኸንኑ ፡ ሻርል ፡ ጃክ ፡ ፖንሴ (Charles-Jacques poncet) ፡ የተባለውን ፡ ሐኪም ፡ ከንድ ፡ ሚሲዮናዊ ጋራ ፡ ላከው ።

እነሱም ፡ ከካይሮ ፡ ተነሥተው ፡ ሲመጡ ፡ ብሬቪዳንት ፡ (Brevédant) ፡ የሚባለው ፡ ይኸው ፡ ሚሲዮናዊ ፡ ጎንደር ፡ ሊደርስ ፡ ጥቂት ፡ ሲቀረው ፡ ታሞ ፡ ሞተ ። ዶክተር ፡ ፖንሴ ፡ ግን ፡ በደህና ፡ ጎንደር ፡ ደረሰና ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ ተገናኝቶ ፡ ያክማቸው ፡ ገመር ። በርሱም ፡ ሕክምና ፡ ንጉሡ ፡ ከሕመማቸው ፡ ተሻላቸው ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ዶክተር ፡ ፖንሴ ፡ ለንጉሡ ፡ ባለሻል ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ልቡ ፡ ይወጣ ፡ ይገባ ፡ ገመር ። በኋላም ፡ ከሆላንድም ፡ ከኤስፓኝ ፡ መንግሥትና ፡ ከሌሎቹ ፡ ነገሥታትም ፡ ከሚበልጠው ፡ ከፈረንሳይ ፡ ንጉሥ ፡ ካ፲፬ኛ ፡ ሉዊ ፡ ጋራ ፡ ተላልከው ፡ ወዳጅ ፡ ቢሆኑ ፡ መልካም ፡ ነበር ፡ ብሎ ፡ መከራቸው ፡ ንጉሡም ፡ ምክሩን ፡ ስምተው ፡ የሻጃን ፡ የሙራድን ፡ ዘመድ ፡ አንድ ፡ የወርቅ ፡ መስቀል ፡ ጥሩ ፡ ጥሩ ፡ ፈረስ ፡ አንድ ፡ የዝኖን ፡ ግልገል ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ጌጥ ፡ የተጠለፈ ፡ ልብስ ፡ ወንድና ፡ ሴት ፡ በሮቾ ፡ ጨምረው ፡ ደብዳቤ ፡ አሲዘው ፡ ላ፲፬ኛ ፡ ሉዊ ፡ እንዲሰጥላቸው ፡ ላኩት ። ርሱም ፡ ይኸንኑ ፡ ዕቃ ፡ በያይነቱ ፡ ከደብዳቤ ፡ ጋራ ፡ ተረከበና ፡ ከንጉሡ ፡

ተሰናብቶ ፡ ወደ ፡ ምጥቀ ፡ ሄደ ። ዳሩ ፡ ግን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ የውጭ ፡ መንግሥት ፡ ወዳጅ ፡ እንዲሆኑ ፡ የቱርክ ፡ መንግሥት ፡ አይፈቅድም ፡ ነበርና ፡ መላክተኛው ፡ ምጥቀ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ በዚያ ፡ ያለው ፡ የቱርክኛ ፡ ሹም ፡ አግኝቶ ፡ የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ቀምቶ ፡ መለሰው ፤ ዝኖኑም ፡ ምጥቀን ፡ ሳያልፍ ፡ ሞተ ። በካይሮ ፡ ያለውም ፡ ካራ ፡ ሜሐሜት ፡ የሚባለው ፡ ፓሻ ፡ ከኮስታንቲኖፕል ፡ በተቀበለው ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ ከፈረንሳይ ፡ ንጉሥ ፡ ካ፲፬ኛ ፡ ሉዊና ፡ ከቦታቸቹ ፡ ሹማምት ፡ ወይም ፡ ከሮማ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳስ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ወደ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ እንደዚሁም ፡ ከኢትዮጵያው ፡ ንጉሥ ፡ ወደ ፡ ፈረንሳይ ፡ አገር ፡ ሰውም ፡ ገጸ ፡ በረከትም ፡ ደብዳቤም ፡ እንዳይተላለፍ ፡ ጥብቅ ፡ ትእዛዝ ፡ ለምጥቀው ፡ ፓሻ ፡ አስተላለፈ ። ስለዚህ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ በምጥቀ ፡ በኩል ፡ መተላለፍ ፡ ችግር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በኩብያና ፡ በስናር ፡ በኩልም ፡ አንዳንድ ፡ ቈራጦች ፡ መልእክተኞችና ፡ ሚሲዮኖች ፡ በድፍረት ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ለመግባት ፡ ቢያስቡ ፡ ሱዳኖች ፡ እየያዙ ፡ ስላጉላሏቸው ፡ በንግድና ፡ በማናቸውም ፡ ሊወዳጁ ፡ የነበሩት ፡ የፈረንሳይና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ የሉዊ ፡ ፲፬ኛና ፡ የኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ምኞትና ፡ አሳብ ፡ ለጊዜው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ተቋረጠ ።

※ ※ ※

እነዚህ ፡ የኢትዮጵያና ፡ የፈረንሳይ ፡ ነገሥታት ፡ በዚህ ፡ ባንድ ፡ ዘመን ፡ ውስጥ ፡ እንዳጋጣሚ ፡ ሲገኙ ፡ የሁለቱ ፡ ሥራና ፡ ታላቅነት ፡ እንደዚሁም ፡ ያባቶቻቸውንና ፡ የአያቶቻቸው ፡ ሥራና ፡ ጠባይ ፡ ተጋጥሞ ፡ መገኘቱ ፡ አንባቢን ፡ ትንሽ ፡ ሳያስደንቅ ፡ አይቀርም ።

ሉዊ ፡ ፲፬ኛ ፡ በፈረንሳይ ፡ አገር ፡ (በ፲፮ ፡ ፳፻፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ተወልደው ፡ በተወለዱ ፡ በ፳፻፲ው ፡ ዓመት ፡ ነግሠው ፡ በ፲፮ ፡ ፯፻፲፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ፳፻ ፡ ዓመት ፡ ገዝተው ፡ ሲሞቱ ፡ በገዙበት ፡ ጊዜ ፡ በሠሩት ፡ የጦርነትና ፡ ያስተዳደር ፡ ምክንያት ፡ በጣም ፡ የገነኑ ፡ በዚሁም ፡ «ፀሐዩ ፡ ንጉሥ» ፡ ከመባላቸው ፡ በቀር ፡ ታላቁ ፡ ሉዊ ፡ እንደ ፡ ተባሉ ፤ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድም ፡ በዘመናቸው ፡ በሠሩት ፡ የጦርነትና ፡ ያስተዳደር ፡ ምክንያት ፡ ሕዝቡ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ የሰጣቸው ፡ ስም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ተላልፎ ፡ «ታላቅ ፡ ኢያሱ» ፡ አሰኝቷቸዋል ። ታላቅነታቸውና ፡ ስመ ፡ ጥርኑ ታቸውም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ምዕራፍ ፡ ይዟል ። በግዛት ፡ ማስፋፋትና ፡ በጽሑፍ ፡ ማሻሻል ፡ የነበራቸው ፡ አካሄድም ፡ እንደ ፡ መጠኑ ፡ ይመሳሰላል ። በፈረንሳይ ፡ አገር ፡ በሉዊ ፡ ዐሥራ ፡ አራተኛ ፡ ዘመን ፡ እነፎንቴን ፡ እነፓስካል ፡ . . . ቢኖሩም ፡ በታላቁ ፡ ኢያሱ ፡ ጊዜም ፡ ቅኔ ፡ እንደ ፡ ውሃ ፡ የሚያገብርፉ ፡ እነ ፡ ክፍለ ፡ ዮሐንስ ፤ እንአዛኸ ፡ ከናፍሮ ፡ ነበሩ ፡ ብንል ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ የጥበቡም ፡ የሊቅነቱም ፡ መንገድና ፡ መጠን ፡ እንደ ፡ ግዛታቸው ፡ ስፋት ፡ ቢሆን ፡ አናፍርም ። በፈረንሳይ ፡ አገር ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ብዙ ፡ መጻሕፍት ፡ ቢጻፉ ፡ ለየብቻ ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱም ፡ ጊዜ ፡ ስንክሳር ፡ ከቀድሞው ፡ ተሻሻሎና ፡ ተባዝቶ ፡ እንደ ፡ ተጻፈ ፤ ፈውሰ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፤ ጠቢብ ፡ ጠቢባን ፡ መጽሐፈ

ሳዊርስ ፤ ማኅበረ ፤ ማዕምራን ፤ ዜና ፤ እስክንድር ፤ ይኸን ፤ የመሳሰለው ፤ ግማሹ ፤ በቀደሙ ፤ ነገሥታት ፤ ዘመን ፤ ግማሹ ፤ በዘመናቸው ፤ መጻፉን ፤ ታሪካቸው ፤ ይነግረናል ። ይኸም ፤ ሲሆን ፤ በፈረንሳዊ ፤ አገር ፤ በዚህ ፤ ዘመን ፤ ከነፓስካል ፤ ከነራሲን ፤ የተጻፉት ፤ መጻሕፍቶችና ፤ ባገራችን ፤ እነዚህ ፤ የተጻፉት ፤ አብዛኞቹ ፤ የመንፈሳዊ ፤ መጻሕፍት ፤ በመጠናቸው ፤ በይነታቸው ፤ በቁም ፤ ነገራቸው ፤ ልዩነት ፤ እንዳላቸው ፤ አንዘነጋም ።

የሉዊ ፤ ፲፬ኛ ፤ አባት ፤ ፲፫ኛ ፤ ሉዊ ፤ «ደቂቁ ፤ ሉዊ» ፤ እንደ ፤ ተባሉ ፤ የዐፄ ፤ ኢያሱ ፤ አባት ፤ ቀዳማዊ ፤ ዮሐንስ ፤ «ደቂቁ ፤ ዮሐንስ» ፤ መባላቸውን ፤ ባለፈው ታሪክ ፤ ከነሥራቸው ፤ ገልጸናል ፤ የሉዊ ፤ ፲፬ኛ ፤ አያት ፤ ሐንሪ ፤ አራተኛ ፤ በሃይማኖት ፤ ጦርነት ፤ የተገዳገደውን ፤ አገራቸውን ፤ ፈረንሳዊን ፤ መልሰው ፤ እንዳቋቋሙ የዐፄ ፤ ኢያሱ ፤ አያት ፤ ዐፄ ፤ ፋሲለደስ ፤ ባባታቸው ፤ በዐፄ ፤ ሱስንዮስ ፤ ጊዜ ፤ በካቶሊክ ፤ ሃይማኖት ፤ ጦርነት ፤ ምክንያት ፤ የታወከችውን ፤ አገራቸውን ፤ ኢትዮጵያን ፤ በዘመናቸው ፤ መልሰው ፤ እንዳቋቋሟት ፤ ታሪካቸው ፤ ይነግረናል ። ከሁሉ ፤ ይበልጥ ፤ የሚገረመው ፤ ሐንሪ ፤ አራተኛ ፤ ካደን ፤ ሲመለሱ ፤ ንጉሥን ፤ ለማየት እፈልጋለሁ ፤ ብሎ ፤ በመንገድ ፤ የሚጠብቀውን ፤ ለማኝ ፤ ራሳቸው ፤ ንጉሥ ፤ መሆናቸውን ፤ ሳያስረዱ ፤ «እኔ ፤ ንጉሡን ፤ አሳይኻለሁ ፤ ብለው ፤ በፈረስ ፤ አፈናጠው ፤ መሄዳቸውና ፤ በኋላም ፤ መንገዳቸውን ፤ ከለማኙ ፤ ጋራ ፤ ሲቀጥሉ ፤ ንጉሡን ፤ እንዴት ፤ አድርጌ ፤ መለየት ፤ እችላለሁ ፤ ቢል ፤ «ሁሉ ፤ ባርሜጣውን ፤ እያወለቀ ፤ እጅ ፤ ሲነሣውና ፤ ንጉሡ ፤ ግን ፤ ባርሜጣውን ፤ እንዳደረገ ፤ ታገኘዋለኝ» ፤ እንዳሉትና ፤ ይኸም ፤ በሐንሪ ፤ ታሪክ ፤ ተጽፎ ፤ እንደሚገኝ ፤ ባለፈው ፤ በምዕራፍ ፤ ፴፪ ፤ እንዳነበብነው ፤ ደግሞ ፤ የዐፄ ፤ ኢያሱ ፤ አያት ፤ ዐፄ ፤ ፋሲልም ፤ ላደን ፤ በረሐ ፤ ሄደው ፤ መንገድ ፤ ጠፍቶባቸው ፤ ሲመለሱ ፤ ጌሾ ፤ ቁራጩን ፤ ቁለኛ ፤ አግኝተው ፤ በፈረሳቸው ፤ አፈናጠው ፤ ንጉሡን ፤ እኔ ፤ አሳይኻለሁ ፤ ካሉት ፤ ጋራ ፤ በፍጹም ፤ ይጋጠማል ፤ ስለዚህ ፤ በዝርዝርና ፤ ባንዳንድ ፤ ነገር ፤ ቢለያይም ፤ በጠቅላላው ፤ የዐፄ ፤ ኢያሱ ፤ አድያም ፤ ሰገድ ፤ ከሉዊ ፤ ፲፬ኛ ፤ ጋራ ፤ ያባታቸው ፤ የደቂቁ ፤ ዮሐንስ ከሉዊ ፤ ፲፬ኛ ፤ አባት ፤ ከሉዊ ፤ ፲፫ኛ ፤ ጋራ ፤ ያያታቸውም ፤ የዐፄ ፤ ፋሲል ፤ ሥራና ፤ አስተዳደር ፤ ከሉዊ ፤ ፲፬ኛ ፤ አያት ፤ ከሐንሪ ፤ አራተኛ ፤ ጋራ ፤ መግጠሙና ፤ መመሳሰሉ ፤ በጣም ፤ ያስደንቃል ። ነገር ፤ ግን ፤ የዐፄ ፤ ኢያሱ ፤ አድያም ፤ ሰገድ ፤ ዘመን ፤ መንግሥት ፤ በጌ፬ ፤ ዓመት ፤ ሲወሰን ፤ ያ፲፬ኛ ፤ ሉዊ ፤ የግዛት ፤ ዘመን ፤ እስከ ፤ ፸፪ ፤ ዓመት ፤ ደርሶ ፤ በኛ ፤ ከዐፄ ፤ ፋሲል ፤ ዘመን ፤ መንግሥት ፤ ዠምሮ ፤ እስከ ፤ ሣልሳዊ ፤ ዳዊት ፤ ዘመን ፤ ድረስ ፤ ደርሶ ፤ የጌት ፤ ነገሥታቶቻችንን ፤ ጊዜ ፤ ባንድ ፤ በራሱ ፤ ዘመን ፤ መጠቅለሉ ፤ ልዩነት ፤ አለው ።

ምዕራፍ ፡ ፶፯ ።

የዘመኑ ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊ ፡ - የነገሥታቱ ፡ ደንበኛ ፡ ተግባር ፤ - የተክለ ፡
ሃይማኖት ፡ መሸፈት ።

ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ባለፉት ፡ ምዕራፎች ፡ ከተጻፉት ፡ በቀር ፡
አገር ፡ ላገር ፡ እየዘሩ ፡ የጎብኙት ፡ አገር ፡ የተሳለሙት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፤
ለማስተዳደሪያ ፡ ያደረጉት ፡ ጦርነት ፡ ለማስተዳደሪያ ፡ ያወጡት ፡ ታላላቅም ፡ ጥቃ
ቅንም ፡ ደንብና ፡ ዐዋጅ ፡ ብዙ ፡ ነው ። ይኸንንም ፡ በታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ እንደ ፡
ተጻፈው ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ በዚህ ፡ ቦታ ፡ ሞሉ ፤ ከዚህ ፡ አልፎ ፡ በዚህ ፡ ቦታ ፡
አደሩ ፡ ከእገሌ ፡ ጋራ ፡ ተዋጉ ፤ ከዚህ ተመልሰው ፡ በእገሌና ፡ በእገሌ ፡ መን
ደር ፡ ተጉዘው ፡ ጎንደር ፡ ገቡ ፡ የሚለውን ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ በዝርዝር ፡ ለመ
ጻፍ ፡ ብንሞክር ፡ አንበቢን ፡ ከማታከት ፡ በቀር ፡ አዲስ ፡ ነገር ፡ አናገኝለትም ።
ያውም ፡ ቢሆን ፡ በዘመኑ ፡ መንግሥታቸው ፡ የተደረገው ፡ ጥናት ፡ ጥናት ፡
ጉዞና ፡ ጦርነት ፡ ዐዋጅና ፡ ደንብ ፡ የሠሩት ፡ ሁሉ ፡ ባለፉት ፡ ምዕራፎች ፡ ተነ
ግረዋል ። ታሪክ ፡ ነገሥታቸውን ፡ እነሐዋርያ ፡ ክርስቶስ ፤ እነአዛዥ ፡ ዘወልድ ፡
ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሲጽፉ ፡ ብዙ ፡ የማጋነን ፤ የማሞገስ ፡ አጻጻፍ እየጨመሩ ፡
ጽፈውላቸዋል ።

የቀድሞ ፡ ጸሐፊዎች ፡ እራሳቸው ፡ የቤተ ፡ ክህነት ፡ ሰዎች ፡ በመሆናቸው ፡
ታሪኩን ፡ ከመንፈሳዊ ፡ ቃልና ፡ ታሪክ ፡ ጋራ ፡ እያቀናጁ ፡ መጻፍ ፡ ልማዳቸው ፡
ነው ። ስለዚህ ፡ አእላፍ ፡ ሰገድ ፡ የሐንስን ፡ ከወንጌላዊው ፡ የሐንስ ፡ ጋራ ፡
እያመሳሰሉ ፡ ለመጻፍ ፡ ሲገኙም ፡ «ንዌጥን ፡ ጽሑፊ ፡ ዜናሁ ፡ ዘይጥዕም ፡ እመ
ዓር ፡ ወሶከር ፡ ወይትቦደር ፡ እምወርቅ ፡ ወእምዕብን ፡ ጳጉዮን ፡ . . . . . ለክቡር ፡
ወዐቢይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ አእላፍ ፡ ሰገድ ፡ ዘተሰምየ ፡ በስመ ፡ የሐንስ ፡ ወን
ጌላዊ ፡ ወኅብረ ፡ ስሙ ፡ ምስለ ፡ ስሙ ፡ ወሃይማኖቱ ፡ ምስለ ፡ ሃይማኖቱ ፡ ወም
ግባሩ ፡ ምስለ ፡ ምግባሩ ፡ . . . . . » እያሉ ፡ ይጽፋላቸው ፡ ነበር ፡ እንደዚሁም ፡
በዚህ ፡ ዐይነት ፡ የአድያም ፡ ሰገድ ፡ ኢያሱን ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊው ፡ ከኢያሱ ፡
ወልደ ፡ ነዌ ፡ ጋራ ፡ ዝግንነታቸውንም ፡ አመራራቸውንም ፡ እያመሳሰለ ፡ ይተ
ርክላቸዋል ። ሲገኙም ፡ “ዝክረ ፡ ነገሩ ፡ ሠናይ ፡ ለንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ወም
ክሐ ፡ ወራዙት ፡ ኢያሱ ፡ ዘይቀልል ፡ እምንስር ፡ ወይጸንዕ ፡ እምአንበሳ ፡ ወይ
ትረአይ ፡ በቅድሚሁ ፡ ሰሉ ፡ ጥበብ ፡ ዘጠቢባን ፡ ከመ ፡ ነጥበ ፡ ጠል ፡ ወማ
ሕየብ ፤ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ሰሉሞን ፡ ጠቢብ ፡ . . .
. . . . . “እያለ ፡ ታሪካቸውን ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ቃልና ፡ በዚያም ፡ ከሚገ
ኙት ፡ ከመሳፍንት ፡ ከሐዋርያት ፤ ከሰማዕታት ፡ ጋራ ፡ እያነጻጸረ ፡ ይጽፋላቸዋል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በርግጥ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡
በግል ፡ ሕይወታቸው ፡ አንዳንድ ፡ ጉድለት ፡ ማድረጋቸው ፡ በይቀር ፡ በጠቅላ

ላው ፡ እንዳባቶቻቸው ፡ እንደነበሩ ፡ ከሌብ ፡ እንደነአልሀሜዳ ፡ እንደነገብረ ፡ መስቀል ፡ እንደነላለባ ፡ እንደነበዕደ ፡ ማርያም ፤ እንደነዘርዐ ፡ ያዕቆብ ፡ እንደነወርፀ ፡ ድንግል ፡ እንደነፋሲል ፡ የሚቆጠሩ ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ የተገኙ ፡ ትልቅ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መሆናቸው ፡ አይጠረጠርም ።

ምናልባት ፡ በኢትዮጵያ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ግዛታቸው ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የሸቀው ፤ ያማራው ፤ የትግሬው ፤ የላስታው ፤ የፈላሻው ፤ የጋላው ፤ የሻንቅላው ፤ ሕዝብ ፡ ከዳር ፡ እስከ ፡ ዳር ፡ ቀጥ ፡ ብሎ ፡ ቢገዛላቸውና ፡ ላዋሉት ፡ ሥራ ፡ ባንድ ፡ ልብና ፡ መንፈስ ፡ እየታዘዘ ፡ ቢውልላቸው ፡ ኖሮ ፡ በዚህም ፤ ላይ ፡ በፈረንሳይ ፤ በእንግሊዝ ፤ በሆላንድ ፡ በቱርክ ፡ አገር ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ያለው ፡ የመሣሪያና ፡ የእጅ ፡ ጥበብ ፡ ፋብሪካ ፡ ባገራቸው ፡ ቢሠራና ፡ ቢለመድ ፡ ኖሮ ፡ እነሱዊ ፡ ፤፻፸፭ ፡ እነትልቁ ፡ ፍሬዴሪክ ፡ እነናፖሊዎን ፡ እንዳደረጉት ፤ የኢትዮጵያን ፡ ድንበር ፡ አልፏል ፡ ከቱርክ ፡ መንግሥት ፡ እየተዋጉ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ትልቅ ፡ የቁሳር ፡ መንግሥት ፡ ሳያደርጓት ፡ አይቀርም ፡ ነበር ፡ የርሳቸውም ፡ የኢትዮጵያም ፡ ታሪክ ፡ ከጨለማ ፡ ወጥቶ ፡ በዓለም ፡ ላይ ፡ ደምቆ ፡ ሳይታይ ፡ አይቀርም ፡ ነበር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ዕድል ፡ ላባቶቻቸውም ፡ ለልጆቻቸውም ፡ እንዳልተከናወነ ፡ ርሳቸው ፡ በዚች ፡ በእስላም ፡ በተከበበችው ፡ ኢትዮጵያ ፡ ብቻ ፡ በታላቅ ፡ ድካምና ፡ ጥረት ፡ ከመኖር ፡ በቀር ፡ ከዚያ ፡ የበለጠ ፡ ለማስፋፋት ፡ አልተከናወነላቸውም ።

የዚህም ፡ ሁሉ ፡ ዕንቅፋት ፡ ‘ወሬኛ’ ፡ «አፈቻላ» ፡ እየተባለ ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ በስድብ ፡ ስም ፡ የሚጠራው ፡ አንዳንድ ፡ ቀንደኛ ፡ ሰው ፡ ግማሹ ፡ አልጋ ፡ ለማግኘት ፤ የቀረው ፡ ነፃ ፡ ለመሆን ፤ ግማሹም ፡ ከብት ፡ ለመዝረፍ ፡ በየጊዜው ፡ የሚያደርገው ፡ ውሳጣዊ ፡ ጦርነት ፡ ነው ። የተነሣውም ፡ ቀንደኛ ፡ በተነሣ ፡ ቀጥር ፡ ከጋላ ፤ ከላስታ ፡ ከፈላሻ ፤ ወገን ፡ እንደዚሁም ፡ በሹመት ፡ በደረጃ ፡ ከተቀየመ ፡ ያማራና ፡ የትግሬ ፡ መከንን ፡ ውስጥ ፡ ተከታይ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ይገኛለት ፡ ነበር ። እርሱም ፡ በደንበኛው ፡ የንጉሠ ፡ ጦር ፡ ሲሸነፍ ፤ ሲማረክ ፤ ሲታሰር ፤ ሲገረፍ ፤ ሲሰቀል ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ ልጁና ፡ የልጅ ፡ ልጁ ፡ በባቱ ፡ የተደረገበትን ፡ ከታሪክ ፡ በመስማት ቁም ፡ ያድርበትና ፡ ይኸንኑ ፡ ለመቀበል ፡ በሻቹ ፡ ንጉሥ ፡ ልጅ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ለጦርነት ፡ እንደገና ፡ ይነሣል ። ቢቀናውም ፡ ባይቀናውም ፡ የተቻለውን ፡ ለመሥራት ፡ የተለመደውን ፡ ጦርነት ፡ ይቀሰቅሳል ። በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አኳኋን ፡ እንደ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ኢያሱ ፡ ያሉ ፡ ኅያላንና ፡ ዐዋቂዎች ፡ የሆኑ ፡ ነገሥታት ፡ በየጊዜው ፡ ቢነሡም ፡ አሳባቸውንና ፡ ዕውቀታቸውን ፤ ገግንናታቸውንና ፡ መሪነታቸውን ፡ ይህ ፡ እላይ ፡ ያልነው ፡ ያገር ፡ ውስጥ ፡ ዘመቻና ፡ አስገባሪነት ፡ ወጥሮ ፡ ዕረፍት ፡ ስለሚነሣው ፡ ነገሥታቱ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ውጭ ፡ አሳባቸውን ፡ አውጥተው ፡ ከሌላው ፡ ከሠለጠነው ፡ ዓለም ፡ ጋራ ፡ በጦርነትም ፡ በሰላምም ፡ ግንኙነት ፡ አድርገው ፡ ለመጠቀምና ፡ ለመጥቀም ፡ ይከለክላቸዋል ።

ስለዚህ : እንደተለመደው : በዚሁ : በገራቸው : ያለውን : ወሬኛንና : ያመጠ
ውን : ወገን : እየወጉ : በማሳመን : ቀባቶችንና : ተዋሕዶዎችን : በማከራከር :
የራሳቸውንና : የሕዝቡንም : ፍላጎት : ለማስደሰት : አዳዲስ : አብያተ : ክርስቲ
ያናት : በማሳነጽ : ርስትና : ጉልት : እየወሰኑ : በማከፋፈል : ሲሠሩ ፤ በግል :
የዕረፍት : ጊዜያቸውን : ደግሞ : መንፈሳውያት : መጻሕፍት : በመመልከት :
አደን : በማደን : ብቻ : ያሳልፉ : ነበር ።

※ ※ ※

ዐፄ : ኢያሱ : አድያም : ሰገድም : በዚህ : ዐይነት : ሲሠሩ : ቁይተው :
አሁን : ሰውነታቸው : ወደ : መድከም : ሊጠጋ : ነው ። ምንም : እንኳ : ዕድ
ሚያቸው : በዚህ : ጊዜ ፤ ከሃምሳ : ባይበልጥ : እላይ : ያልነው : የጦርነትና :
ያስተዳደር : ውዝዋዜ : ከበሽታ : ጋራ : ሰውነታቸውን : ወደ : ማድከም :
አደረሰው ። በዚህም : ላይ : የባለቤታቸው : የእቴጌ : ወለተ : ጽዮንና
የቁባታቸው : የወይዘሮ : ቅድስቲ : የልጆቻቸው : የነፋሲል : የነወይዘሮ : ኢዮ
ጳራቅስያ : የነወይዘሮ : ማርታ : የብዙ : ዘመዶቻቸውና : አሽከሮቻቸው :
ሞት : በኅዘን : ላይ : ኅዘን : በድካም : ላይ : ድካም : እየጨመረባቸው : ሄደ ።

ቢሆንም : መንግሥትን : ለልጃቸው : እስኪ : ለቁ : ድረስ : በሞቱትና :
በተሻሩት : መኳንንቶቻቸው : እግር : አዳዲስ : ሹማምንት : እነደጃዝማች : ሕዝ
ቅያስን : እነደጃዝማች : ኢዮብን : እነብላቴን : ጌታ : ባስልዮስን ፤ እነፀበኛ :
አምሳሌን ፤ እነደጃዝማች : ቱሉን : እነብላቴን : ጌታ : አሞንዮስን ፤ እነፀጅሮንድ :
አብሬን : እነጎጃም : ነጋሽ : አኖሬን : እነፊታውራሪ : ሕንፃ : ክርስቶስን :
እነአዛኸ፣ ገዝኮሮን ፤ እነጽራግ : ማሰሬ : ኪሮስን ፤ እነዐቃቤ : ሰዓት : አብራ
ንዮስን ፤ እነቁስ : ዐጼ : ሚካኤልን : እነ : ጸሐፊ : ትእዛዝ : አካለ : ክርስ
ቶስን : እየሾሙና : እሥልጣን : ላይ : እያወጡ : በቀድሞዎቹ : እግር : ከተተኩት
ከነዚህ : አዳዲስ : ሹማምንቶች : ጋራ : የንጉሠ : ነገሥት : ሥራቸውን ለመ
ቀጠል : ጥቂት : ጊዜ : ሞከሩ : ነገር : ግን : ሰውነታቸው : ስለ : ቀዘቀዘ :
ኅይላቸውም : ስለ : ተዳከመ : ሹማምንቱም : መኳንንቱም : ርሳቸውን : ችላ :
እያሉ : ወደ : ትልቁ : ልጃቸው : ወደ : ተክለ : ሃይማኖት : በግልጽም : በስው
ርም : መጠጋት : ዠመሩ ። ርሳቸውም : ይኸንን : በልባቸው : ስለ : ተረዱት :
በሺሕ : ፯፻፺፰ : ዓመተ : ምሕረት : ላይ : የመግሥቱን : እንደራሴነት : ለል
ጃቸው : ለኚሁ : ለተክለ : ሃይማኖት : የራስነት : ማዕርግ : ጨምረው : ሰጥተው
ይበልጥ : ጊዜያቸውን : ቤተ : ክርስቲያን : በመሳለምና : ጸሎት : በማዘውተር :
ያሳልፉ : ዠመር ።

ዳሩ : ግን : በዚሁ : ጊዜ : ከባለቤታቸው : ከእቴጌ : መለኰታዊት : የተ
ወለዱት : ተክለ : ሃይማኖትና : ከቁባቶቻቸው : ከወይዘሮ : ቅድስቲና : ከወይዘሮ :
ማርያማዊት : የተወለዱት : ልጆች : ዳዊትና : በካፋ : ዙፋንን : እኔ : አወርሳ
ለሁ : በማለት : ርስ : በርሳቸው : ይጣሉ : ዠመር ። መኳንንቱም : የንጉሡን

መሸምገልና ፡ የተክለ ፡ ሃይማኖትንም ፡ ሙሉ ፡ ሰውነት ፡ ከሕግ ፡ ሚስታቸው ፡
የተወለዱ ፡ መሆናቸውንም ፡ በመመልከት ፡ የንጉሥነት ፡ ጊዜያቸውም ፡ እንደ ፡
ተቃረቡ ፡ በመረዳት ፡ ከወይዘሮ ፡ ቅድስቱ ፡ ልጆች ፡ ይልቅ ፡ ለተክለ ፡ ሃይማ
ኖት ፡ አድልተው ፡ ነበር ፤ ይልቁንም ፡ ገሚሶቹ ፡ ገና ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ሳይሞቱ፡
አሁኑን ፡ ንገሥና ፡ የመንግሥቱን ፡ ሥልጣን ፡ በእጅክ ፡ ያዘ ፡ እያሉ ፡
ስላደፋፈሯቸው ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ በባታቸው ፡ ላይ ፡ ሸፈቱ ፡ ንጉሡም ፡ ይኸ
ንኑ ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ርግጠኛውን ፡ ለማወቅ ፡ እኔ ፡ አለሁበት ፡ ድረስ ፡ መጥ
ተህ ፡ አንገናኝ ፡ ብለው ፡ ላኩባቸው ። ተክለ ፡ ሃይማኖትም ፡ የትግሬውን ፡ ገዥ ፡
ራስ ፡ ፋራስን ፡ የሰሜኑን ፡ ገዥ ፡ ደጃዝማች ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስንና ፤ ሌሎቹንም ፡
የጎጃምን ፡ ሹማምቶች ፡ ሰብስበው ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ መልክት ፡ ከባቱ ፡ ከንጉሡ ፡ ነገ
ሥቱ ፡ መጣብኝ ፡ ምን ፡ ይሻላል ፡ ብለው ፡ አማክሯቸው ። እነሱም ፡ አንተን ፡ ወህኒ ፡
አምባ ፡ አሥረው ፡ ትንሹ ፡ ልጃቸውን ፡ ዳዊትን ፡ ለማንገሥ ፡ አስበው ፡ ይሆ
ናልና ፡ በትሄድ ፡ ይሻላል ፡ እዚሁ ፡ ዝም ፡ ብለኸ ፡ ቅርና ፡ እኛ ፡ እናንግሥክ ፡
ብለው ፡ መከሯቸው ። እርሳቸውም ፡ ይህን ፡ ምክር ፡ ተቀብለው ፡ ቀሩና ፡ በነ
ዚህ ፡ ሰዎች ፡ ፈቃድ ፡ መንገሳቸው ፡ በዋጅ ፡ ተነገረ ። ይኸንንም ፡ ዐዋጅ ፡
ለተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ከናገሩ ፡ በኋላ ፡ እነዚሁ ፡ መክንንቶች ፡ እርስዎ ፡ እንደ ፡
አፄ ፡ ከሌብ ፡ መንግሥትን ፡ ንቀው ፡ መንገዳል ፡ ማለትን ፡ ስለ ፡ ሰማን ፡
የብክር ፡ ልጅዎን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ አንግሠናል ፡ ብለው ፡ ወደ ፡ ዐፄ ፡
ኢያሱ ፡ መልክተኛ ፡ ላኩ ። ንጉሡም ፡ ይህን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ሕይወቱ ፡ ሳለ ፡
መንግሥቱን ፡ ሳልሰጠው ፡ በእንደዚህ ፡ ዓይነት ፡ ለመቀማት ፡ ከሰበ ፡ እዋጋለሁ ፡
ብለው ፡ ጦር ፡ ሰብስበው ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ከነጭፍራቸው ፡ ወዳሉበት ፡ ጉዞ ፡
ዠመሩ ፤ ዳሩ ፡ ግን ፡ በመንገድ ፡ ድንግል ፡ በር ፡ እሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ሲደርሱ ፡
ስለ ፡ ታመሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምናልባት ፡ የመንግሥቱን ፡ ፍጻሜ ፡ አቅርቦ ፡
ልጄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ እንዲነግሥ ፡ ፈቅዶ ፡ ይሆናል ፡ ብለው ፡ ለጦርነት ፡
የተከተላቸውን ፡ ሠራዊት ፡ አስናብተው ፡ በጠገባቸው ፡ ያሉትን ፡ የወይዘሮ ፡ ቅድ
ስቱን ፡ ልጆች ፡ ለተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ላኩና ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ውጊያውንም ፡ መን
ግሥታቸውንም ፡ ተተው ፡ ጣና ፡ አጠገብ ፡ ደቀ ፡ ማርያም ፡ ወደምትባለው ፡ ቤተ ፡
ክርስቲያን ፡ ሄደው ፡ እንደ ፡ መናኒ ፡ ተቀመጡ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የጎጃም ፡ መጻንንትና ፡ ሊቃውንት ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡
በሸፈቱበት ፡ ጊዜ ፡ ረድተዋቸው ፡ ነበርና ፤ ለዚሁ ፡ ርዳታቸው ፡ ውለታ ፡ ክርስ
ቶስ ፡ በተዋሕዶ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ መሆኑ ፡ ቀርቶ ፡ በቅብዕት ፡ የባሕርይ ፡
አምላክ ፡ ሆነ ፡ የሚል ፡ ዐዋጅ ፡ አስነግርልን ፡ ብለው ፡ ለመኒቸውና ፡ አስነገሩ
ላቸው ፡ ይባላል ። በሌላ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ የታሪክ ፡ መጽሐፍ ፡ ግን ፡ በጉባኤ ፡
ከደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ተዋሕዶች ፡ ጋራ ፡ ተከራክራችሁ ፡ ሳታሸንፉ ፡ ዐዋጅ ፡ አል
ነግርም ፡ ስላሏቸው ፡ በዚሁ ፡ ተቀይመው ፡ ሸፈቱ ፡ በኋላም ፡ ተዋግተው ፡ ድል ፡
ሆኑ ይባላል ፡ የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ በና

ታቸው ፡ በወይዘሮ ፡ መለኮታዊት ፡ በራስ ፡ ፋሬስና ፡ በደጃች ፡ ፍሥሐ ፡ ክር
ስቶስ ፡ በጎቶቻቸው ፡ በጳውሎስና በዳርመን ፡ እየተረዱ ፡ ጎንደር ፡ ገብተው ፡
ስማቸውን ፡ ልዑል ፡ ሰገድ ፡ አሰኝተው ፡ በገሃድ ፡ ነገው ። በቅባት ፡ ሃይማ
ኖት ፡ አልገባም ፡ እያለ ፡ ለዐፂ ፡ ኢያሱ ፡ የሚያደላውንም ፡ እነራስ ፡ ፋሬስ፡
እየተፈላለጉ ፡ ሲይዙና ፡ ሲያስሩ ሰነበቱ ።

ዐፂ ፡ ኢያሱ ፡ ይኸን ፡ ሁሉ ፡ በመነኩበት ፡ ቦታ ፡ ሆነው ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ፡
አዘኑ ፤ ቢሆንም ፡ ልጄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ክፍዎች ፡ ገፋፍተውና ፡ መክረው ፡
ካላስካዳት ፡ በቀር ፡ እኔ ፡ ሳልሰጠው ፡ አልጋዬን ፡ በፈቃዱ ፡ ቀምቶ ፡ በግድ ፡
ለመንገሥ ፡ አያስብም ፡ ሲሉ ፡ ተጠራጠሩ ። በጠገባቸውም ፡ አንለይም ፡ ብለው
የተገኙ ፡ ደጃች ፡ የሐንስ ፡ ያማራ ፡ (ሣይንት) ፡ ገዥ ፡ እነራታውራሪ ፡ ያዕቆብ
እነደጃች ፡ አኖሬ ፤ እነደጃች ፡ የስጦስ ፤ እነአዛዥ ፡ ገላውዴዎስ ፡ ነበሩ ፤ ነገር፡
ግን ፡ ከነዚህ ፡ ውስጥ ፡ በየጊዜው ፡ ወደነዚያ ፡ የዞሩ ፡ አሉ ። ስለዚህ ፡ ዐፂ ፡
ኢያሱ ፡ ደጃች ፡ የስጦስን ፡ ጠርተው ፡ ሂድና ፡ ልጄን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትንና
ራስ ፡ ፋሬስን ፡ በኔ ፡ ቃል ፡ ይጠራችኋል ፡ ብለኝ ፡ አምጣልኝ ፡ ብለው ፡ ይኛ
አዘዙት ። የስጦስም ፡ ሂዶ ፡ በነገራቸው ፡ ጊዜ ፡ በንግግሩ ፡ አፌዙበት ፡ እን
ዲያውም ፡ እጁን ፡ ይዘው ፡ አሠሩት ። ዐፂ ፡ ኢያሱም ፡ አሁንም ፡ ትዕግሥታቸ
ውን ፡ ሳይጨርሱ ፡ ሦስተኛ ፡ (1) ፡ በዛዥ ፡ ገላውዴዎስ ፡ እጅ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡
ቃል ፡ ለተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ላኩ ፡ ልጄ ፡ እንደ ፡ ሆንኝ ፡ ቤቴን ፡ ልቀቅ ፤ ካል
ጋዬም ፡ ውረድና ፡ ከነበርክበት ፡ ቤት ፡ ቁይ ፡ የሌሎች ፡ ስዎች ፡ ምክር ፡ ከመ
ጉዳት ፡ በቀር ፡ አይጠቅምኝም ፤ ከኔ ፡ ፈቃድና ፡ ከኔ ፡ ሃይማኖት ፡ ካልወጣኝ ፡
አልጋው ፡ ከንተ ፡ አያልፍም ፡ ከኔ ፡ ፈቃድና ፡ ከኔ ፡ ሃይማኖት ፡ የወጣኝ ፡
እንደሆነ ፡ ግን ፡ እንኳን ፡ የመሬቱን ፡ ርስት ፡ ሰማያዊ ፡ ርስትም ፡ አታገኝም ።

ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ያባታቸውን ፡ ምክር ፡ ከመስማት ፡ ልባ
ቸውን ፡ አጸኑ ፤ በጠገባቸውም ፡ ካሉት ፡ መኳንንቶች ፡ ተመካከሩና ፡ ከዚህ ፡
ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ መልስ ፡ በድፍረት ፡ ላባታቸው ፡ ላኩ ።

«ቤትዎንም ፡ አለቅ ፤ ከዙፋንዎ ፡ አልወርድ ፡ የመነነ ፡ ሰው ፡ አልጋ ፡ ምኑ ፡
ነው ? የመነነ ፡ ከዱር ፤ የሞተ ፡ ከመቃብር ፡ ይመለሳልን ? ዛሬ ፡ በርስዎ ፡ የተገዢ
መረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለምን ፡ መነንሁ ፡ ብለው ፡ ተጸጽተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
ከመነኩበት ፡ ደሴት ፡ ይውጡና ፡ እንዋጋ ፡ ፈረስዎ ፡ ፈረሱ ፡ ሠራዊትዎ ፡ ሠራዊቱ ፡
ነው ፤ አማኞችዎ ፡ ደጃች ፡ አኖሪና ፡ ፊታውራሪ ፡ ያዕቆብ ፡ ሊያድኑዎ ፡ አይች
ሉም ።»

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በዐፂ ፡ ኢያሱ ፡ ዙሪያ ፡ ያሉት ፡ መኳንንትና ፡ ቀሳውስት ፡ ተክለ
ሃይማኖትን ፡ ከዚህ ፡ ከደሴት ፡ ወጥተን ፡ እንዋጋ ፡ እያሉ ፡ ሲገቡት፡፡፡፡፡፡ እር

(1) መልእክቱ ፡ ፫ ፡ ጊዜ ፡ በመሆኑ ፡ ረገታ ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ፡ ይኸውም
የመዝናኛው ፡ ስዳ ፡ ቀርቶ ፡ እነዚህ ፡ የመጨረሻዎቹ ፡ ጸቱ ፡ ብቻ ።

ሳቸው ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ እንዲሆን ፡ የእግዚአብሔር ፡ ፈቃዱ ፡ ሆኖ ፡ ይሆናልና ፡ ተወኝ ፡ ሲሉ ፡ እንቢ ፡ ብለው ፡ ምናኒያቸውን ፡ አጸኑ ። በጠገባቸው ፡ ያሉትን ፡ እነዚህኑ ፡ መኳንንትና ፡ ቀሳውስትም ፡ እየመረቁ ፡ በምስጋና ፡ ወደያገራቸው ፡ አሰና በታቸው ። ልጃቸውን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ብለው ፡ እረገጃቸው ። «በባትኽ ፡ ክፉ ፡ እንደ ፡ መከርኽ ፡ ክፉ ፡ መከር ፡ ያውርድልህ ፡ ሹመትኽም ለባዕድ ፡ ይለፍ ፡ ሰውም ፡ አይገዛልኽ ፡ ዋተኽ ፡ በክነህ ፡ በጠላት ፡ እጅ ፡ ሙት» ።

ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ካደረጉ ፡ በኋላ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ የምናኔ ፡ የተባትዎ ፡ ሥራቸውን ፡ በዚሁ ፡ በደሴተ ፡ ደቅ ፡ ይቀጥሉ ፡ ገመር ። ነገር ፡ ግን ፡ ተክለ ሃይማኖትና ፡ መኳንንቶቻቸው ፡ የርሳቸውን ፡ ክልብ ፡ ዙፋናቸውን ፡ ትተው ፡ መመነናቸውን ፡ አላመኑም ፡ ነበርና ፤ ኢያሱ ፡ ከደሴቱ ፡ ወጥተው ፡ እንዳይወጓቸው ፡ በደሴቱ ፡ ዙሪያ ፡ ያለውን ፡ ታንኳ ፡ በእሳት ፡ አቃጥለው ፡ ደሴቱንም ፡ በዘበኛ ፡ ያስጠብቁት ፡ ገመር ። ይኸም ፡ ሳይበቃ ፡ ቀርቶ ፡ በፀኛው ፡ ወር ፡ በሐምሌ ፡ ፳፰ ፡ ቀን ፡ ሺሕ ፡ ፮፻፺፰ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ደጃች ፡ ፍሥሐ ፡ ክርስቶስን ፡ ጳውሎስንና ፡ ዳርመርንን ፡ አባ ፡ ሰይፈ ፡ ሚካኤልንና ፡ አባ ፡ ዘወልደ ፡ ማርያምን ፡ ፻፶ ፡ ጦር ፡ ጨምራችሁ ፡ ወደ ፡ ደሴተ ፡ ደቅ ፡ ሂዳችሁ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ ከደቅ ፡ አውጥታችሁ ፡ ወደ ፡ ጨቅላ ፡ መንዘ ፡ ውሰዷቸው ፡ አልሄድም ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ግደሏቸው ፡ ብለው ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ አዘዙ ፡ ይባላል ። እነዚህም ፡ እንደ ፡ ታዘዙ ፡ ወደ ፡ ደሴቱ ፡ ሄደው ፡ በገኝዋቸው ፡ ጊዜ ፡ ይነሡና ፡ ወደ ፡ ጨቅላ ፡ መንዘ ፡ እንውሰድዎት ፡ አሏቸው ፤ እርሳቸውም ፡ እሺ ፡ ብለው ፡ እነዚሁ ፡ በቀረቡላቸው ፡ ታንኳ ፡ መንዘ ፡ ገመር ። በገዛዙ ፡ ላይም ፡ ጊዜው ፡ ቀትርም ፡ ሆኖ ። የፀሐይ ፡ ሙቀት ፡ በቃጠላቸው ፡ ጊዜ ፡ ጥላ ፡ ቢለምኑ ፡ ከለከሏቸው ፡ ከዚያም ፡ በብዙ ፡ መጉላላት ፡ ወደ ፡ ተባለው ፡ ሥፍራ ፡ ወስደው ፡ አስቀመጧቸው ። ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ግፍ ፡ ደጃች ፡ አኖሪና ፡ ፈታውራሪ ፡ ያዕቆብ ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ተማምለው ፡ የገጃምን ፡ ጦር ፡ አስከትተው ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ ለመርዳት ፡ ጉዞ ፡ ገምረው ፡ ነበር ፤ ይኸንንም ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ "አኔ ፡ ካባቱ ፡ ምሕረት ፡ ለምኝ ፡ ለመታረቅ ፡ አስቤ አለሁና ፤ በከንቱ ፡ ደም ፡ ኦታፍሱ ፡ የሚል ፡ የማታለያ ፡ ቃል ፡ ይዘኽ ፡ ሔደኽ አዘንግተኽ ፡ ደጃዝማች ፡ አኖሪንና ፡ ፈታውራሪ ፡ ያዕቆብን ፡ ያዝልኝ" ፡ ብለው ፡ ራስ ፡ ፋሬስን ፡ ላኩ ። ባንድ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ በቶሎ ፡ ግደሉ ፡ ብለው ፡ ወደ ፡ ጨካኞቹ ፡ ወደ ፡ ዳርመንና ፡ ወደ ፡ ጳውሎስ ፡ ወደ ፡ እልበተ ፡ ተስፋ ፡ ላኩ ፡ ይባላል ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ እንደሚለው ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ በማግሥቱ ፡ ሊሞቱ ፡ ሌሊቱን ፡ ሕልም ፡ አይተው ፡ ነበርና ፡ እልበተ ፡ ተስፋ ፡ የሚባለው ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ገብቶ ፡ በኃይለ ፡ ቃል ፡ ሊያነጋግራቸው ፡ ሲገምር ፡ ኢያሱ ፡ አብረዋቸው ፡ የነበሩትን ፡ ክህናትና ፡ መነኰሳት ፡ ፍቱኝ ፡ ብለው ፡ ተናዘዙ ። ያን ፡ ጊዜ ፡ ክህናቱና ፡ መነኰሳቱ ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ይላቀሱ ፡ ገመር ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ «ኢሐመኑ ፡ ሥጋክ ፡ አመ ፡ ከርዑክ ፡ አይሁድ ፡ ወአመ ፡ ቀሰፋክ ፡ ውስተ ፡ ዐውደ ፡ ምሹናን ፡ እስክ ፡ ይትረአያ ፡ አዕዕምቲክ ፤ እ.የኅዝነን ፡ ልብክ ፡ አመ ፡ ረዝዙክ ፡ በኩናት ፤ ወቀነዉክ ፡ በቅንዋት ፡ ኅምስ ፡ . . . . . ተዘከረኒ እግዚአ ፡ በውስተ ፡ መንግሥትክ ፡ በከመ ፡ ተዘከርኮ ፡ ለፈያታዊ ፡ ዘየማን ፡ . . . . .

... እያሉ ፡ ጸልየው ፡ ሲጨርሱ ፡ ሊገድሉ ፡ ከመጡት ፡ አንዱ ፡ የደረባ ፡ ወገን ፡
 ወደ ፡ ዐዘ ፡ ኢያሱ ፡ ገባ ። ኢያሱም ፡ በየት ፡ ጊዜ ፡ እኔ ፡ ጎላሬውን ፡ መንግሥቱን
 በማያልፈው ፡ ለውጫለሁ ፡ በኔ ፡ ሞት ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የሚጠቀመው ፡ ምን
 ድነው? በጥንቱ ፡ ቤት ፡ አይሠራበት ፤ በደሜ ፡ ሣር ፡ አይበቅልበት ፤ ሥጋዬም ፡ ለትል
 ነው ፡ የግፍ ፡ ብዛት ፡ ምን ፡ ይረባዋል ፡ አሉት ። ደረባም ፡ የንጉሡን ፡ ንግግር ፡
 ሰምቶ ፡ በልቡ ፡ አዘነ ፡ ከዚያም ፡ መግደሉን ፡ ትቶ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ ወጣና ፡ እኔ ፡
 ዐዘ ፡ ኢያሱን ፡ ገድቼ ፡ በእሥራኤል ፡ ልጆችና ፡ (1) በሜጫ ፡ ልጆች ፡ ዘለዓለ
 ማዊ ፡ ቁም ፡ አልተክልም ፡ ሲል ፡ ለወገኖቹ ፡ ተናገረ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ክርስቲ ፡ ልባ
 ቸው ፡ ደም ፡ ለማፍሰስ ፡ የጸናውና ፡ እርሳቸውን ፡ ገድለው ፡ በዐዘ ፡ ተክለ ፡ ሃይ
 ማኖት ፡ መንግሥት ፡ ዘመናይ ፡ እንደሆነው ፡ ብለው ፡ የቸኩሉት ፡ ጳውሎስና ፡ ዳር
 መን ፡ መዜሾት ፡ የሚባሉት የርሱን ፡ ንግግር ፡ ከሰሙ ፡ በኋላ ፡ በቀጣ ፡ ተነሥተው
 የደረቡን ፡ ጭፍራ ፡ ይዘው ፡ ወደ ፡ ዐዘ ፡ ኢያሱ ፡ ገቡ ፤ በገቡም ፡ ጊዜ ፡ ዝም ፡
 ብለው ፡ መግደል ፡ አነሣቸውና ፡ አይሁድ ፡ በጌታችን ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ላይ
 የእሥራኤል ፡ ንጉሥ ፤ ሰላም ፡ ይሁንልኝ እያሉ ፡ እንዳገራቸው ፡ እነርሱም ፡ ዐዘ
 ኢያሱን ፡ ሊገድሉ ፡ በገቡ ፡ ጊዜ ፡ «እንደ ፡ ገና ፡ ልናንግሥዎ ፡ ነው ፡ የመጣነው» ፡
 ብለው ፡ አፈሱባቸው ፡ እርሳቸውም ፡ ስርግጥ ፡ በሰማይ ፡ ልታገሡኝ ፡ እንደ ፡
 መጣችሁ ፡ ዐውቃለሁ» ፡ ሲሉ ፡ መለሱላቸው ።

በዚህ ፡ መካከል ፡ አሁንም ፡ በገዳዮቹ ፡ መካከል ፡ ጥቂት ፡ ክርክር ፡ ተደረገ ፡ ግማ
 ሾቹ ፡ ደረቤዎች ፡ (ሜጫዎች) ፡ የሚባሉት ፡ አንገድልም ፡ ብለው ፡ እንቢ ፡ አሉ ።
 ግማሾቹ ፡ ማራዝ ፡ ሳይሆን ፡ በቅብዐት ፡ ሃይማኖት ፡ ይግቡልንና ፡ በእርግጥ ፡ እንደ
 ገና ፡ እናንግሣቸው ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትንና ፡ መኳንንቱንም ፡ አስረን ፡ እንስጣቸው ፡ አሉ
 እርሳቸውንም ፡ ይኸንኑ ፡ ጠየቋቸው? ፡ እርሳቸው ፡ ግን ፡ ከተዋሕዶ ፡ ሃይማኖቱ ፡
 አልለወጥም ። ተክለ ፡ ሃይማኖትም ፡ በምድረ ፡ በዳ ፡ ሞቶ ፡ ቀበሬ ፡ ያጣል ፡ ሲሉ ፡
 ትንቢት ፡ ተናግረው ፡ ሞቱን ፡ ለመቀበል ፡ ተዘጋጁ ፡ ይባላል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ይኸ
 ሁሉ ፡ ክርክር ፡ ለምንድነው ፡ ሲሉ ፡ ከቆሙት ፡ ጨካኞች ፡ ውስጥ ፡ አንዱን ፡ እስ
 ላም ፡ በጠመንገ ፡ እንዲገድላቸው ፡ እንደውሎስ ፡ አዘዙት ። እርሱም ፡ እንደታዘዘ ፡
 አጠገባቸው ፡ ሆኖ ፡ በጥይት ፡ ቢመታቸው ፡ የጥይቱ ፡ ጎይል ፡ ካልጋ ፡ ላይ ፡ ገለበጣ
 ቸው ። ቀጥሎ ፡ የጳውሎስ ፡ ወንድም ፡ ዳርመን ፡ ይኸ ፡ ከሐዲ ፡ በቶሎ ፡ አይሞትም
 ብሎ ፡ በሁለት ፡ ጦር ፡ ወግቶ ፡ ጨረሳቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ቤታቸውን ፡ አቃጥለው ፡
 ዕቃቸውን ፡ ተከፋፍለው ፡ ገዳዮቹ ፡ ሲመለሱ ፡ ሚካኤል ፡ የተባለ ፡ ፩ ፡ ጎበዝ ፡
 ሬሳቸውን ፡ ከእሳቱ ፡ ውስጥ ፡ ጎትቶ ፡ አወጣው ፤ ከዚያ ፡ የትግሬው ፡ አባ ፡ ተክለ ፡
 ሃይማኖት ፡ የእናሪያው ፡ አባ ፡ አስበ ፡ አብ ፡ እየሮጡ ፡ መጥተው ፡ ገላቸውን ፡
 አጥበው ፡ በወላንሳና ፡ በሰርፍ ፡ (መጎናጸፊያ) ፡ ከፈገገቸው ፡ (ገነዟቸው) ። የሞቱበት
 ንም ፡ ጦር ፡ አረር ፡ (ጥይት) ፡ ግፉን ፡ የልጅ ፡ ልጅ ፡ እንዲመለከተው ፡ ብለው
 አብረው ፡ ከፈኑት ።

(1) የእሥራኤል ፡ ልጅ ፡ የሚለው ፡ ከእሥራኤል ፡ ንጉሥ ፡ ከሰሎሞን ፡ መወለዳቸውን ፡ በሜጫ ፡
 ልጆች ፡ ማለቱም ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ የሜጫ ፡ ተወላጅ ፡ መሆኑን ፡ ለማስረዳት ፡ ነው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እነዚህ ፡ ገዳዮች ፡ ጳውሎስና ፡ ዳርመን ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ መገደላቸውን ፡ ለእህታቸው ፡ ለወይዘሮ ፡ መለከታዊት ፡ ልክው ፡ ሴትዮዋም ፡ ለልጃቸው ፡ ለተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ላኩ ። ዳግመኛም ፡ ከነዚህ ፡ ወገኖች ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ ሬሳ ፡ እባሕር ፡ ይጣል ፡ ያለ ፡ ግማሹም ፡ ተሰቅሎ ፡ አሞራ ፡ ይብላው ፡ ያለ ፡ አለ፤ ግማሹቹ ፡ ግን ፡ ይኸ ፡ ሁሉ ፡ ግፍ ፡ ምን ፡ ያደርጋል ፡ ብለው ፡ በመጨረሻ ፡ እንዲቀበሩ ፡ ስለ ፡ ተፈቀደ ፡ ቀሳውስቱና ፡ ካህናቱ ፡ የሚወዷቸው ፡ አንዳንድ ፡ መኳንንት ፡ ሆነው ፡ ሬሳቸውን ፡ በታላቅ ፡ ኅዘንና ፡ ፍታት ፡ ወስደው ፡ በምጽርሕ ፡ ማርያም ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ቀበሯቸው ። የታላቁ ፡ የገናናው ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ሕይወት ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ መፈጸሙን ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ይነግረናል ፤ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ከዚያ ፡ ጊዜ ፡ ገምሮ ፡ በሕዝብና ፡ በካህናት ፡ ዘንድ «ርጉም ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት» ፡ እንደ ፡ ተባሉ ፡ ጨምሮ ፡ ይገልጽልናል።

የንጉሡ ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ መሞት ፡ በያገሩ ፡ በተሰማ ፡ ጊዜ ፡ ኅዘንን ፡ ጸጸትን ቁምን ፡ በቀልን ፡ በያለበት ፡ ቀስቀሰ ። ወንድሞቻቸው ፡ እነ ፡ ቴዎፍሎስ ፡ ለጊዜው ፡ ለመበቀል ፡ በይችሉ ፡ የሚችሉበትን ፡ ጊዜ ፡ አጥብቀው ፡ ይጠበቁ ፡ ገምር ፡ ወዲያውም ፡ ለመገምገም ፡ አንዳንዶቹ ፡ መኳንንት ፡ ሸፈቱ ። ለመበቀል ፡ ዐቅም ፡ የሌላቸው ፡ ግን ፡ በለቅሶና ፡ በኅዘን ፡ እያማረሩ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አመለከቱ ። ይልቁንም ፡ በጎንደር ፡ ሕዝብና ፡ በተለይም ፡ በደብረ ፡ ብርሃን ፡ ሥላሴ ፡ ካህናት ፡ ዘንድ ፡ በተሰማ ፡ ጊዜ ፡ ካህናቱም ፡ ሕዝቡም ፡ ለፍታትና ፡ ለለቅሶ ፡ ከያለበት ፡ ተሰበሰቡ ። የደብረ ፡ ብርሃን ፡ ሥላሴ ፡ ካህናትና ፡ ቀሳውስት ፡ ንጉሡ ፡ በሕይወታቸው ፡ ሳሉ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ የሰጡትን ፡ አልባሳትና ፡ ንዋዩ ፡ ቅድሳት ፡ አውጥተው ፡ ለሕዝቡ ፡ እያሳዩ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ ፍታት ፡ እየፈቱ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ ሲያለቅሱ ፡ ሕዝቡ ፡ ወታደሩም ፡ ንጉሡን ፡ ይወዳቸው ፡ ነበርና ፡ ይኸንኑ ፡ እያየ ፡ ዳር ፡ እስከ ፡ ዳር ፡ ዕንባ ፡ በዕንባ ፡ እየተራጨ ፡ አለቀሰላቸው ። በዚህም ፡ ቀን ፡ የተገጠመላቸው ፡ የለቅሶ ፡ ግጥም ብዛቱ ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ነው ፡ ይባላል ። እኔ ፡ ግን ፡ አንዱን ፡ እንኳን ፡ ለማግኘት ፡ አላጋጠመኝም ፡ ምናልባት ፡ እኔ ፡ ያላየሁት ፡ መጽሐፍ ፡ ወይም ፡ ያልተገናኘሁት ፡ ሽማግሌ ፡ ይተርከው ፡ ይሆናል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ኅዘኑ ፡ በጎንደር ፡ ከተማ ፡ አርባ ፡ ቀን ፡ ሙሉ ፡ ተደርጎ ፡ ሰነበተ ፤ እንደዚህ ፡ ወደ ፡ ትግራም ፡ ወደ ፡ ጎጃምም ወደ ፡ ሸዋም ፡ ወደ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ መርዶው ፡ ተላከና ፡ ኅዘንና ፡ ፍታት ፡ በየደብሩና ፡ በየገዳሙ ፡ ተደረገ ። የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥታቸው ፡ በየታሪኩ ፡ የሚገኘው ፡ ከሺሕ ፡ ፯፻፸፬ ፡ እስከ ፡ ሺሕ ፡ ፯፻፺፰ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ፡ ፳፬ ፡ ዓመት ፡ መሆኑ ፡ ነው ።

በዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድና ፡ በልጃቸው ፡ በተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ላይ ፡ ይህ ፡ የደረሰው ፡ ታሪክ ፡ በዳዊትና ፡ በአቤሴሎም ፡ መካከል ፡ ከደረሰው ፡ እንደዚህ ፡ ሁም ፡ በየመንግሥታቱ ፡ ንጉሣዊ ፡ ቤተሰብ ፡ ውስጥ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ከሚደርሰው ፡ ልዩነት ፡ የለውም ። አንድ ፡ ንጉሥ ፡ ሲገዛ ፡ ኖሮ ፡ ወደ ፡ እርጅና ፡ ሲጠጋ ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ ከብዙ ፡ ሴቶች ፡ ብዙ ፡ ወንዶች ፡ ልጆች ፡ ሲወልድ ፡ ከነርሱ ፡ መካከል

ከል : አንዱ : ሲገለጽ ስ : ገልጸው ሰም : ያባቱን : ዙፋን : ለመውረስ : ዘውዱን : ለመጫን : ሲቸኩል : አባትዮውም : እኔው : ግዛቱን : ልቀጥል : ሲል : ወይም : ዘውዴን : ለማንኛው : ልጄ : ልስጠው : እያለ : የማወላወልና : የማማረጥ : ነገር : ባሳብም : በሥራም : ሲገለጥበት : በልጆቹ : መካከል : ይልቁንም : በደረሰው : ልጄ : ላይ : የመንፈስ : ሁከት : መፈጠሩ : የማይቀር : ነው ። እንደ : ተክለ : ሃይማኖት : ያለውም : ወገኑን : ይዘ : በገሃድ : ለውጊያ : ይነሣል ። በዚህ : መካከልም : እንደ : ራስ : ፋሬስ : እንደ : አሄ : ኢያሱ : አድያም : ሰገድ : እንደራሴ : እንደ : አኪጦፊል : እንደ : ዳዊት : ባለሟል : ያሉት : ከረጀው : አባት : ወደ : ወጣቱ : ልጅ : መዘር : ብልሻት : የሚመስልና : የተለመደ : ነገር : ነው ። የነጋሢ : ልጆችም : እንደ : አቤሴሎም : በዙፋን : እኛ : ብንቀመጥ : ኖሮ : ለሕዝብ : ምንኛ : በጠቀምን ፤ እንዴትስ : በፈረድን : እያሉ : ሕዝብን : መስበክና : ማባበል : የተለመደ : ነው ።

ዳሩ : ግን : ዐፄ : ኢያሱ : አድያም : ሰገድ : በሕይወታቸው : ገና : ለልጃቸው : ለተክለ : ሃይማኖት : የራስነት : ማዕርግ : ጨምረው : እንደራሴ : አድርገው : የዙፋኑን : ገዳና : ጠርገውላቸው : ነበር ። ዕለት : በለት : ዘውድንና : ዙፋንን : ለመንጠቅ : እንደምን : ትዕግሥት : አጠራቸው ? ምናልባት : ዙፋንን : አባቱ : ለቲዎፍሎስና : ለዳዊት : ይሰጡብኝ : ይሆናልና : በቶሎ : ብይዝ : ይሻላል : ብለው : ይሆናል ። ይኸም : ቢሆን : እመነኩበት : ደሴትና : በኋላም : እየትዘዋወሩበት : ሥፍራ : ድረስ : ጨካኞቹን : ወታደሮች : እየላኩ : ባባታቸው : ነፍስና : ሕይወት : መጫወታቸው የሚገባ : አይደለም ። ታሪክ : ነገሥቱም : በዚህ : «ርጉም : ተክለ : ሃይማኖት» የሚል : ስያሜ : ሰጥቶ : ወደ : ጊዜያችን : እንዲተላለፍ : ማድረጉ : አልተሳሳተም ።

የማይጣላ : የማይዋጋ : የለም ። ሳኦልና : ዳዊት ፤ ዳዊትና : አቤሴሎም ። በዚህ በዙፋን : ተጣልተው ፤ ተዋግተዋል ። ነገር : ግን : ሳኦልም : አቤሴሎምም : በደንበኛ : ጦርነት : ላይ : መሞታቸውን : ዳዊት : በሰማ : ጊዜ : የሳኦልን : ገዳይ : አስገደለ : እንጂ : አልተደሰተም ። ስለ : ልጁም : ስለ : አቤሴሎም : ሞት : “ልጄ : ሆይ : አቤሴሎም : ምነው : ያንተን : ሞት : ለኔ : በደረገው” : እያለ : መራራ : ልቅሶ : አለቀሰበት ። በዚህ : የተክለ : ሃይማኖትን : የልብ : ጭካኔ : የዳዊትን : የልብ : ርጎራኔ : እንመለከታለን ።

የንጉሥ : ተክለ : ሃይማኖት : ዘመነ : መንግሥት ።

ምዕራፍ : ፶፰ ።

ስለ : ገዳም : ቅባቶች : መታሰር ።

በእንደዚህ : ያለ : ሞት : አባታቸውን : ከስገደሉ : በኋላ : ተክለ : ሃይማኖት : “ልዑል : ሰገድ” : ተብለው : መንገሳቸው : በገሃድ : ታወቀ ። ነገር : ግን : በቅርብ : ጊዜ : ባባታቸው : ላይ : በሠሩት : ሥራ : ሕዝቡ : መንግሥታቸውን : ከልብ አልተቀበለምና : በየቤቱ : በየጉባኤው : ያማቸው : ገጠመ ። ቀሳውስቱም : “ለዚህ ለርጉም : ንጉሥ : አባቱን : አስገዳይ : የተገዛ : ርጉም : ይሁን” : እያሉ : ውስጡን : ብዙ : ሰው : ለሸፍትነት : ይቀሰቅሱ : ገጠመ ።

ርሳቸው ፡ ግን ፡ መንግሥትን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ለናታቸው ፡ ለእቲጌ ፡ መለከታ
ዊት ፡ የእቲጌነት ፡ (የንግሥትነት ፡ ሥያሜ?) ለራስ ፡ ፋሬስ ፡ የእንደራሴነት ፡ ሹመት ፡
ለዳርመን ፡ ጎጃምን ፡ ለጳውሎስ ፡ በጌምድርን ፡ ለአምሳይስ ፡ በሻፎንድነትን ፤ ሰጥ
ተው ፡ ሹም ፡ ሽር ፡ አድርገው ፡ በነዚህ ፡ በወዳጆቻቸው ፡ ደጋፊነት ፡ ኢትዮጵያን ፡ ለመ
ግዛት ፡ ሞከሩ ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ ጊዜያቸውን ፡ ጦርነት ፡ ሁከት ፡ የሃይማኖት ፡ ክርክር ፡ ረኃብ
ስለ ፡ ከበባው ፡ በፍጹም ፡ እንዳባቶቻቸው ፡ ለመግዛት ፡ ጥቂትም ፡ ዕረፍትና ፡
ደስታ ፡ አላጋጠማቸውም ።

በንዳንድ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ ላይ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ራሳቸው ፡ ቅብዕት
ሆነው ፡ የቅብዕት ፡ ከህናቶችንም ፡ በመደገፍ ፡ ርሳቸውና ፡ ባለሻላቸው ፡ ደጃች ፡
ዳርመን ፡ ተዋሕዶዎችን ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ እንደ ፡ ፈጁ ፡ እንዳሳደዱ ፡ ይገልጽ
ልናል ፡ ነገር ፡ ግን ፡ በሌላው ፡ ታሪክ ፡ ነገሥትና ፡ በነኩልቦ ፡ በነጉይዲ ፡ መጽ
ሐፍ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ ልዩነት ፡ አለው ፤ ይኸውም ፡ እንደዚህ ፡ የሚል ፡ ነው ።

መንግሥትን ፡ ለመያዝ ፡ ከረዲቸው ፡ ውስጥ ፡ አብዛኞቹ ፡ የጎጃም ፡ ቅባቶች ፡
ናቸው ። እነሱም ፡ የረዱበት ፡ ምክንያት ፡ ንጉሠ ፡ መንግሥት ፡ ይዘው ፡ ቅብ
ዕት ፡ ሲሆኑ ፡ እኛም ፡ ባለሻሎች ፡ ሆነን ፡ ባለጋሮቻችንን ፡ ተዋሕዶዎችን ፡ እና
ጠቃለን ፡ በማለት ፡ ነበር ። በዚህ ፡ እምነትና ፡ ተስፋ ፡ አሁን ፡ ተሰብስበው ፡
ወደ ፡ ዐፄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ መጡና ፡ «እንግዲህ ፡ ክርስቶስ ፡ በቅብዕተ ፡
መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ዐዋጅ ፡ ይነገርልን ፡ አላ
ቸው ፤ ንጉሠ ፡ ግን ፡ ጉባኤ ፡ ሰጥቼ ፡ ሳላከራክር ፡ በደረጋችሁልኝ ፡ ርዳታ ፡
ምክንያት ፡ በተዋሕዶ ፡ የባሕርይ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ እስከሁን ፡ የቈደውን ፡
ለማፍረስ ፡ አልችልም ፡ ብለው ፡ በግልጽ ፡ መለሱላቸው ። በዚህ ፡ መልስ ፡
ቅባትን ፡ የሚደግፉት ፡ መኳንንትና ፡ ከህናት ፡ መበሳጨት ፡ ዠመሩ ፤ ባለፈውም ፡
ርዳታቸው ፡ ይጸጸቱ ፡ ዠመር ። ቢሆንም ፡ ክርክሩን ፡ ለመቀጠል ፡ ጉባኤው ፡
ይዘርጋልን ፡ ብለው ፡ ስለአመለከቱ ፡ ንጉሠ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡
ማርቆስ ፡ ባሉበት ፡ ክርክሩ ፡ ተዠመረ ። በክርክሩም ፡ ጊዜ ፡ ጳጳሱና ፡ ንጉሡ ፡
ለተዋሕዶዎች ፡ እያደሉ ፡ ቅባቶችን ፡ ይጫኟቸው ፡ ነበር ። በመጨረሻም ፡ ተዋ
ሕዶዎች ፡ ረቺ ፡ ቅባቶች ፡ ተረቺ ፡ ሆነው ፡ በሰላም ፡ ሊለያዩ ፡ ነበር ፤ ነገር ፡
ግን ፡ በመካከሉ ፡ ጳጳሱ ፡ እነዚህን ፡ በተቀብዖ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ የሚ
ሉትን ፡ ገዝቻለሁ ፡ ስላሉ ፡ ንጉሡም ፡ እነዚህን ፡ ለማሰር ፡ ምክንያት ፡ ይፈልጉ
ኖሮ ፡ ወዲያው ፡ በርሳቸው ፡ ትእዛዝ ፡ ዋና ፡ ዋናዎቹ ፡ ቅባቶች ፡ እነአባ ፡ ወልደ
ትንሣኤ ፡ እየተያዙ ፡ ታሰሩ ፤ በዚህ ፡ ሁሉ ፡ ምክንያት ፡ የጎጃም ፡ ቅባቶች ፡
ቂም ፡ እየበረከተ ፡ ሄደ ።

ም ዕ ራ ፍ ፡ ፶፱ ።

ጎጃሞች ፡ ዐምደ ፡ ጽዮንን ፡ አንግሠው ፡ የቀሰቀሱት ፡ ጦርነት ፤
የንጉሥ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ አሕጻንት ።

የሃይማኖቱ ፡ ክርክር ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሲፈጸም ፡ ሌላው ፡ የርስ ፡ በርስ ፡ ጦርነት ፡ ደግሞ ፡ ከመቀጠል ፡ አላረፈም ። ድሆ ፡ የሚባለው ፡ የባንምድር ፡ ተወላጅ ፡ ብዙ ፡ ጭፍራ ፡ እያስከተለ ፡ የጎንደርን ፡ ዙሪያ ፡ አገር ፡ ሲያውክና ፡ ሲዘርፍ ፡ አራት ፡ ወር ፡ አለፈ ። በመጨረሻ ፡ ግን ፡ የንጉሡ ፡ ወገኖች ፡ አሸንፈው ፡ ራሱን ፡ ቁርጠው ፤ ለንጉሡ ፡ አሳዩዋቸው ፤ ቢሆንም ፡ በዚህ ፡ ያለው ፡ ሲፈጸም ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ በደጃች ፡ ዳርመን ፡ ግዛት ፡ በጎጃም ፡ ያለው ፡ ሽፍትነት ፡ እየበረታ ፡ ሄደ ። የጎጃም ፡ መኳንንትና ፡ ባላባቶች ፡ ምክር ፡ አድርገው ፡ ዐምደ ፡ ጽዮን ፡ የተባለውን ፡ ወጣት ፡ የነጋሚነት ፡ ዘር ፡ ስለነበረው ፡ ርሱን ፡ አንግሠው ፡ ለጦርነት ፡ ተሰለፉ ።

ከነሱም ፡ ጋራ ፡ በንጉሣቸው ፡ አሕጻንት ፡ ያዘኑ ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ሰገድ ፡ የጥንት ፡ አሸከሮች ፡ የጎጃም ፡ ካህናትና ፡ ሊቃውንት ፡ አገሩን ፡ እያሳደሙ ፡ አብረው ፡ ከጦሩ ፡ ጋራ ፡ ይጓዙ ፡ ነበር ። የሕዝቡም ፡ ብዛት ፡ በጎንደር ፡ በተሰማ ፡ ጊዜ ፡ ሥጋት ፡ ሆነ ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ንጉሡ ፡ የጦር ፡ አለቆቻቸውን ፡ እነራስ ፡ ፋሪስን ፡ እነዳርመንን ፡ ጦርተው ፡ ጎጃሞችን ፡ እንዲወጉ ፡ አዘዟቸው ፤ እነርሱም ፡ ጎጃሞች ፡ ያገሡትን ፡ ዐምደ ፡ ጽዮንን ፡ በመፈለግ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ እየገደሉ ፡ ያገኙትንም ፡ ቤት ፡ እያቃጠሉ ፡ ብዙ ፡ አገር ፡ አጠፉ ። በኋላም ፡ ይበባ ፡ ከሚባለው ፡ አገር ፡ በሺህ ፡ ፯፻፺፱ ፡ ዓ፡ ም፡ ላይ ፡ ተገናኙና ፡ ትልቅ ፡ ጦርነት ፡ ተደረገ ። በዚህም ፡ ጦርነት ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ከታላላቁም ፡ ከታናናሹም ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ አለቀ ፤ የጎጃም ፡ ቀሳውስቶች ፡ ገሚሶቹ ፡ በጦርነት ሞቱ ፤ በምርኮም ፡ የተያዙት ፡ ተገደሉ ። ድሉም ፡ የነዳርመን ፡ ሆነ ። ንጉሡም ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ይኸንኑ ፡ ያገኙትን ፡ ድል ፡ ባከበሩበት ፡ ቀን ፡ አስቀድመው ፡ ታስረው ፡ በዕጃቸው ፡ የነበሩትን ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ታማኝ ፡ አሸከሮች ፡ የነበሩትን ፡ ደጃዝማች ፡ አኖሬንና ፡ ያዕቆብን ፡ ከወሀኒ ፡ ቤት ፡ አስወጥተው ፡ በጥይት ፡ አስደበደቧቸውና ፡ ጦርነቱ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ተፈጸመ ።

። ። ።

ጎጃሞች ፡ በጦርነት ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ቢሸነፉ ፡ ቁማቸውን ፡ በልባቸው ፡ ይዘው ፡ ወደ ፡ አገራቸው ፡ ገብተው ፡ ተቀምጠው ፡ ንጉሡን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ የሚገድሉበትን ፡ ምክንያት ፡ አጥብቀው ፡ ይፈልጉ ፡ ዠመር ፤ ንጉሡንም ፡ ከዙፋን ፡ ለማውረድ ፡ ወይም ፡ ለመግደል ፡ ፊት ፡ ለፊት ፡ በሚደረግ ፡ ዘመቻ ፡ ፈትነው ፡ ሳይሳካላቸው ፡ በቀረ ፡ ጊዜ ፡ በአገው ፡ ምድር ፡ ካሉ ፡ ከገበርማ ፡ ባላ

ባቶች ፡ ጋራ ፡ በስውር ፡ ተስማምተው ፡ ንጉሡን ፡ በብልህነት ፡ ለመግደል ፡
ዐድማ ፡ አደረጉ ።

ስለዚህ ፡ ንጉሥ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትም ፡ በጻሞት ፡ የሸፈተባቸውን ፡ ደጃች ፡
ወልደ ፡ አቢብን ፡ ለመውጋት ፡ በመጠብቅ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ አደን ፡ ወጻድ ፡
መሆናቸውን ፡ ያውቁ ፡ ነበርና ፡ «ባገራችን ፡ በአገው ፡ ምድር ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡
አውሬ ፡ ስላለ ፡ መጥተው ፡ ቢያድኑ ፡ መልካም ፡ ነበር» ፡ ብለው ፡ በቀጥታ ፡
ሳይሆን ፡ በጎን ፡ በባለሻል ፡ በኩል ፡ አሳሳቢቸው ። ንጉሡም ፡ በውስጥ ፡ የተ
ዘጋጀባቸውን ፡ አሸክላ ፡ ሳያውቁ ፡ በቅንነት ፡ ጥቂቶች ፡ አሸከሮቻቸውን ፡ ብቻ ፡
አስከትለው ፡ ለአደን ፡ ሄዱ ። እነዚያም ፡ ንጉሡ ፡ በመጠብቅ ፡ ጊዜ ፡ ለመግደል ፡
የሚችሉትን ፡ ጠንካራ ፡ ሰዎች ፡ እንባላምባራስ ፡ የሐንሰን ፡ አስቀምጠው ፡ ነበር ።
በአዘና ፡ ምድር ፡ (አገው ፡ ምድር) ፡ ንጉሡ ፡ በመገመሪያ ፡ እንደ ፡ ደረሱ ፡ ጎሽ ፡
ገደሉ ። ቀጥሎም ፡ አንበሳና ፡ ዝኖን ፡ ለመግደል ፡ በጫካ ፡ ውስጥ ፡ በበቅላ
ቸው ፡ ተቀምጠው ፡ ሲተላለፉ ፡ ርሳቸውን ፡ ለመግደል ፡ የተመደቡት ፡ ሰዎች ፡
አውሬ ፡ የሚፈልጉ ፡ እየመሰሉ ፡ በቅጥቋጥ ፡ ውስጥ ፡ ሲያደቡ ፡ በኋላም ፡
አውሬ ፡ የሮጠ ፡ አስመስለው ፡ በፈረስ ፡ አውሬውን ፡ እንደሚያበሩ ፡ መስለው ፡
ባጠገባቸው ፡ ሲያልፉ ፡ አንደኛው ፡ ወራፍ ፡ (ገበርማ ፡ ካሳ?) ፡ የሚባለው ፡ ጎበዝ ፡
በጠመንዣ ፡ መታና ፡ ጣላቸው ፡ ሲወድቁም ፡ አንደኛው ፡ በጦር ፡ ስለወጋቸው ፡
የሞቱ ፡ መሰላቸውና ፡ ጥለዋቸው ፡ ሸሹ ። የንጉሡ ፡ ጋሻ ፡ ጃግሬም ፡ ለጌታው ፡
ሲከላከል ፡ አብሮ ፡ ተወጋ ፡ በኋላም ፡ ትተዋቸው ፡ ሸሹተው ፡ የነበሩት ፡ አሸከሮ
ቻቸው ፡ ተመልሰው ፡ አንሥተው ፡ በቃሬዛ ፡ አደርገው ፡ በቅራቢያው ፡ ወደሚገ
ኘው ፡ አዘነ ፡ ሚካኤል ፡ ወደሚባል ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ ወስደው ፡ አስተኝዋቸው ፡
ጥቂት ፡ እንደቁዩ ፡ ነፍስና ፡ ሥጋቸው ፡ ተለያዩ ።

ምንም ፡ ቢሆን ፡ እግዚአብሔር ፡ ቁይቶም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ በቶሎ ፡
ለሰው ፡ የጁን ፡ ሥራ ፡ መስጠቱ ፡ አይቀርም ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ንጉሡ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ አባታቸውን ፡ ባጎታቸው ፡
እጅ ፡ በግፍ ፡ አስገድለው ፡ ነበርና ፡ ምናልባት ፡ ይህን ፡ የመሰለው ፡ ያልታሰበ ፡ አደጋ ፡
በእርሳቸው ፡ መድረሱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያባታቸውን ፡ ደም ፡ ለመበቀል ፡ ያደረገው ፡
ይሆናል ። እኛም ፡ ግፍ ፡ ያልወራ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ይኸን የመሰለ ፡ አደጋ ፡ ብዙ ፡
ጊዜ ፡ ይደርስበታልና ፡ እንዴት ፡ አድርጎ ይሆናል ፡ እንላለን ። ነገር ፡ ግን ፡ በቅርብ ፡
ጊዜ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ በቀል ፡ ሲገኝ ፡ እግዚአብሔር ፡
ሆነ ፡ ብሎ ፡ አደረገው ፡ ተብሎ ፡ ቢገመት ፡ ከስንፍና ፡ አይቁጠርም ።

የተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ፩ኛም ፡ ግዛት ፡ ከሺሕ ፡ ፯፻፺፰ ፡ እስከ ፡ ሺሕ ፡ ፯፻ ፡
ዓ. ም. ድረስ ፡ ነው ። የእርሳቸውንም ፡ መሞት ፡ ራስ ፡ ፋሪስ ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ናዖድ ፡
የሚባለውን ፡ የዐፄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ያፀ ፡ ዓመት ፡ ልጅ ፡ እነገዛ ። ነገር ፡ ግን ፡
ያፀ ፡ ዓመት ፡ ሕፃን ፡ መንግሥት ፡ ሊይዝ ፡ አይችልም ፡ ብለው ፡ እነበኸሮንድ ፡ የስ
ጦስ ፡ የዐፄ ፡ እያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድን ፡ ወንድም ፡ ቴዎፍሎስን ፡ ከወሀኒ ፡ አምባ ፡
አውርደው ፡ እነገሱቸው ።

የዐፄ ቴዎድሎስ ዘመነ መንግሥት ።

ምዕራፍ ፳።

ስለ ፡ ነገሥታት ፡ ልጆች ፡ እስራት ፡ ሹም ፡ ሽር ፡ - የእቴጌ ፡ መለኮታዊትና ፡ የነዳርማን ፡ መገደል ።

ዐፄ ፡ ቴዎድሎስ ፡ የዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ (ዳድቁ) ልጅ ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ወንድም ፡ መሆናቸውን ፡ በዚያ ፡ ጊዜም ፡ አንድ ፡ ንጉሥ ፡ ብዙ ፡ ልጆች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከብዙም ፡ ልጆች ፡ የበኩሩ ፡ ወይም ፡ አባቱ ፡ በኑዛዜው ፡ አውርሶት ፡ መንግሥት ፡ የያዘ ፡ እንደሆነ ፡ የቀሩት ፡ ተይዘው ፡ ወሀኒ ፡ አምባ ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ በዘበኛ ፡ እየተጠበቁ ፡ መቀመጣቸውን ፡ ባለፈው ፡ ጽፈኛል ። ስለዚህ ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ የነገሥታት ፡ ልጆች ፡ የዛሬ ፡ ጊዜ ፡ ነገሥታት ፡ እንደሚያደርጉት ፡ የአውራጃ ፡ አገር ፡ በክፍል ፡ እየተሰጣቸው ፡ የእገሌ ፡ አገር ፡ መስፍን ፡ እየተባሉ ፡ በሹመት ፡ ተቀምጠው ፡ ደስታቸውን ፡ ከነጋሢው ፡ ወንድማቸው ፡ ጋራ ፡ ሊከፈሉ ፡ አይችሉም ። ምክንያቱም ፡ አንዱ ከወንድማማቾቹ ፡ ውስጥ ፡ ወንድማቸው ፡ የነገሠ ፡ እንደሆነ ፡ እነሱ ፡ ደግሞ ፡ በራሳቸውም ፡ አሳብ ፡ ወይም ፡ ባንዳንድ ፡ መኳንንትና ፡ ነገድ ፡ እየተገፉ ፡ ዙፋን ፡ ለመያዝ ፡ በማሰብ ፡ የረጋውን ፡ መንግሥት ፡ ስለሚያሸብሩ ነው። ከእገሌ ፡ ንጉሥ ፡ እንወለዳለን ፡ እያሉ ፡ በየጊዜው ፡ በተነሡ ፡ ዙፋን ፡ ተከራካሪዎች ፡ ምክንያት ፡ ጦርነት ፡ እየተቀሰቀሰ ፡ በመላው ፡ ዓለም ፡ ይበልጥ ፣ በኢትዮጵያ ፡ የፈሰሰው ፡ ደም ፡ ብዙ ፡ ነው ።

እንደዚሁም ፡ ዐፄ ፡ ቴዎድሎስ ፡ በወንድማቸው ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱና ፡ በወንድማቸው ፡ ልጅ ፡ በዐፄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ በወሀኒ ፡ አምባ እስረኛ ፡ ሆነው ፡ (1) ፡ ይቀመጡ ፡ ነበር ፤ በኋላ ፡ ግን ፡ ዐፄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ባደሙባቸው ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ አገው ፡ ምድር ፡ ጫካ ፡ በሞቱ ፡ ጊዜ ፡ አልጋቸውን ፡ የሚይዝ ፡ የደረሰ ፡ ልጅ ፡ ባለመኖሩ ፡ በጅሮንድ ፡ ዮስጦስ ፡ ዐፄ ፡ ቴዎድሎስን ፡ ከወሀኒ ፡ አምባ ፡ አውርደው ፤ በሺሕ ፡ ፮፻ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በሐምሌ ፡ ወር ፡ አነገሡባቸው ፤ ስመ ፡ መንግሥታቸውም ፡ «አዕራር ፡ ሰገድ» ፡ ተባለ ።

እርሳቸውም ፡ መንግሥት ፡ ከያዙ ፡ በኋላ ፡ የማይስማሙትንና ፡ ዐፄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ለመግደል ፡ ዐድማ ፡ በማድረግ ፡ የተጠረጠሩትን ፡ ራስ ፡ ፋሪስን ፡ ሣጹን ፡ ዮሐንስን ፤ ቲጄን ፤ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኪዳኔን ፡ ራቅ ፡ ወዳለ ፡ አገር ፡ እየላኩ ፡ ገሚሶቹን ፡ በእስራት ፡ የቀሩትን ፡ በግዞት ፡ አስቀምጧቸው ። ወዳጆቻቸውንና ፡ እዙፋን ፡ ለመውጣት ፡ የረዷቸውን ፡ ግን ፡ አገር ፡ ግዛት ፡ እየሰጡ ፡ ባለሟል ፡ አድረጓቸው ። ከነዚሁም ፡ ውስጥ ፡ በጅሮንድ ፡ ዮስጦስን ፡ ራስ ፡ ብለው ፡ የሰሜንና ፡ የተግሬን ፡ ግዛት ፤ ለደጃች ፡ ወልደ ፡ አቢብ ፡ የጉጃምን ፤ ለደጃዝማች ፡ ሕዝቅያስ ፡ የበጌ ፡ ምድርን ፡ ግዛት ፡ ሾሟቸው ።

(1) በወሀኒ ፡ አምባ ፡ ሲቀመጡ ፡ ከዚያ ፡ ብቻ ፡ እንዳይወርዱ ፡ መጠበቅ ፡ እንጂ ፤ በሰንሰለት ፡ በገር ፡ ብረት ፡ መታሰር የለባቸውም ።

በዚህ ፡ ዐይነት ፡ አገሩ ፡ ስላም ፡ ሆኖ ነበር ፤ ዳሩ ፡ ግን ፡ ከብዙ ፡ ዘመን ፡ ገምሮ ፡ የነዚያው ፡ የቅባቶችና ፡ የተዋሕዶዎች ፡ (የካራዎች) ፡ ክርክር ፡ አንድ ፡ ንጉሥ ፡ በነገሠ ፡ ቀጥሮ ፡ እየተነሣ ፡ አስቸግሮ ፡ ነበር ። እነዚህንም ፡ ሁለት ፡ ወገኖች ፡ ማስታረቅ ፡ በፍጹም ፡ አልተቻለም ። ነጋሣውም ፡ ቅባቶችን ፡ ሲከተል ፡ ተዋሕዶዎች ፡ እየተቀየሙ ፤ ተዋሕዶዎችን ፡ ሲከተል ፤ ቅባቶች ፡ እየተቀየሙ ፡ ለመንግሥቱ ፡ ትልቅ ፡ ችግር ፡ ሆኖበት ፡ ይኖር ፡ ነበር ። አሁንም ፡ ጉባኤ ፡ ይዘርጋልንና ፡ እንከራክር ፡ ሲሉ ፡ የተለመደ ፡ ጥያቄያቸውን ፡ አቀረቡ ።

ንጉሡ ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ከሃይማኖት ፡ ክርክር ፡ በፊት ፡ የሚጠብቃቸው ፡ ሌላ ፡ የፍርድ ፡ ሥራ ፡ ነበርና ፤ ይኸንን ፡ አቁይተው ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድን ፡ ገዳዮች ፡ ዳርመንንና ፡ ጳውሎስን ፡ ለዚህ ፡ ሥራ ፡ የተባበሩትን ፡ በለዌታቸው ፡ የነበሩትን ፡ እቲጌ ፡ መለከታዊትን ፡ ከያሉበት ፡ አሲዘው ፡ እቲጌ ፡ መለከታዊትንና ፡ ጳውሎስን ፡ በደባባይ ፡ አስቀሏቸው ። ደጃች ፡ ዳርመንም ፡ ጎጃም ፡ ከደጃች ፡ ወልደ ፡ አቢብ ፡ ጋራ ፡ በኋላም ፡ ዳግት ፡ መጥቶ ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ ተዋግቶ ፡ ከተሸነፈ ፡ በኋላ ፡ ደብረ ፡ መዋዕ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ገብቶ ፡ ደወለ ። ዐፄ ፡ ቴዎፍሎስም ፡ «የከሐዲ ፡ መደበቂያ ፡ (መሸመጫ) ፡ ከምትሆኚ ፡ እመቤቱ ፡ አትቀየሚኝ ፡ የጭቃ ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እኔ ፡ በኋላ ፡ በግንብና ፡ በኖራ ፡ አመርቼ ፡ እደብርሻለሁ» ፡ ብለው ፡ ተስለው ፡ በዕድሞው ፡ ላይ ፡ ሲተኩሱ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ ሲቃጠል ፡ የዳርመን ፡ ሰዎች ፡ ብዙ ፡ ተቃጥለው ፡ አለቁ ። ዳርመን ፡ ግን ፡ እብዙ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ቁስለ ፡ ተያዘና ፡ ተፈርዶበት ፡ እርሱ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ ለመግደል ፡ በጨክንበት ፡ በጦር ፡ ተገደለ ። በጦር ፡ መገደሉንም ፡ ርሱ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ በጦር ፡ በትር ፡ የገደላቸውን ፡ ለመበቀል ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። የቀሩትንም ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ በመግደል ፡ የተባበሩትን ፡ ሁሉ ፡ እያስያዙ ፡ ገሚሶቹን ፡ በሰይፍ ፡ ገሚሶቹን ፡ በጥይት ፡ እያስደበደቡ ፡ አስገደሏቸው ። ገበርማ ፡ ከሣ ፡ የተባለውም ፡ ዐፄ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ በአገው ፡ ገድሎ ፡ የነበረው ፡ ሳይቀር ፡ እንደዚህ ፡ ተገደለና ፡ ንጉሡ ፡ የወንድማቸውንና ፡ የወንድማቸውን ፡ ልጅ ፡ ደም ፡ በሚገባ ፡ ተበቀሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፳፩ ፡

ስለ ፡ ቅባቶች ፤ -ስለ ፡ ጋሎች ፡ መሸነፍ ፤ -ስለ ፡ ንጉሡ ፡ ዕረፍት ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ጉባኤ ፡ ይደረግና ፡ እንከራክር ፡ ብለው ፡ ቅባቶች ፡ እንደዚህ ፡ ቀደሙ ፡ አመለከቱ ።

ንጉሡ ፡ ግን ፡ ቅባቶችን ፡ ደስ ፡ ለማሰኘት ፤ ወይም ፡ ራሳቸው ፡ በዚህ ፡ በቅባት ፡ ስላመኑ ፡ «ክርስቶስ ፡ በቅብዐተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ» ፡ ብለው ፡ በጉባኤ ፡ ሳያከራክሩ ፡ ዐዋጅ ፡ አናገሩ ፡ ስለዚህ ፡ ቅባቶች ፡ ድል ፡ አረግን ፡ ብለው ፡ ደስ ፡ አላቸው ። ቤተ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የሚባሉት ፡

የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ቀሳውስቶች ፡ ግን ፡ በጣም ፡ አዘኑ ። ወዲያውም ፡ ተሰብስበው ፡
 ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ቀርበው ፡ «ጉባኤ ፡ ተደርጎ ፡ መጽሐፍ ፡ ተዘርግቶ ፡ በክርክር ፡
 ሳንረታ ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ክርስቶስ ፡ በተቀብዖ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ ብለው ፡
 ዐዋጅ ፡ ያስነግራሉ» ፡ ብለው ፡ ጠየቋቸው ። እርሳቸውም ፡ ጎጃሞች ፡ ወዳጆቹ ፡
 ስለሆኑ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ እውነተኛውን ፡ መለሱላቸው ፡ ይባላል ። እነርሱም ፡
 በንጉሡ ፡ መልስ ፡ ተስፋ ፡ በቁረጡ ፡ ጊዜ ፡ በያገሩ ፡ እየሰበኩ ፡ ብዙ ፡ አገር ፡
 በሽፍትነት ፡ አሥነሠብቸው ። ይልቁንም ፡ ዋናው ፡ እንደራሴ ፡ ራስ ፡ የስጦስ ፡
 ከደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ቀሳውስት ፡ ጋራ ተባብረው ፡ ኖሮ ፡ በዚህ ፡ ተወንጅለው ፡ በግ
 ዘት ፡ ታሰሩ ። ደጃት ሕዝቅያስም ፡ ተሸሮ ፡ የሸዋ ፡ ገዥ ፡ (ምስለኔ) ፡ የነበረው ፡
 ራስ ፡ ድሜጥሮስ ፡ በጌምድር ፡ ተሾመ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ ግዙተኞች ፡ እንደ ፡
 ገና ፡ ተመልሰው ፡ ባለሻል ፡ ሆኑ ።

ቀጥሎ ፡ በግዘት ፡ ሄደው ፡ በሐማሴን ፡ ታስረው ፡ የነበሩት ፡ ሣጹኅ ፡ የሐ
 ንስና ፡ ዘመዱ ፡ ማሞ ፡ ከእስራት ፡ ቤት ፡ አምልጠው ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡ ሸፍ
 ተው ፡ ለብቻው ፡ ናብሐና ፡ የሐንስ ፡ የተባለውን ፡ አንግወናል ፡ ብለው ፡ በን
 ጉሡ ላይ ፡ ሸፈቱ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ነጋሢው ፡ ብቻ ፡ ሸሸቶ ፡ ወደ ፡ ጎጃም ፡
 ሲያመልጥ ፡ ሁለቱም ፡ ተይዘው ፡ ተሰቀሉ ።

ቱጂ ፡ የተባለው ፡ ግዙተኞች ፡ ከነበሩት ፡ አንደኛው ፡ ከግዙቱ ፡ ቦታ ፡ ንጉሡ ፡
 ምሕረት ፡ አድርገውለት ፡ መጥቶ ፡ በጎንደር ፡ ተቀምጦ ፡ ሳለ ፡ በያለበት ፡ ሸፍታ ፡
 መነሣቱን ፡ ተመልክቶ ፡ እሱም ፡ ከጎንደር ፡ ሊበን ፡ ጎንዳ ፡ የሚባሉቱን ፡ ጋሎች ፡
 ይዞ ፡ ወደ ፡ ይባባ ፡ መጥቶ ፡ ብዙ ፡ አገር ፡ አጠፋ ። ከዚያም ፡ ከአትሮንስ ፡
 ማርያም ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ገብቶ ፡ ካህናቶቹን ፡ ገድሎ ፡ አልባሳቱን ፡ ዘረፈ ፡
 ብራንካሊዎን ፡ በሚባለው ፡ እጅ ፡ ተሥሎ ፡ የነበረውንም ፡ የእመቤታችንን ፡
 ሥዕል ፡ አስጠፋው ።

ንጉሡ ፡ ግን ፡ መገመሪያ ፡ ጋላ ፡ ባዘ ፡ ወደሚባሉት ፡ ሄደው ፡
 ነበርና ፡ ቱጂ ፡ ብዙ ጋሎች ፡ ይዞ ፡ መጥቶ ፡ ይባባን ፡ አጠፋ ፡ ማለትን ፡
 በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ተመልሰው ፡ መጥተው ፡ ውጊያ ፡ ተገመረ ። ቱጂም ፡ ፊት ፡
 ለፊት ፡ ተዋግቶ ፡ የመሸነፉን ፡ ቊርጥ ፡ ባወቀ ፡ ጊዜ ፡ ወታደሮቹን ፡ ትቶ ፡
 ሸሸት ፡ ገመረ ። ነገር ፡ ግን ፡ ሲሸሸ ፡ ባላገሮች ፡ እርሱ ፡ መሆኑን ፡ ዐው
 ቀው ፡ አባረው ፡ ከሁለት ፡ ልጆቹ ፡ ጋራ ፡ ያዙት ። ከያዙትም ፡ በኋላ ፡
 የሦስቱንም ፡ ራስ ፡ ቁርጠው ፡ ወደ ፡ ይባባ ፡ ለንጉሡ ፡ ላኩላቸውና ፡ ደስታ ፡
 ሆነ ። የቀሩትንም ፡ ጭፍሮቹን ፡ ወታደርና ፡ ባላገር ፡ እየተከታተለ ፡ ፈጃቸው ።

ንጉሡም ፡ የሸፈቱባቸውን ፡ ጋሎች ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ የጭክኔ ፡
 ቅጣት ፡ አጥፍተው ፡ ጎንደር ፡ ተመልሰው ፡ ገብተው ፡ እንደ ፡ ቁዩ ፡ ታመሙ ፡
 ሕመማቸውም ፡ የወባ ፡ ትኩሳት ፡ ነው ፡ ይባላል ። ታመው ፡ ሳለ ፡ ባለቤታቸ
 ውና ፡ እንደራሴያቸው ፡ ራስ ፡ የስጦስ ፡ ያስታምሻቸው ፡ ነበር ። በሽታቸው ፡ ግን ፡
 እየጠና ፡ ሄዶ ፡ በሺህ ፡ ፯፻፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በጥቅምት ፡ ወር ዐረፉ ።

የንጉሥ ፡ የ-ስጦስ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ።

ምዕራፍ ፡ ፳፪ ።

የንጉሥ ፡ የ-ስጦስ ፡ ዘር ፤-በንጉሥ ፡ የ-ስጦስ ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ዐድማ ።

የቀሩት ፡ ነገሥታት ፡ ከደንበኛና ፡ ከቃል ፡ ከዲዳን ፡ ባለቤታቸው ፡ በቀር ፡
ዘርና ፡ ወራሽ ፡ እንዳናጣ ፡ እያሉ ፡ በየሥፍራው ፡ ብዙ ፡ ቁባቶች ፡ ያስቀምጡ ፡
ነበር ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ አንደኛዬቱ ፡ መካን ፡ ብትሆን ፡ ሌላዬቱ ፡ ወላድ ፡
መሆኗ ፡ አይቀርምና ፡ ብዙ ፡ ልጆች ፡ ይኖሯቸው ፡ ነበር ። ለምሳሌ ፡ አድያም ፡
ሰገድ ፡ ኢያሱ ፡ ከባለቤታቸው ፡ ከእቴጌ ፡ ወለተ ፡ ጸዮን ፡ ባይወልዱ ፡ ከቁባቶቻቸው ፡
ከወይዘሮ ፡ መለኮታዊትና ፡ ከወይዘሮ ፡ ቅድስቴ ፡ ከወይዘሮ ፡ ማርያማዊት ፡ በመ
ውለዳቸው ፡ ብዙ ፡ ወራሽ ፡ ለማግኘት ፡ ቻሉ ። ዐፄ ፡ ቴዎፍሎስ ፡ ግን ፡ ካንድ ፡
ሚስት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ቁባት ፡ ስላልነበራቸውና ፡ የቃል ፡ ከዲዳን ፡ ባለቤታቸውም ፡
መካን ፡ ስለ ፡ ነበሩ ፡ ሌላም ፡ እንዳይጨምሩ ፡ የክርስቲያንነት ፡ ሕግ ፡ መተላለፍ ፡
ስለ ፡ ሆነባቸው ፡ መንግሥታቸውን ፡ የሚይዝ ፡ ልጅ ፡ በፍጹም ፡ አልነበራቸውም ።

ስለዚህ ፡ እንደራሴያቸው ፡ ራስ ፡ የ-ስጦስ ፡ መንግሥትን ፡ ለመያዝ ፡
ምንም ፡ የሚያስቸግራቸው ፡ ነገር ፡ ለጊዜው ፡ አለመኖሩን ፡ ስለ ፡ ተረዱ ፡ ዐፄ ፡
ቴዎፍሎስ ፡ ሲሞቱ ፡ ስመ ፡ መንግሥታቸውን ፡ <ፀሐይ ፡ ሰገድ> ፡ አሰኝተው ፡
ነገሡ ። እርሳቸውንም ፡ የነጋሢነት ፡ ዘር ፡ የላቸውም ፡ እያሉ ፡ አንዳንድ ፡ መጻሕ
ፍት ፡ ሲናገሩ ፡ ሌሎች ፡ መጻሕፍትና ፡ ሰዎች ፡ ግን ፡ በእናታቸው ፡ በኩል ፡
ከፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ አባት ፡ ከጻድቁ ፡ የ-ሐንስ ፡ ጋራ ፡ መዛመዳ
ቸውን ፡ ያረጋግጣል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ዝምድና ፡ ዙፋንን ፡ ለመውረስ ፡
የበቃ ፡ ባለመሆኑ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ በኸሮንድ ፤ በመጨረሻም ፡ ራስ ፡ እየተባሉ ፡
ባፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድና ፡ ባፄ ፡ ቴዎፍሎስ ፡ ጊዜ ፡ በባለሟልነት ፡ ኖሩ ፡
እንጂ ፤ ወራሽ ፡ የሌላቸው ፡ ዐፄ ፡ ቴዎፍሎስ ፡ እስኪሞቱ ፡ ድረስ ፡ መንግሥትን ፡
ልያዝ ፡ ብለው ፡ በግልጽ ፡ ያደረጉት ፡ ነገር ፡ አልነበረም ። ነጋሢዎቹ ፡ እነዐፄ ፡
ቴዎፍሎስ ፡ እነተክለ ፡ ሃይማኖትም ፡ የነጋሢ ፡ ዘር ፡ ነውና ፡ ዙፋን ፡ ይፈልግ ፡
ይሆናል ፡ ብለው ፡ ጠርጥረው ፡ እንደ ፡ ሌሎቹ ፡ ነጋሢ ፡ ዘሮች ፡ በወህኒ ፡ አምባ ፡
ማሰራቸውም ፡ አልተጻፈም ። እንዲያውም ፡ ያፄ ፡ ኢያሱ ፡ ልጅ ፡ ዐፄ ፡ ተክለ ፡
ሃይማኖት ፡ ባረፉ ፡ ጊዜ ፡ የበጌምድር ፡ አገረ ፡ ገዢ ፡ ራስ ፡ ፋሪስ ፡ ናዖድ ፡
የሚባለውን ፡ ያፀ ፡ ዓመት ፡ የጃቹን ፡ ንጉሥ ፡ የተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ልጅ ፡
ሲያነግሡ ፡ ናዖድ ፡ ሕፃን ፡ ስለሆነ ፡ መንግሥት ፡ ለመያዝ ፡ አይችልም ፡ ብለው ፡
ከወህኒ ፡ አምባ ፡ ዐፄ ፡ ቴዎፍሎስን ፡ አውርደው ፡ ለመንግሥት ፡ ያበቁ ፡ ራስ ፡
የ-ስጦስ ፡ ናቸው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ እውነትና ፡ ሐሰቱ ፡ አይታወቅም ፡ እንጂ ፡ መን
ግሥትን ፡ ለመያዝ ፡ ሲሉ ፡ ዐፄ ፡ ቴዎፍሎስ ፡ ታመው ፡ በሞቱ ፡ ጊዜ ፡ መድ

ታኒት ፡ አብልተው ፡ የገደሏቸው ፡ ራስ ፡ የስጦስ ፡ ናቸው ፡ እየተበሉ ፡ ታምተዋል ።
የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ግማሹ ፡ በካፋ ፡ ይንገሥ ፡ የቀረው ፡ ዳዊት ፡ ይንገሥ ፡
እያሉ ፡ ሲመክሩ ፡ ርሳቸው ፡ በተሉ ፡ መንግሥት ፡ ይዘው ፡ አይነግሡም ፡ ያሏቸውን ፡
እየተከታተሉ ፡ ቀጡ ። የቀድሞዎቹን ፡ መኳንንቶችም ፡ እየሻሩ ፡ የራሳቸውን ፡
ወገኖችና ፡ ታማኞቻቸውን ፡ ሾሙ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አደን ፡ አድናለሁ ፡ ብለው ፡ ከጎንደር ፡ ከተማ ፡ ወደ ፡ ባላ
ገር ፡ ሄደው ፡ ሳለ ፡ ርስዎን ፡ ከመንግሥት ፡ ለማውረድ ፡ በጎንደር ፡ ዐድማ ፡ ይደ
ረጋል ፡ ማለትን ፡ ስለ ፡ ሰሙ ፡ አደኑን ፡ አቋርጠው ፡ በግሥጋሜ ፡ ጎንደር ፡ ገብ
ተው ፡ የዚህኑ ፡ የዐድማውን ፡ ነገር ፡ በሰላይ ፡ ሲከታተሉ ፡ እነዚህ ፡ ዐድመኞች ፡
እንደኛቸው ፡ ቤት ፡ ተሰብስበው ፡ ሲማክሩ ፡ ተያዙና ፡ ከነዚህ ፡ ውስጥ ፡ የዐድ
ማው ፡ ቀንደኞች ፡ የሆኑትን ፡ አስገድለው ፡ የቀሩትን ፡ ግን ፡ በወህኒ ፡ ቤት ፡
እንዲታሰሩ ፡ ፈረዱባቸውና ፡ አገሩ ፡ በሰላም ፡ ለንጉሡ ፡ ለዮስጦስ ፡ ይዝ ፡ ዠመር ።

ምዕራፍ ፡ ፳፫ ።

ስለ ፡ ንጉሥ ፡ የስጦስ ፡ ሕመም ፡ -ዙፋን ፡ ለመያዝ ፡ የተደረገ ፡ ፍጅት ።

ዐፄ ፡ የስጦስ ፡ እንደቀሩት ፡ ነገሥታት ፡ ጎንደር ፡ የልደታን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲ
ያን ፡ አሠሩ ። በዘመናቸውም ፡ አደን ፡ ማደን ፡ በጣም ፡ ይወዱ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ብዙ ፡
ሕዝብና ፡ ወታደር ፡ ሳያስከትሉ ፡ ወደ ፡ በረሃ ፡ እየሄዱ ፡ ዝኖን ፡ ጎሽ ፡ አውራሪስ ፡
ቀጭኔ ፡ ይገድሉ ፡ ነበር ። ይልቁንም ፡ ብልት ፡ እየመረጡ ፡ አነጣጥሮ ፡ የመምታት ፡
ስጦታ ፡ ስለ ፡ ነበራቸው ፡ በንድ ፡ ጥይት ፡ አንዱን ፡ አውሬ ፡ ይጥሉት ፡ ነበር ፡ ይባ
ላል ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ፬ ፡ ዐመት ፡ ካራት ፡ ወር ፡ ያክል ፡ ኢትዮጵያን ፡ እንደ ፡ ዝቡ ።
የአባ ፡ እንጦስን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለመሰለምና ፡ ሥራውንም ፡ ለማየት ፡ በሄዱ
በት ፡ ጊዜ ፡ ስለታመሙ ፡ ወዲያው ፡ ወደ ፡ ቤታቸው ፡ ተመልሰው ፡ ተኙ ።

በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ንጉሥ ፡ የስጦስ ፡ የሞቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማን ፡ ይሆን ፡ ገዥ ፡
እያለ ፡ የከተማው ፡ ሕዝብ ፡ ይጨነቅ ፡ ዠመር ።

ስለዚህ ፡ አገረ ፡ ገዥዎቹና ፡ መኳንንቶቹ ፡ ተሰብስበው ፡ ንጉሡ ፡ ስለ ፡ ታመሙ ፡
ላዩን ፡ ለመጠየቅ ፡ አስመስለው ፡ ውስጡን ፡ ግን ፡ የይዘታቸውን ፡ ልክ ፡ ለማወቅና ፡
አንድ ፡ ቀርጥ ፡ ነገር ፡ ለመውሰድ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ቤት ፡ መጡ ። ንጉሡም ፡
እንደ ፡ ምንም ፡ ተበራተው ፡ ካልጋቸው ፡ ተነሥተው ፡ ተቀመጡና ፡ መኳንንቶቹን ፡
ተቀብለው ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ጉዳይ ፡ ያነጋግሯቸው ፡ ዠመር ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ በሕ
መም ፡ መድከማቸው ፡ በፊታቸው ፡ ላይ ፡ በገሃድ ፡ የታወቀ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ «ንጉሡ ፡
ደክመዋልና ፡ ልጅዎን ፡ ፋሲልን ፡ ብናነግረው ፡ ይሻላል» ፡ ብለው ፡ ነገሯቸው ።
እነዚህም ፡ መኳንንቶች ፡ ንጉሥ ፡ የስጦስ ፡ ገሚሶቹን ፡ ከድክነት ፡ እያነሱ ፡ ለማዕ
ርግ ፡ ያበቋቸው ፡ የቀሩትም ፡ ወዳጆቻቸው ፡ ስለ ፡ ነበሩ ፡ በእውነት ፡ አልጋውን ፡
ለልጃቸው ፡ ለመስጠት ፡ ያሰቡ ፡ ናቸው ፡ ይባላል ።

ነገር ፡ ግን ፡ ሌሎች ፡ የነዐቂ ፡ ኢያሱ ፡ የጥንት ፡ መኳንንቶችና ፡ የከተማው ፡ ሕዝብ ፡ ይልቁንም ፡ ወታደሩ ፡ ዐባይ ፡ የሱሰጠን ፡ ቀድሞም ፡ አልወደደም ፡ ነበርና፤ የዐባይ ፡ የሱሰጠን ፡ ልጅ ፡ ለማንገሥ ፡ የተሰማሙትን ፡ እነዚህኑ ፡ መኳንንቶች ፡ ከንጉሡ ፡ ዘንድ ፡ ሲወጡ ፡ ተጠባብቆ ፡ አገኘና ፡ ጥቂቶቹ ፡ ሲያመልጡ ፡ ሁሉንም ፡ አደጋ ፡ ጥሎ ፡ አሰራቸው ፡ ዕንቢ ፡ ያሉትንም ፡ እየወጋ ፡ ገደላቸው ፡ ይባላል ።

የዚህ ፡ ሁሉ ፡ ወሬ ፡ ወህኒ ፡ አምባ ፡ በእስር ፡ ስም ፡ በተቀመጡት ፡ የነገሥታት ፡ ዘሮች ፡ ዘንድ ፡ ተሰማ ። እነሱም ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ንጉሥ ፡ የሱሰጠን ፡ ሁላችንን ፡ አስሮ ፡ ከመካከላችን ፡ አንዳንዳችንን ፡ በአካል ፡ ቅጣት ፡ እየቀጣ ፡ አወቃይቶናልና ፡ አሁን ፡ ደግሞ ፡ ልጄ ፡ የነገሠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሁላችንንም ፡ ይጨርሰናል ፡ ብለው ፡ ወህኒ ፡ ጠባቂዎችን ፡ አሸንፈው ፡ ወጡ ። ከወህኒ ፡ አምባም ፡ በወረዳ ፡ ጊዜ ፡ ከነሱ ፡ መካከል ፡ አንዱን ፡ ለማንገሥ ፡ ከጎንደር ፡ ወደ ፡ ወህኒ ፡ አምባ ፡ ከተላኩት ፡ ጋራ ፡ በመንገድ ፡ ተገናኙ ። በኋላም ፡ ከመካከላቸው ፡ የዐባይ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድን ፡ ልጅ ፡ ዳዊትን ፡ መርጠው ፡ አነገሡቸው ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አቤቶ ፡ በካፋ ፡ ባቻቸውን ፡ ሆነው ፡ ሲያመልጡ ፡ የቀሩትን ፡ የነጋሢ ፡ ዘሮች ፡ ሁሉንም ፡ ሰብስበው ፡ ወደዚያው ፡ ቀድሞ ፡ ወደ ፡ ነበሩበት ፡ ወደ ፡ ወህኒ ፡ አምባ ፡ መልሰው ፡ አስቀመጧቸው ።

የዐባይ ፡ ዳዊት ፡ (ሣልሳዊ) ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ።

ምዕራፍ ፡ ፳፬ ።

በወልቃይት ፡ ስለ ፡ ተገኙት ፡ ሦስት ፡ ሚሲዮኖች ።

ዐባይ ፡ ዳዊት ፡ አቡነ ፡ ማርቆስና ፡ ዕጩጌ ፡ ዘሚካኤል ፡ ባሉበት ፡ ዘውድ ፡ ደፍተው ፡ በሺህ ፡ ፯፻፳ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ነገሡ ። ስመ ፡ መንግሥታቸውም ፡ "አድባር ፡ ሰገድ" ፡ ተባለ(1) ። ዕድሜያቸውም ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ፳፩ ፡ ዓመት ፡ ነው ። ዐባይ ፡ ዳዊት ፡ በነገሡ ፡ በ፱ኛው ፡ ቀን ፡ ንጉሥ ፡ የሱሰጠን ፡ ሞቱ ። የከተማውም ፡ ሰው ፡ በበሽታ ፡ ሞቱ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ዐባይ ፡ ዳዊት ፡ መድኃኒት ፡ አድርገው ፡ ወይም ፡ አሳንቀው ፡ ገደሏቸው ፡ እያለ ፡ አወራ ።

ዐባይ ፡ ዳዊት ፡ መንግሥትን ፡ ከያዙ ፡ በኋላ ፡ ፈታውራሪ ፡ አኘ ፡ ለሚባለው ፡ ለእናታቸው ፡ ወንድም ፡ የቢቶደድነቱን ፡ ማዕርግ ፡ ሰጥተው ፡ ባለሕጻን ፡ አደረጉት ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ካህናት ፡ የምናመለክተው ፡ ጉዳይ ፡ አለንና ጉባኤ ፡ ይደረግልን ፡ ብለው ፡ ለንጉሡ ፡ አመለከቱ ። ንጉሡም ፡ ልመናቸውን ፡ ተቀብለው ፡ የካህናት ፡ ስብሰባ ፡ ተደረገ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አባ ፡ መዝሙር ፡ የሚባሉት ፡ ተነሥተው ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ አመለከቱ ፡ "ከ ፡ የፈረንጅ ፡ ቄሶች ፡ ከባሕር ፡

(1) በመ ፡ መንግሥታቸውን ፡ «አብራክ ፡ ሰገድ» ፡ ነው ፡ የሚሉም አሉ ።

አገር ፡ መጥተው ፡ በዐይነ ፡ እግዚአ ፡ (ወልቃይት) ፡ ተቀምጠዋል ። ያስመጧቸውም ፡
ዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ናቸው ። ርሳቸው ፡ ወልቃይት ፡ ድረስ ፡ በስውር ፡ እየሄዱ ፡ የቂ
ሶቹን ፡ ቀዳሴ ፡ ይሰሙ ፡ ነበር ፤ አሁን ፡ ግን ፡ የእግዚአብሔር ፡ ፈቃድ ፡ ሆኖ ፤
ዮሐንስ ፡ ከሞቱና ፡ ርስዎ ፡ በባትዎ ፡ በፄ ፡ ኢያሱ ፡ ዙፋን ፡ ከተቀመጡ ፡ እነዚህ ፡
ፈረንጆች ፡ ይምጡና ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይጠየቅልን» ። አሉ ።

ንጉሠ-ም ፡ መልክተኛ ፡ ልከው ፡ እነዚህኑ ፡ ፈረንጆች ፡ ካሉበት ፡ ሥፍራ ፡ እጉ
ባኤው ፡ ድረስ ፡ አስመጧቸው ፡ ከነዚህም ፡ አንደኛው ፡ የነምሳ ፡ ፎቱ ፡ የሮማ ፡ ተወ
ላጅ ፡ ሆነው ፡ ፎቱም ፡ የካቶሊክ ፡ ሚሲዮኖች ፡ ናቸው ። ያስመጧቸውም ፡ ዐፄ
ዮሐንስ ፡ ናቸው ፡ ያስመጡበትም ፡ ምክንያት ፡ ከፈረንጅ ፡ አገር ፡ በነሱ ፡ አማካ
ይነት ፡ የጦር ፡ መሣሪያና ፡ ዕቃ ፡ ለማግኘት ፡ በኢትዮጵያም ፡ ውስጥ ፡ በርሳቸው ፡
ላይ ፡ አገር ፡ ቢነሣባቸው ፡ የወታደር ፡ ርዳታ ፡ ለማስመጣት ፡ አስበው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡
እንደ ፡ አባ ፡ መዝሙረ ፡ አሳብ ፡ በሃይማኖት ፡ በኩል ፡ እንዲያገለግሏቸው ፡ አልነ
በረም ። ምናልባት ፡ ለዚህ ፡ ጉዳያቸው ፡ ሲሉ ፡ ለሚሲዮኖቹ ፡ ነፃነትም ፡ ሰጥተው ፡
አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ እነሱን ፡ ለማስደሰት ፡ ሥርዓተ ፡ ቀዳሴያቸውንም ፡ ሰምተዋቸው ፡
ይሆናል ።

እነዚህም ፡ ሚሲዮኖች ፡ እንደ ፡ መጡ ፡ በጉንደር ፡ የተቀመጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
በሃይማኖት ፡ ምክንያት ፡ ከጉንደር ፡ ሊቃውንት ፡ ጋራ ፡ ጠብና ፡ ክርክር ፡ እንደ
ዚህ ፡ ቀደም ፡ እንዳይቀሰቀስ ፡ ብለው ፡ በወልቃይት ፡ በተለይ ፡ ዐይነ ፡ እግዚአ ፡ በተ
ባለው ፡ ባንድ ፡ ሥፍራ ፡ ብቻ ፡ እንዲቀመጡ ፡ ንጉሠ ፡ ዮሐንስ ፡ አዘው ፡ ነበር ።

ስለዚህ ፡ ሚሲዮኖቹ ፡ ተጠርተው ፡ እጉባኤ ፡ በቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ ሃይማኖታ
ችሁ ፡ ምንድነው ፡ ብለው ፡ አባ ፡ መዝሙረ ፡ ዐረቢኛ ፡ ያውቁ ፡ ኖሮ ፡ በረብኛ ፡
ቋንቋ ፡ ጠየቋቸው ፡ እነሱም ፡ በኬልቄዶንያ ፡ ጉባኤ ፡ እንደ ፡ ተለየው ፡ ካቶሊክ
ችና ፡ የልዩን ፡ ተከታዮች ፡ ነን ፡ ብለው ፡ በድፍረት ፡ ተናገሩ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በጉባኤው ፡ የነበሩት ፡ ሊቃውንት ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በፄ ፡
ሱስንዮስ ፡ ጊዜ ፡ መጥተው ፡ በሃይማኖት ፡ ምክንያት ፡ ያንን ፡ ያክል ፡ ደም ፡ የፈሰ
ሰው ፡ በእንደነዚህ ፡ ያሉት ፡ የተነሣ ፡ ነውና ፡ እነዚህን ፡ አሁኑን ፡ መግደል ፡ ይገ
ባል ፡ እያሉ ፡ ተናገሩ ፤ ለሊቃውንቱም ፡ ወገን ፡ አፈ ፡ ጉባኤ ፡ የነበሩት ፡ ሊቁ ፡ አለቃ ፡
ክፍሌ ፡ ይኸንኑ ፡ ስለፈረዱ ፡ ንጉሠ-ም ፡ ፈቃዳቸው ፡ ሆነና ፡ ወደ ፡ ቁላ ፡ አውር
ደው ፡ ገደሏቸው ፡ ይባላል ፤ የነዚህም ፡ የሚሲዮኖች ያኑ ፡ ስም ፡ ሳሙኤል ፡ ዳዊት ፡
ሚካኤል ፡ ነው ።

የካህናቱን ፡ ፈቃድ ፡ መቃወም ፡ አስቸግሯቸው ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፡ ዐፄ ፡ ዳዊት ፡
እነዚህን ፡ ሚሲዮኖች ያን ፡ ሳይስገድሉ ፡ ሾኗ ፡ ጨምረው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡
ማስወጣት ፡ ብቻ ፡ ይበቃቸው ፡ ነበር ።

እነሱንም ፡ በወልቃይት ፡ ሳሉ ፡ ይጠብቋቸውና ፡ ያስተናግዷቸው ፡ የነበሩት ፡
ወደ ፡ ችሎትም ፡ ሲመጡ ፡ አብረው ፡ የመጡት ፡ አባ ፡ ጎርጎርዮስ ፡ እዚያው ፡

ስለ : ነበሩ : እርሳቸውንም : አብሮ : መግደል : ይገባል : ብሎ : ጉባኤው : ፍርድ :
ገምሮ : ነበር ። ነገር : ግን : አባ : ጎርጎርዮስ : «እኔ : ንጉሥ : የነበሩት : ዐዲ : ዮስ
ጦስ : ባልደረባ : ሁኖቸው : ብለው : ሲያዙኝ : ዕንቢ : ለማለት : እችላለሁን ?
ነገር : ግን : ሃይማኖቱን : ሳለውጥ : እንደ : ምን : አድርጎ : ይፈረድብኛል : እግ
ዚአብሔር : ያሳያችሁ» : ብለው : በጎዘን : ቃል : አመለከቱ ። ጉባኤውም : ተመ
ልሶ : ነገራቸውን : እውነት : ነው : ብሎ : ተቀበለና : በነፃ : እንዲሄዱ : አደረገ ።
የዚህም : ጉዳይ : ተፈጻሚና : ከያድባራቱ : የተሰበሰቡት : ከህናት : ተመልሰው :
ወደያገራቸው : ሄዱ ።

ም ዕ ራ ፍ ፳፭ ።

ስለ : ዐዲ : በካፋ : እንደ : ገና : መታሰር ፣ -በቅባቶችና : በተዋሕዶዎች : ምክንያት
የተነሣው ክርክር ፣-ስለ : አዘዘ : መነኩሳት : መገደል ።

ዐዲ : ዳዊት : በነገሡ : ጊዜ : የቀሩት : የነገሥታት : ዘሮች : ከመለጡ : በኋላ ፣
ተመልሰው : በወሀኒ : አምባ : የታወሩ : ጊዜ : አምልጠው : የነበሩት : ወንድማ
ቸው : አቤቶ : በካፋ : ካሉበት : ተይዘው : መጡና : እዚያው : ቀድሞ : እነበሩ
በት : እወሀኒ : አምባ : ወጥተው : ከዘመዶቻቸው : ጋራ : ተደባለቁ ።

በዚህ : ጊዜ : በከተማው : የፈንጣጣ : በሽታ : ተነሥቶ : ብዙ : ሰው : ሲሞት ፣
በዚህ : ሕመም : አጎታቸው : የነበሩት : ቢትወደድ : አኘ : ሞቱና : ጎዘን ፣
ተደርጎ ፣ ሰነበተ ።

ከዚህ : በኋላ ፣ ንጉሥ : ዳዊት : የራስ ፣ እንስጣስዮን ፣ ልጅ ፣ ደጃዝማች ፣
ዘጊዮርጊስን ፣ በዐዲ ፣ ኢያሱ ፣ ጊዜ ፣ ታሰሮ ፣ በወሀኒ ፣ አምባ ፣ ይኖር ፣ የነበረ
ውን ፣ አምጥተው ፣ የጎጃም ፣ ጎዥ ፣ አድርገውን ፣ ነበር ፤ አሁን ፣ ደግሞ ፣ ከጎ
ጃም ፣ አስመጥተው ፣ ቢትወደድ ፣ አሰኝተው ፣ እንደራሴነቱን ፣ ሰጥተው ፣ አጠገ
ባቸው ፣ አስቀመጡት ። በዚህ ጊዜ ፣ በቢትወደድ ፣ ዘጊዮርጊስና ፣ በራስ ፣ ወልደ
ጊዮርጊስ ፣ መካከል ፣ የሥልጣን ፣ ክርክር ፣ ተነሥቶ ፣ ችግር ፣ ሆኖ ፣ ነበር ፣
ነገር ፣ ግን ፣ በመጨረሻው ፣ ንጉሡ ፣ ለቢትወደድ ፣ ዘጊዮርጊስ ፣ አድልተው ፣
ራስ ፣ ወልደ ፣ ጊዮርጊስን ፣ በግዘት ፣ አስቀመጡትና ፣ ዋናው ፣ ባለሙሉ ፣ ሥል
ጣን ፣ እንደራሴ ፣ ቢትወደድ ፣ ዘጊዮርጊስ ፣ ብቻ ፣ ሆነ ፣ እርሱም ፣ በጎጃም ፣
ሳለ ፣ ከከህናቱ ፣ ጋራ ፣ የጠበቀ ፣ ወዳጅነት ፣ አድርጎ ፣ ስለ ፣ ነበረ ፣ በነሱ ፣ ስብ
ከት ፣ እምነቱ ፣ እንደ ፣ ቅባቶች ፣ ነበር ።

ቅባቶችም ፣ ቢትወደድ ፣ ዘጊዮርጊስ ፣ ባለሙሉ ፣ ሥልጣንና ፣ እንደራሴ ፣
መሆኑን ፣ ስላወቁ ፣ ጊዜያችን ፣ አሁን ፣ ነው ፣ ብለው ፣ ክርስቶስ ፣ በተዋሕዶ ፣
የባሕርይ ፣ አምላክ ፣ ሆነ ፣ ከሚሉት ፣ ከአዘዘ ፣ ደብረ ፣ ሊባዮሶች ፣ ጋራ ፣ ጉባኤ ፣
ይደረግልንና ፣ እንክራክር ፣ ብለው ፣ ለዐዲ ፣ ዳዊት ፣ አመለከቱ ።

ንጉሡም ፡ ደግ ፡ ነው ፡ ጉባኤ ፡ ይደረግና ፡ ሊቃውንቱ ፡ ተሰብስቦችሁ ፡ ተከራከሩ ፤ ስለኔም ፡ በጉባኤው ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ይቀመጥ ፡ ብለው ፡ ነገሯቸው ። የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ተዋሕዶዎችም ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ቅባት ፡ መሆኑን ፡ ያውቁ ፡ ነበርና ፡ ንጉሡ ፡ ይቀመጡልን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ አለዚያ ፡ በቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ዳኛነት ፡ አንክራከርም ፡ ብለው ፡ አመለከቱ ።

ዐፄ ፡ ዳዊትም ፡ እንደ ፡ እንደራሴያቸው ፡ የቅባቶችን ፡ ሃይማኖት ፡ ይወዱ ፡ ነበር ፡ ይባላል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ከጭቅጭቅ ፡ ለመዳን ፡ በሌላውም ፡ ወገን ፡ ጉዳዩ ፡ የሚመለከተው ፡ የቤተ ፡ ክህነቱን ፡ የበላይ ፡ አለቃ ፡ ጳጳሱን ፡ በመሆኑ ፡ እንዲያውስ ፡ በአቡነ ፡ ማርቆስ ፡ አግር ፡ አሁን ፡ የመጡትን ፡ ጳጳስ ፡ አቡነ ፡ ክርስቶዶሎን ፡ ጠየቋቸው ፡ ብለው ፡ ለሁለቱም ፡ ወገን ፡ ነገሯቸው ። እነ ሱም ፡ እሺ ፡ ብለው ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስን ፡ እንደ ፡ ዳኛ ፡ ይዘው ፡ ወደ ፡ ጳጳሱ ፡ ሄዱና ፡ የዚህን ፡ የሃይማኖት ፡ ነገር ፡ ጠይቋቸው ። ጳጳሱም ፡ የንጉሡ ፡ የዐፄ ፡ ዳዊትና ፡ የእንደራሴያቸው ፡ የቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ሃይማኖት ፡ ቅባት ፡ መሆኑን ፡ ስላወቁ ፡ ክርስቶስ ፡ በተዋሕዶ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ ብለው ፡ እንዳይመሰክሩ ፡ ፈሩና ፡ እንዲያው ፡ በደረሰው ፡ የኔ ፡ እምነት ፡ እንደ ፡ ሹመት ፡ አባቶቹ ፡ እንደነአቡነ ፡ ሲኖዳና ፡ እንደነአቡነ ፡ ማርቆስ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ መለሱላቸው ። በዚህም ፡ ብልጠት ፡ ባለበት ፡ መልስ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ትርጉሙን ፡ ለየ ፈሳቸው ፡ አድርገው ፡ ደስ ፡ ያላቸው ፡ ወደየሥፍራቸው ፡ ተመለሱ ።

ቤተ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የሚባሉት ፡ የአዘዘና ፡ የሞጊና ፡ (መጉና) ፡ ሊቃውንትም ፡ አቡነ ፡ ክርስቶዶሎ ፡ ሃይማኖቱ ፡ እንደ ፡ ቀድሞዎቹ ፡ ጳጳሶች ፡ እንደ ፡ አባ ፡ ማርቆስና ፡ እንደ ፡ አባ ፡ ሲኖዳ ፡ ነው ፡ ማለታቸው ፡ ለኛ ፡ መመስከራቸው ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ደስ ፡ እያላቸው ፡ ወደ ፡ አዘዘ ፡ ሄዱ ።

ቅባቶችም ፡ ከቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ተመልሰው ፡ ጳጳሱ ፡ የተናገሩትን ፡ ነገሯቸው ። ንጉሡም ፡ የአቡነ ፡ ማርቆስና ፡ የአቡነ ፡ ሲኖዳ ፡ ሃይማኖት ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ኖሯል ፡ ብለው ፡ በጠገባቸው ፡ ያሉትን ፡ መኳንንትና ፡ ሊቃውንት ፡ ጠየቋቸው ፤ እነሱም ፡ ንጉሡንና ፡ እንደራሴውን ፡ ደስ ፡ ለማሰኘት ፡ የነዚህ ፡ የሁለቱም ፡ ጳጳሳት ፡ ሃይማኖት ፡ «ክርስቶስ ፡ በቅብዐተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ» ፡ ማለት ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ነገሯቸው ።

ንጉሡም ፡ «መልካም ፡ ነው ፡ ይኸንኑ ፡ ሂዳችሁ ፡ በደባባይ ፡ በዐዋጅ ፡ ንገሩ» ፡ ብለው ፡ አዘዘቸው ። እነሱም ፡ ደስ ፡ እያላቸው ፡ ሄደው ፡ «ክርስቶስ ፡ በቅብዐተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ የሚሉት ፡ ቅባቶች ፡ ረቱ ፤ በተዋሕዶ ፡ የባሕርይ ፡ ልጅ ፡ ሆነ ፡ የሚሉት ፡ ተዋሕዶዎች ፡ ግን ፡ ተረቱ» ፡ ብለው ፡ ዐዋጅ ፡ ነግረው ፡ ተመለሱ ።

ይኸንንም ፡ ዐዋጅና ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ በጉንደር ፡ የተደረገውን ፡ ደስታ ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ተዋሕዶዎች ፡ ፅጌይያቸውን ፡ ይዘው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመጠ

የቅ : ወደ : አቡነ : ክርስቶስ : ዘንድ : ሄዱና : ይኸንኑ : የቀድሞ : ጥያቄያቸውን : አድሰው : ጠየቋቸው ። አቡነም : በዚህ : ጊዜ : ቢትወደዱና : አንድም : የቅባት : ወገን : ባጠገባቸው : አለመኖሩን : ተመለከቱና : ክርስቶስ : በመዋሐዱ : የእግዚአብሔር : አብ : የባሕርይ : ልጅ ሆነ : በመቀባቱ : ግን : መሲሕ : ሆነ : ብለው ። መለሱላቸው ። ይኸንንም : ከጳጳሱ : በሰሙ : ጊዜ : ደስ : አላቸውና : ተመለሱ ። አዘዘም : እንደ : ደረሱ : በዕጩጌው : ቤት : ንሱብሐ : እያሉ : ዘመሩ : ወረብም : እየወረቡ : ታላቅ : ደስታ : አደረጉ ። ዕጩጌውም : ጥላ : ተይዘላቸው : ታጅቦው : ወደ : ደብረ : ሊባኖስ : ቤተ ክርስቲያን : ሄደው : ለእግዚአብሔር : ምስጋና : አቀረቡ ። የዚህም : ወሬ : በጉንደር : በተሰማ : ጊዜ : ንጉሡ : ዐፄ : ዳዊትና : ቢትወደድ : ዘጊዮርጊስ : ተናደዱ ። የጃዊ : ነገዶችን : (የእስላምና : የአረማውያንን : የፈረስኛ : ወታደሮች) : ሄዳችሁ : የአዘዘን : ሊቃውንት : ፍጅቀቸው : ብለው : ሰደዱቸው ። እነሱም : በግልቢያ : ደርሰው : ሊቃውንቱ : በዕጩጌው : ቤት : እንዳሉ : አገኝቀቸውና : መነኰሳቱን : ግማሾቹን : እየሰለቡ : የቀሩትንም : እየገደሉ : በጭካኔ : ፈጁቸው ። እጨጌ : ተክለ : ሃማኖትም : ዕራቀታቸውን : እየገቡቱ : ደበደቧቸው ፤ ወደ : ማታ : ግን : ንጉሡ : እንግዲህ : በቃችሁ : ብለው : ላኩባቸውና : ተመለሱ : ይባላል ። በዚህ : ጊዜ : ከቅባቶች : ወገን : አንድ : ደብተራ : በእጨጌውና : በደብረ : ሊባኖስ : ተዋሕዶዎች : ላይ : እንደዚህ : ሲል : የቀልድ : ቅኔ : ተቀኘ ። ሰላም : አብል : ለሰብስ : አዘዘ : ፀረ : ቅባት : ወእጨጌሆሙኒ : ዕጩጌነት : ከሚስት ።

ሶበ : እንቢ : ለግዜር : ይቤሉ : ወእንቢ : ለንጉሥ : ዳዊት ።
 ጃዊ : ቀደደ : ሆድ : ሆዶሙ ፤ ወሰለበሙ : እስከ : ኅንብርት ፤
 ወበእንተዝ : ይቤሉ : በ፶ : ዓመት : ግዝረት ።

ከዚህ : በኋላ : ዐፄ : ዳዊት : ጳጳሱን : አቡነ : ክርስቶስን : አስጠርተው : የቅባቶችን : መርታትና : የተዋሕዶዎችን : መረታት : ሕዝቡ : ሁሉ : እንዲያውቀው : ሄደው : ባደባባይ : ሀዋጅ : ይንገሩ : ብለው : አዘዟቸው ። ጳጳሱም : መንፈሳቸው : ደካማና : ሰውን : ደስ : ማሰኘት : ብቻ : ስለሚወዱ : ምንም : የፊት : ለፊት : ክርክር : ሳያደርጉ : እሺ : ብለው : ወደ : አደባባይ : ሄደው : “ክርስቶስ : በቅብዐተ : መንፈስ : ቅዱስ : የባሕርይ : አምላክ ፣ ሆነ” ፤ ብለው : ዐዋጅ : ነገሩ : ይባላል ።

በያገሩ ፤ በየደብሩ : በየቤተ : መጻሕፍቱ : የሚገኘው : በግዕዝ : ወይም : በማርኖ : የተጻፈው : ታሪክ : ነገሥት : ርስ : በርሱ : አይሰማም ። የዚህም : ምክንያት : ጸሓፊው : ቅባት : ወይም : ጸጋ : ይልቁንም : ተዋሕዶ : ስለሆነ : ወደ : ራሱ : አሳብ : እያደላ : በመጻፍ : ይሆናል ።

አብዛኛው ፡ ታሪክ ፡ ነገሥትና ፡ እርሱንም ፡ መሠረት ፡ እያደረጉ ፡ የሚጽፉት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ባይ ፡ ዳዊት ፡ ዘመን ፡ የተደረገውን ፡ ይህን ፡ የቅባቶችንና ፡ የተዋሕዶዎችን ፡ ክርክር ፡ ይልቁንም ፡ የተዋሕዶዎችን ፡ እልቂት ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሲጽፉ ፡ አንዳንድ ፡ የብራና ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ ባጭሩ ፡ «ዕድሜዬ ፡ ይርዘም ፡ የምትል ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ በኛ ፡ ሃይማኖት ፡ ግባ ፡ ዓርባ ፡ ዓመት ፡ ትገዛለኝ ፡ ብለው ፡ ቅባቶች ፡ ለዐይ ፡ ዳዊት ፡ ላኩባቸው ፡ እርሳቸውም ፡ ደስ ፡ ብሏቸው ፡ በቅብፀት ፡ አምነው ፡ ሳያከራከሩ ፡ ዐዋጅ ፡ ለቅባቶች ፡ አስነግረው ፡ ተዋሕዶዎችን ፡ አስፈጃቸው ፤ ጳጳሱም ፡ ቅባትነትዎን ፡ ትተው ፡ በባቶችዎ ፡ ሃይማኖት ፡ በተዋሕዶ ፡ ይርጉ ፡ ብለው ፡ ቢገዝቷቸው ፡ እንቢ ፡ አሉ ፡ ብሎ ፡ ባጭሩ ፡ ይጨርሳል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በዚህም ፡ ቢሆን ፡ በለፈውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ በጠቅላላው ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ቅባቶች ፡ ደስ ፡ ብሏቸው ፡ የንጉሠ ፡ ባለሟል ፡ ሆነው ፡ በልበ ፡ ቅንነትና ፡ በእምነት ፡ ለንጉሠ ፡ ሲገዙ ፤ የተዋሕዶ ፡ ወገን ፡ የሆነው ፡ መኳንንቱም ፡ ሊቃውንቱም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ በውጭ ፡ ሰውነቱ ፡ ደስ ፡ ያለው ፡ መስሎ ፡ ቢኖር ፡ በውስጠ ፡ መንፈሱ ፡ ግን ፡ ጎዘን ፡ እንደ ፡ ነበረበት ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ይልቁንም ፡ የአዘዘና ፡ የሞጊና ፡ (መጉና) ፡ ቀሳውስት ፡ በተዋሕዶ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ምክንያት ፡ ባረመኔዎች ፡ እጅ ፡ በንጉሠ ፡ ትእዛዝ ፡ መገደላቸውን ፤ የከበሩትም ፡ ዕጩጩ ፡ ዕራቀታቸውን ፡ እየተገቡት ፡ መደብደባቸውን ፡ የሰማ ፡ ሁሉ ፡ በልቡ ፡ እያዘነ ፡ ንጉሡንና ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስን ፡ በየቤቱ ፡ ያሸገቸው ፡ ዠመር ።

ፖዕራፍ ፳፮ ።

የደጃች ፡ ለታ ፡ ዐድማ ፡ -ስለ ፡ ዐይ ፡ ዳዊት ፡ በጎ ፡ ተግባር ፡ -የሰንበቱ ፡ ማኅበር ።

በዚህ ፡ መካከል ፡ ንጉሠ ፡ ዳዊት ፡ ታመሙና ፡ በጎንደር ፡ በንጉሡና ፡ በቢትወደድ ፡ ላይ ፡ ዐድማ ፡ ተደረገባቸው ። ዐድማውንም ፡ ያሥነሡ ፡ ደጃዝማች ፡ ለታና ፡ የታሳሪው ፡ የራስ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ወገኖች ፡ ናቸው ፤ ነገሩንም ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ስለ ፡ ሰማው ፡ የቀሩትን ፡ መኳንንቶች ፡ በቤቱ ፡ ስብስቦ ፡ እንዲህ ፡ አላቸው ፡ -ንጉሠ ፡ ዳዊት ፡ አምና ፡ ከፈረስ ፡ በወደቁት ፡ ምክንያት ፡ ታመዋል ፡ ማለት ፡ ሐሰት ፡ ነው ፤ የታመሙት ፡ ደጃዝማች ፡ ለታ ፡ መድኃኒት ፡ አድርጎባቸው ፡ ነው ፤ እሱም ፡ ንጉሡን ፡ ለመግደል ፡ ከብዙ ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ ዐድማ ፡ አድርጓል ፡ በዐድማውም ፡ ውስጥ ፡ የራስ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ልጅ ፡ አብር ፡ አለ ። አሁን ፡ ግን ፡ ዐድማውን ፡ ወደ ፡ ፍጻሜ ሳያደርሱ ፡ በቶሎ ፡ ሁሉንም ፡ በድንገት ፡ እየያዙ ፡ ማሰር ፡ ይኸላል ።

መኳንንቶቹም ፡ እሺ ፡ አሉና ፡ ዐድመኞች ፡ የተባሉት ፡ መያዝ ፡ ዠመሩ ፤ ደጃዝማች ፡ ለታ ፡ ግን ፡ ዠግና ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ሊይዙት ፡ ከመጡት ፡

ዘበኞች ፡ ውስጥ ፡ አንዱን ፡ በጦር ፡ ወግቶ ፡ ጣለው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ የቀሩት ፡ መላልሰው ፡ ስለ ፡ ወገት ፡ ከዚያ ፡ ደሙን ፡ እያንጠበጠበ ፡ ቅጥር ፡ ዘሎ ፡ ወደ ፡ ሩቅ ፡ አገር ፡ ለማምለጥ ፡ መንገድ ፡ ገምሮ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን በትሩ ፡ ክፉኛ ፡ ስለ ፡ ነበረና ፡ ሰውነቱ ፡ ስለ ፡ ደከመ ፡ ወደ ፡ ቤቱ ፡ ሄዶ ፡ ተኛ ። ጥቂትም ፡ እንደ ፡ ቁየ ፡ ዘበኞቹ ፡ ደርሰው ፡ ያዙትና ፡ ወደ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ቤት ፡ ወስደው ፡ ዐይኑን ፡ አሳውረው ፡ ገደሉት ። የራስ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ልጅና ፡ የቀሩትም ፡ በዐድማው ፡ ሥራ ፡ የተገኙት ፡ እየተመረመሩ ፡ ጎጠአታቸው ፡ የቀለለው ፡ ታሰሩ ፤ ጎጠአታቸው ፡ የከበደው ፡ ተገደሉ ።

ዐፂ ፡ ዳዊት ፡ ጣልሳዊ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ቅባት ፡ ቢሆኑ ፡ ስለዚህም ፡ ሃይማኖት ፡ ቀናተኛ ፡ ሆነው ፡ በአዘዞ ፡ ሊቃውንትና ፡ በዕጩጌው ፡ ላይ ፡ ከቢትወደድ ዘጊዮርጊስ ፡ ጋራ ፡ ተባብረው ፡ የማይገባ ፡ ሥራ ፡ ቢሠሩም ፡ አንዳድም ፡ ታሪክ ፡ ዘፈን ፡ ይወዱ ፡ ነበር ፡ በማለት ፡ (ዘፋኝ ፡ ዳዊት) ፡ እያለ ፡ ቢጠራቸውም ፡ በቀረው ፡ ወገን ፡ በጊዜያቸው ፡ የተጻፈው ፡ ጽሑፍ ፡ እንደሚተርክላቸው ፡ እግዚአብሔርን ፡ የሚፈሩ ፡ ደግነትንና ፡ መንፈሳዊነትን ፡ አጥባቂ ፡ ነበሩ ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ከግብርና ፡ ከእጅ ፡ መንሻ ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመንግሥቱ ፡ ሥራ ፡ መሥሪያ ፡ እያደረጉ ፡ ርሳቸው ፡ ግን ፡ የቁም ጽሕፈትና ፡ የድጉሰት ፡ ሙያ ፡ ስለ ፡ ነበራቸው ፡ በዚህ ፡ ሙያቸው ፡ በሚያተርፉት ፡ ገንዘብ ፡ ብቻ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ። ሁል ፡ ጊዜም ፡ ከማዕዳቸው ፡ የሚተርፈውን ፡ እያወጣችሁ ፡ ለደካ ፡ አብሉልኝ ፡ ይሉ ነበር ፡ ይባላል ።

ደግሞ ፡ ከዕለታት ፡ አንድ ፡ ቀን የሰው ገንዘብ ፡ ሳይደባልቅ ፡ ደክሞ ፡ ባፈራው ፡ ገንዘብ ፡ የሚኖር ፡ ማነው ፡ ብለው ፡ ጠየቁ ፤ ባጠገባቸውም ፡ ያሉ ፡ ባለሻሎች ፡ ገበሬ ፡ ነው ፡ ብለው መለሱላቸው ፡ ንጉሡም ፡ ከገበሬዎቹ ፡ ውስጥ ፡ ሽግግሎቻቸው ፡ የሆኑትን ፡ መርጣችሁ ፡ አምጡልኝ ፡ ብለው ፡ አመጡላቸውና ፡ ከነሱ ፡ ጋራ ፡ እሁድ ፡ እሁድ ፡ ሰንበቴ ፡ አብረው ፡ ይጠጡ ፡ ገጥመር ።

ከሰንበታቸው ፡ በጆኛው ፡ ቀን ፡ ትኩስ ፡ ወተት ፡ የሚመስል ፡ ቡሌ ፡ የሚባለውን ፡ ጎይለኛ ፡ የጉንደር ጠላ ፡ ደጋግሞ ፡ ጠጥቶ ፡ በዚህ ፡ መጠጥ ፡ አእምሮው ፡ የተነካ ፡ አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ተነሥቶ ፡ ንጉሡን ፡ በጥሬ ፡ መታቸው ። ሰውም ፡ እንምታው ፡ እያለ ፡ ሲጋበዝ ርሳቸው ፡ መጠጥ ፡ ቢያሸንፈው ፡ ነውና ፡ ተውት ፡ ይልቅስ ፡ እቤቱ ፡ ወስዳችሁ ፡ አስተኙት ፡ ብለው ፡ አዘዙና ፡ ወስደው ፡ አስተኙት ።

በማግስቱ ፡ ችሎት ፡ ተዘርግቶ ፡ በዚህ ፡ ሰውዬ ፡ ላይ ፡ ፍርድ ፡ ተገጥመረ ፡ መኳንንቱም ፡ ሊቃውንቱም ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ፈረዱበት ። እንዲህም ፡ አራቱ ፡ ሊቀ ፡ መጣኞች ፡ አዛዦች ፡ (ባለፍትሐ ፡ ነገሥቶች)ዘያወርድ እዴሁ ፡ ዲበ ፡

መሲሐ : እግዚአብሔር : ይትመተር : እደሁ : (እግዚአብሔር : ቀብቶ : በነገሠው : ላይ : እጁን : የሚዘረጋ : እጁ ይቁረጥ) : የሚለውን : ጠቅሰው : የሞት : ፍርድ : ፈረዱበት ።

ንጉሡም : ይኸን : ሁሉ : ከሰሙ : በኋላ : ከችሎት : ወደ : እልፍኛቸው : ተመልሰው : ገቡ ። በዚያም : ሊቃውንቱንና : መኳንንቱን ወንጀለኛውን : ጭምር : አስጠርተው : በነሱ : ፊት : አንድ : የአንበሳ : ለማዳና : የዝንጀሮ : ለማዳ : አስመጥተው : አቆሙ ። ዝንጀሮውም : አንበሳውን : አይቶ : በፍርሃት : ይንቀ ጠቀጥ : ገሮመር : በኋላ : ግን : በቁሬ : ሙሉ : ጠጅ : አቀረቡላቸው : ሁለ ቱም : አብረው : ጠጡ ፤ ከዚህ : በኋላ : ዝንጀሮው : ፍርሃቱ : ተወገደለትና : እንደ : ልቡ : ይቀናጣ : ገሮመር ፤ እንዲያውም : በአንበሳው ራስ : ላይ : ወጥቶ : እየተዛና : ተቀመጠ ።

በዚህ : ጊዜ : ፊታቸውን : ወደ : መኳንንቱ : አዙረው : አሁንስ በማን : ትፈርዳላችሁ : ቀድሞውንም : ከገበሬ : ጋራ : ማኅበር : በመጠጣቱ : ያጠፋሁ : እኔ : ነኝ : በማኅበርና : በቦታ : በንገናኝ : ፍሮ : ይህ : ሰው : መቼ : ይደፍረኝ : ነበር : ብለው : ወደ ችሎት : ተመልሰው : ምሕረት : አድርገው : ወደ : ቤቱ : በሰላም : ሰደዱት : ይባላል ። በዚህ : ዐይነት : ደግነትና ርኅራኄ : ጅ : ዓመት : ከገዙ : በኋላ : በጂሕ : ፯፻፲፫ : ዓ : ም : በግንቦት : ወር : እሁድ : ዐረፉና : ወንድማቸው : በካፋ : በዙፋን : ተቀመጡ ።

የዐፄ : በካፋ : ዘመነ : መንግሥት ።

ምዕራፍ : ፳፯ ።

ስለ : ፀፂ : በካፋ : ስለ : ንግሣቸው : በርሣቸው : ዘመነ : መንግሥት : ያሉት : የሹማምንት :

ዝርዝር ።

ከፀፂ : ኢያሱ : በሬት : በጎንደር የነገሡት : እነወርዐ : ድንግል : እነ ሱስንዮስ : እነፋሲል ፤ እነዮሐንስ : ታላላቅ : ነገሥታት : ሆነው : ብዙ : ዘመን : በማግኘት : ለጊዜው : የሚስማማውን : ብዙ : ሥራ : ሠርተው : ለኢያሱ : አድ ያም : ሰገድ : መንግሥትን : አቀበሉ ። ኢያሱም : ከባቶቻቸው : ቢበልጥ : እንጂ : በማያንስ : አገዛዝና : አያያዝ : ኢትዮጵያን : ገዝተው : አለፉ ። እርሳቸው : ከሞቱ : በኋላ : የነገሡት : ተክለ : ሃይማኖት : ልጃቸው ፤ ተምፍሎስ : ወን ድማቸው : ዮስጦስ : መከፋፈላቸው ፤ ዳዊት : ልጃቸው : ከነዚያ : ደከም : ያሉ : ሆነው : እንደ : ጥቃቅን : ነገሥታት : ይታያሉ ። የዚህም : ምክንያት : የግዛታቸው ዘመን : አጭር : እንደ : መሆኑ : መጠን : በጭሩ : ጊዜያቸው : የወሩት : ሥራ በሕዝብ : አንደበት : ደምቆ : ለመነገር : ሳይመጥን ፤ ለጽሕፈትም : ብዙ : ምዕ ሬራች : ሳያገኝ : በመቅረቱ : ነው ። አሁን : ግን : መንግሥትን : ከወንድማቸው :

ከዳዊት ፡ የተቀበሉት ፡ በከፋ ፡ እንደ ፡ ታላላቆቹ ፡ ነገሥታት ፡ ለመቁጠር ፡ በይ
ቁጠሩም ፡ ወደነዚያው ፡ ቀጥሮ ፡ ለመጠጋት ፡ ምንም ፡ ያህል ፡ አይቀራቸውም ፡
ስንል ፡ ታሪካቸውን ፡ በሚቀጥለው ፡ እንመልከት ።

፡፡ ፡፡ ፡፡

በከፋ ፡ የታላቅ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ልጅ ፡ ናቸው ። እናታቸው ፡
ወይዘሮ ፡ ማርያማዊት ፡ (ማርያም ፡ መዋዒት?) ፡ ይባላሉ ። የእናታቸው ፡ አባት ፡
አቤቶ ፡ ሚካኤል ፡ አያታቸው ፡ ራስ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ይባላሉ ።

ስለ ፡ በከፋ ፡ ልደትና ፡ እድገት ፡ ጸሐፊ ፡ ትእዛዙ ፡ አዛዥ ፡ ሲኖዳ ፡ ከዚህ ፡
ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ በታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ በግዕዝ ፡ ቋንቋ ፡ ጽፎ ፡ ይገኛል ።

እንደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ልብሳቸውን ፡ በደም ፡ ያጠቡት ፡ እንደ ፡ ቂርቆስ ፡ በእሳት ፡
የተቃጠሉት ፡ እንደ ፡ ገላውዴዎስ ፡ በጦር ፡ የተወጉት ፡ (1) ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡
ሰገድ ፡ ከይባባ ፡ ወደ ፡ በከፋ ፡ እናት ፡ ወይዘሮ ፡ ማርያማዊት ፡ ርስት ፡ ወደ ፡
ምድረ ፡ ዓማ ፡ ከዕለታት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ሄዱ ። በዚያም ፡ የማርያማዊትን ፡ መል
ክና ፡ ደም ፡ ግባት ፡ እንደዚሁም ፡ ንጽሕናቸውንና ፡ ጸሎት ፡ አዘውታሪነታቸውን
አይተው ፡ ደስ ፡ አላቸው ። በኋላ ፡ ሴትዮዋ ፡ ድንግል ፡ ሳሉ ፡ በንድ ፡ ቀን ፡ ቢገ
ናጉዋቸው ፡ ጸንሰው ፡ በጊዜው ፡ በከፋን ፡ ወለዱ ። የበከፋን ፡ መወለድ ፡ ዐፄ ፡
ኢያሱ ፡ በዩ ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ደስ ፡ አላቸው ። እግዚአብሔርንም አመሰገኑ ።
ወዲያውም ፡ “ይህ ፡ ሕፃን ፡ መንግሥቱን ፡ ይወርሳል ፤ በዘመኑም ፡ ሰላምና ፡ ደስታ
ይሆናል ። . . . .” ብለው ፡ ትንቢት ፡ ተናገሩላቸው ። እናትዮዋም ፡ “ታዕብዮ ፡
ነፍስየ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘርእየ ፡ ትሕትናሃ ፡ ለአመቱ ፡ እስመ ፡ ገብረ ፡ ሊተ ፡
ኅይለ ፡ ዐቢያተ ፡ . . . .» (2) ብለው ፡ ጸለዩ ።

በከፋንም ፡ አባታቸውና ፡ እናታቸው ፡ በጣም ፡ ይወዷቸው ፡ ነበር ።

ስለዚህ ፡ በፍቅር ፡ በጥበብና ፡ በጸጋ ፡ አሳደጓቸው ። ዐሥር ፡ ዓመትም ፡ በሞ
ላቸው ፡ ጊዜ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በግቤ ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ ወደ ፡ እናሪያ ፡ ሲሄዱ ፡
ግስላ ፡ (የግስላ ፡ ለምድ ?) ፡ አልብሰው ፡ ጦር ፡ አሲዘው ፡ አስከትለዋቸው ፡ ሄዱ ።
በመንገድም ፡ በከፋን ፡ ያዩ ፡ ከህናትም ፡ በሕታውያንም ፡ ወደ ፡ ሬት ፡ እንደሚነ
ግሡ ፡ ተነበዩላቸው ። እንደዚሁም ፡ ንጉሡ ፡ ኢያሱ ፡ ቱሉ ፡ ቁባ ፡ ሉባ ፡ በሚባ
ለው ፡ የጋላ ፡ አገር ፡ ሲያልፉ ፡ ፩ ፡ ጋላ ፡ አግኝተዋል ፤ እባክክ ፡ በከፋ ፡ የሚባለ
ውን ፡ የጉሡን ፡ ልጅ ፡ አሳዩኝ ብሎ ፡ ለምኖኝ ፡ በሳየሁት ፡ በ፫ኛ ፡ ቀን ፡ ሩተመ
ልከት ፡ ይህ ፡ ሕፃን ፡ ልጅ ፡ በኋላ ፡ ይነግሥና ፡ ኅይለኛ ፡ ይሆናል ። ሚጫንና ፡

(1) እንዳረመን ፡ በገደባቸው ፡ ጊዜ ፡ የተደረገባቸውን ፡ ግፍ ፡ ሲያስታውስ ፡ ነው ።
(2) ጸሐፊ ፡ ትእዛዝ ፡ ሲኖዳ ፡ በሉቃስ ፡ ወንጌል ፡ ምዕ ፡ ፳ ፡ ቀ ፡ ፵፮—፶፮ ፡ እመቤታችን ፡ ማርያም ፡
የጸለየችውን ፡ ወይዘሮ ፡ ማርያማዊት ፡ እንደ ፡ ጸለየች ፡ እስመስሎ ፡ ራሱ ፡ ጽፎት ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ ሴት
ዮዋ ፡ በርግጥ ፡ ጸልየዋል ፡ እንደሆነ ፡ አይታወቅም ።

ቱለማንም ፡ ደርቦ ፡ ይገዛል ፡ ብሎ ፡ በሰፊው ፡ አጫወተኝ ፡ ሲል ፡ ጸሐፊ ፡ ትእ
ዛገ ፡ ሲኖዳ ፡ በታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ መገመሪያ ፡ ላይ ፡ ይጽፋል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በካፋ ፡ አባታቸውም ፡ በሕታውያኑም ፡ ጋላውም ፡ የተነበዩ
ላቸው ፡ ትንቢት ፡ ተፈጽሞ ፡ እስኪነግሡ ፡ ድረስ ፡ እዚያው ፡ እነገሥታቱ ፡ ልጆች ፡
ደንበኛ ፡ ሥፍራ ፡ እወሀኒ ፡ አምባ ፡ ወጥተው ፡ ተቀመጡ ፡ በዚያም ፡ ሳሉ ፡ ይበ
ልጥ ፡ ጊዜያቸውን ፡ በጾም ፡ በጸሎት ፡ በስግደት ፡ ምጽዋት ፡ በመስጠት ፡ መጻሕ
ፍት ፡ ቀዳሳትን ፡ በመመልከት ፡ ያሳልፉ ፡ ነበር ። እንዲያውም ፡ እንደ ፡ በሕታው
ያን ፡ ምሳቸውን ፡ የሚበሉት ፡ ከሰዓት ፡ በኋላ ፡ በ፱ ፡ ሰዓት ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡
ብቻ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ይገልጻል ። የርሳቸውንም ፡ አያያዝ ፡
በመመልከት ፡ የተጠማ ፡ እንስሳ ፡ የውሃ ፡ ምንጭን ፡ ለማግኘት ፡ እንደሚኖ
ፍቅ ፡ እንደዚህ ፡ መቼ ፡ ይሆን ፡ የሚነግሠው ፡ እያሉ ፡ በያለበት ፡ ያሉት ፡ ከህና
ትና ፡ በሕታውያን ፡ ትልቁም ፡ ትንሹም ፡ ይናፍቅ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ጨምሮ ፡
ይገልጻል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በለፈው ፡ ምዕራፍ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ወንድማቸው ፡ ዐፄ ፡
ዳዊት ፡ ፳ ፡ ዓመት ፡ ያክል ፡ ገዝተው ፡ በቪሕ ፡ ፯፻፲፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በሞቱ ፡ ጊዜ ፡
ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ መኳንንቱን ፡ በቤቱ ፡ ሰብስቦ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡
ከወይዘሮ ፡ ማሚት ፡ (ነገላ) ፡ የወለዱት ፡ አቤቶ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ይነገሥ ፡
ሲል ፡ አማከራቸው ፡ የተሰበሰቡትም ፡ ሰዎች ፡ እንቢ ፡ እንዳይሉ ፡ አቤቶ ፡ ወልደ ፡
ጊዮርጊስ ፡ የራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ የባለቤቱ ፡ ወንድም ፡ ስለሆነ ፡ በዚ
ህም ፡ ላይ ፡ ራስ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ኅይለኛና ፡ የሚፈራ ፡ ነውና ፡ ከልባቸው ፡ ሳይ
ሆን ፡ ለጊዜው ፡ ደግ ፡ ነው ፡ እርስዎ ፡ እንዳሉት ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ይነገሥ ፡
ብለው ፡ መለሱለት ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ትእዛዝ ፡
ሊቁ ፡ ዮናታን ፡ በጭፍራ ፡ ታጅቦ ፡ ወደ ፡ አደባባይ ፡ ወጣና ፡ “አቤቶ ፡ ወልደ ፡
ጊዮርጊስ ፡ ነግሠዋል” ፡ የሚል ፡ ዐዋጅ ፡ ነገረ ።

ነገር ፡ ግን ፡ ውላጅ ፡ የሚባሉት ፡ የቤተ ፡ መንግሥት ፡ የልፍኝ ፡ ወታደ
ሮች ፡ ከሌሎች ፡ መኳንንቶች ፡ ጋራ ፡ ለብቻ ፡ በቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ ሆነው ፡
በወሀኒ ፡ አምባ ፡ ያሉት ፡ በካፋ ፡ እንዲነግሡ ፡ በምክር ፡ ቄረጡ ። በነዚህ ፡ ስብ
ከት ፡ ተመርተው ፡ ከራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ወገን ፡ የነበሩት ፡ መኳንንቶችም ፡ ቀስ ፡
በቀስ ፡ ተገልብጠው ፡ ወደነዚህ ፡ መጡ ። ከዚህ በኋላ ፡ በካፋን ፡ ከወሀኒ ፡
አምባ ፡ ለማውረድ ፡ ያንድ ፡ ክፍል ፡ ጭፍራ ፡ ተላከ ። እነሱም ፡ እተራራው ፡
ጥግ ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ በወሀኒ ፡ አባ ፡ ያሉት ፡ የነጋሢ ፡ ዘሮች ፡ አልጋው ፡
ለኔ ፡ ይገባል ፡ በማለት ፡ ግማሹ ፡ በካፋ ፡ ኅይለኛና ፡ ጥብቅ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡
ይጨቀኑናልና ፡ አይነግሥም ፡ የሚነግሠውን ፡ ከመከከላችን ፡ እኛው ፡ መርጠን ፡
እንሰጣለን ፡ በማለት ፡ ፍጅት ፡ ሆኖ ፡ ጭቅጭቅ ፡ እዚያው ፡ እየተራራው ፡ ሥር ፡
እስከ ፡ ፫ ፡ ቀን ፡ ቁየ ፡ ይባላል ። በተራራው ፡ ሥር ፡ ያሉት ፡ በካፋን ፡ ለማም
ጣት ፡ የተላኩት ፡ ግን ፡ መኳንንቱም ፡ ሕዝቡም ፡ በካፋን ፡ ነውና ፡ የመረጠው ፡

አሁን ፡ ከምታስቸግሩት ብትለቁት ፡ ይሻላል ፡ ብለው ፡ መከራቸው ፤ በዚህም ፡
 ላይ ፡ የበጌምድሩ ፡ ደጃዝማች ፡ አምኃዩስ ፡ ለበካፋ ፡ ለመርዳት ፡ ሠራዊት ፡ ይዘ ፡
 ወደ ፡ ተራራው ፡ ጥግ ፡ መምጣቱ ፡ በተሰማ ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ በካፋን ፡ አናስወ
 ርድም ፡ ብለው ፡ የነበሩት ፡ የነጋሢ ፡ ዘሮች ፡ ቁም ፡ ይዘክ ፡ በነገሥክ ፡ ጊዜ ፡ እን
 ዳታጉላላን ፡ ቃል ፡ ግባልንና ፡ እንልቀቅክ ፡ አሏቸው ። በካፋም ፡ ቃል ፡ ገቡላ
 ቸውና ፡ ተለቀው ፡ ከተራራው ፡ ወርደው ፡ ከሚጠብቋቸው ፡ ከነደጃዝማች ፡ አም
 ኃዩስ ፡ ጋራ ፡ ተገናኙ ። የዚህንም ፡ ወሬ ፡ ብንያም ፡ የሚባለው ፡ ጎንደር ፡ ሄዶ ፡
 ተናገረና ፡ ከቤተ ፡ መንግሥት ፡ ግምጃ ፡ ቤት ፡ አምጥቶ ፡ የንጉሥ ፡ ልብስ ፡ በካ
 ፋን ፡ አለበሰባቸው ፤ እንደ ፡ ለበሱም ፡ በእነርሱ ፡ ታጅበው ፡ ጎንደር ፡ ከተማ ፤
 በገቡ ፡ ጊዜ ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡ ክርስቶዶሎና ፡ ዕጩጌ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ከሊቃ
 ውንቱ ፡ ጋራ ፡ ወታደሩም ፡ ሕዝቡም ፡ በንድነት ፡ ሆኖ ፡ በደስታ ፡ ተቀበላቸው።
 ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ጳጳሱ ፡ ጽራግ ፡ ማሰፊው ፡ እስመ ፡ በጸሕኮ ፡ በበረከት ፡ ሠናይ ፡
 ወአንበርክ ፡ አክሊለ ፡ ዲበ ፡ ርእሱ ፡ ዘእምዕንቀ ፡ ክቡር ፡ . . . . . የሚባ
 ለውን ፡ እየደገመ ፡ ቅብዐ ፡ መንግሥት ፡ ቀብተው ፡ ዘውዱን ፡ ደፋላቸውና ፡
 ሥርዐተ ፡ ንግሣቸው ፡ በደንብ ፡ ተከበረ ፤ ስመ ፡ መንግሥታቸውም ፡ «መሲሕ ፡
 ሰገድ» ፡ ተባለ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዐዋጅ ፡ ነጋሪው ፡ ወጥቶ ፡ «ንጉሣችን ፡ ዳዊት ፡
 ሞተዋል ፡ በርሳቸው ፡ እግር ፡ በካፋን ፡ አንግሠናል ፡ ጠላቶቻችን ፡ ይፈሩ ፡ ወዳ
 ጃቻችን ፡ ይደሰቱ ፡ የሚል ፡ ዐዋጅ ፡ ነገረ ።

* * *

ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስም ፡ አቤቶ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስን ፡ ለማንገሥ
 ሲል ፡ በዐፄ ፡ በካፋ ፡ ላይ ፡ የሠራውን ፡ ሁሉ ፡ ያውቃልና ፤ ዐፄ ፡ በካፋ ፡ ገና ፡
 ከወህኒ ፡ ወደ ፡ ጎንደር ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ ቤቱን ፡ ትቶ ፡ ከነቤተ ፡ ሰቡ ፡ ወደ ፡
 አቡኑ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ ተማጥኖ ፡ ተቀመጠ ። በኋላም ፡ በአቡኑ ፡ አማላጅነት ፡
 ተፈርዶበት ፡ የነበረው ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ቀረለትና ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ መጣ ። ንጉ
 ሡም ፡ በዩት ፡ ጊዜ ፡ ባላሬ ፡ ሥራው ፡ ጥቂት ፡ ከወቀሱት ፡ በኋላ ፡ በግዞት ፡
 የምትቀመጥበትን ፡ ሥፍራ ፡ አንተው ፡ ምረጥና ፡ ከጎንደር ፡ ውጣልኝ ፡ አሉት ።
 ራስ ፡ ቢትወደድም ፡ በመጉና ፡ ብቅመጥ ፡ ይሻለኛል ፡ ብሎ ፡ ንጉሡን ፡ እጅ ፡
 ነሥቶ ፡ ሄዶ ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በዚያ ፡ አገር ፡ ሲደርስ ፡ ሊቃውንቱና ፡ ከሆናቱ ፡ ተሰ
 ብስበው ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ለቅባቶች ፡ አድልቶ ፡ የጃዊን ፡ ወታደር ፡ ልኮ ፡ ቀሳ
 ውስቱን ፡ ወንድሞቻችንን ፡ ያስፈጅና ፡ አባታችንን ፡ ዕጩጌ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡
 ዕራቀኑታቸውን ፡ እያስገቡተተ ፡ ያስደበደበ ፡ እርሱ ፡ አይደለምን ፡ ብለው ፡ ደንጊያ ፡
 እየወረወሩ ፡ አባረሩት ። እርሱም ፡ ከዚያ ፡ ተመልሶ ፡ በንጉሡ ፡ ፈቃድ ፡ በአ
 ደጋት ፡ ቁላ ፡ ገብቶ ፡ ተቀመጠ ፤ የዐፄ ፡ በካፋም ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ እስኪ
 ያልቅ ፡ ድምፁ ፡ አልተሰማም ፡ ይባላል ።

ዐፄ : በካፋም : የእንደራሴነቱን : ሥራ : በመገመሪያ : ጊዜ : ለቢት
ወደድ : ኢራቅሊስ : የእንደራሴነት : ማዕርግ : ጨምረው : ከሰጡ : በኋላ : የቀ
ረውንም : የሥልጣን : ሥፍራ : በየክፍሉ : በየደረጃው : በሹም : ሽር : አከፋ-
ፍለው : የንጉሠ : ነገሥትነት ሥፍራቸውን : ያስኬዱ : ገመር ።

ላንባቢም : ሐሳብ : ለመስጠት : ያክል : በርሳቸው : ዘመነ : መንግሥት :
ውስጥ : የነበሩትን : የቀድሞና : የቅርብ : ጊዜ : የሊቃውንት : የመኳንንት : የሹ-
ማምትም : ስም : ከታሪክ : ነገሥቱ : ለቅመን : ከዚህ : ቀጥሎ : ዘርዝረንዋል ።

ከነዚህም : ውስጥ : በበካፋ : ዘመነ : መንግሥት :
በሞት : በጡብ : የተለዩ : በሹም : ሽር : የተዘዋ
ወሩ : አሉባቸው ።

ቤተ : ክህነት ።

ጳጳሱ : አባ : ክርስቶዮሎ :
ዕጩጌው : አባ : ተክለ : ሃይማኖት :
ዕጩጌ : አባ : ዮሐንስ : ከተክለ : ሃይማኖት :
በኋላ :
ዐቃቤ : ሰዓት : ወልደ : ሐዋርያት :
ቄስ : ዐፄ : ቀውስጦስ :
መልአክ : ብርሃናት : ፀሐየ : ልዳ የልደታ :
አለቃ :

ቤተ : መንግሥት ።

ቢትወደድ : ኢራቅሊስ : (ከራስ : አምኃዩስ :
በፊትና : ራስ : አምኃዩስ : ከሸፈተ : በኋላ :
የቢትወደድነት : ሥፍራ : ላጫጭር : ጊዜ :
የወሰደ : ይመስላል) :
ራስ : አምኃዩስ : ከቢትወደድ : ኢራቅሊስ :
በኋላ : እንደራሴ : የሆነ :
ደጃዝማች : ኤፍሬም : የበጌምድር : አዝማች :

- ። ዮሐንስ :
- ። አሞንዮስ :
- ። ማሞ : የዳሞት : ገዥ :
- ። ዐፅጫ :
- ። ወዳጄ :
- ። ኮምቤ : በጌምድር : አዝማች :

- > ተስፋ : ኢየሱስ : የቋራው :
- " የማነ : አብ :
- " ለጋሥ :
- " ርቱዕ : (በሻ : ርቱ) :

ጸሐፊ : ትእዛዝ : ሲኖዳ : በዚህ : ላይ :
 መዝሙሪያ : የቅዱስ : ሩፋኤል :
 በኋላ : የቅዱስ : ሚካኤል : አለቃ :
 ሆኖ : መልአክ : ገነት : የተባለ ።

ጸሐፊ : ትእዛዝ : ድሚጥሮስ : የቅዱስ : ሩፋ
 ኤልን : አለቅነት : ጭምር : የያዘ :
 ብላቴን : ጌታ : ማሙዬ : (የባለቤታቸው : ወንድም) :

- > ወሰን : ሰገድ : (የፀሄ : በካፋ : አጎት) :
- > ኩቾ :
- > ተስፋ : ኢየሱስ : (በኋላ : ቢትወደድ : የተባለው) :

አዛዥ : ብንያም : የይባባው :

- > ወልደ : ትንሣኤ : ወግና : ሥርዓት : የሚያውቀው : ሊቀ :
- > ወልደ : ጊዮርጊስ :
- " ኢዮሴ :

ሊቀ : መኳስ : ገብረ : ልዑል :

ሊቀ : መኳስ : ማርቆስ :

ሊጋባ : ስምዖን : (1)

- > ዳዊት :

በዥሮንድ : ወልደ : ጊዮርጊስ : ውስጥ :

አዛዥና : ዳዊት : ደጋሚ :

- > ሕዝቅያስ :
- > ማሞ : ቆቅ : አዳኝ :
- > ጳውሎስ :
- > ወልደ ልዑል :

ስንቲባ : ናትናኤል : የደንቢያው :

(1) የቀድሞ ሊጋባነት ፣ ጸሐፊ ፣ ማሰራ ፣ ወይም ፣ ሊቀ ፣ ዐቢያን ፣ ብላቴን ፣ ጌታ ፣ የሚሠራው ፣ ይመስል ፣ ነበር ፤ አሁን ፣ ግን ፣ ይህ ፣ ቀርቶ ፣ በሊጋባ ፣ ስም ፣ መጠራት መዝሙሩ ፣ ይሆንን ።

- » ድርመ : ገጭ : አርሴ :
- » አርሴኒ :
- » ተስፋ : ኢየሱስ :
- ፊታውራሪ : አግኖጥዮስ :
- » ነጮ :
- » ገብረ : መድኅን :
- » ጎራ :

ቀኛዝማች : ጴጥሮስ :

ግራዝማች : አልፍዮስ : ጠጫ :

- » ህላዌ : ክርስቶስ : በኋላ : ፊታውራሪ :
- ቀጥሎ : የስሜን : ደጃዝማች) :

ግራዝማች : ሥሙር :

ባላምባራስ : ወልደ : ጊዮርጊስ :

- » አይከል : ባልደራስ :

ባሻ : አርከለዲስ : (በኋላ : በጌምድር : አዝማችነት : የተሾመ) :

- » ያዕቆብ :
- » ወልደ : ጊዮርጊስ : ቁለኛ :
- » ምእናም : ቆቅ : አዳኝ :

አደራ : (ከአርከለዲስ : በኋላ : የተሾመ) :

የሻለቃ : ዕዳግ : ኤፍሬም :

- » ተክለ : ሃይማኖት :
- » በትሬ : የቀሃ : ገዥ :
- » ጎሼ : የቀሃ : ገዥ : ከበትሬ : በኋላ :
- » ዋልዋጆ : የወህኒ : ቤት : አለቃ :

የሻለቃ : ዘገብርኤል : የጠጅ : ቤት : አለቃ : (ሊቀ : መያስያን) :

- » ባልጋዳ : ተክለ : ሃይማኖት : በኋላ :
- ደጃዝማች : የሆነ :

ሴ ቶ ች ።

ወይዘሮ : ማርያማዊት : እናታቸው :

አቴጌ : አዋልደ : ንግሥት : ባለቤት : (በቶሎ : የሞቱ) :

- » ምንትዋብ : ባለቤት : የቋረኛ : ኢያሱ :
- እናት :

ዊዘር : (ወይዘር) : ወለተ : ኢጥሮስ : ቊብት :
 :: ወለተ : ሩፋኤል : የንጉሠ : እግት :
 :: ሰበኔ :
 :: ብስለንትያ :
 :: ወለተ : እስራኤል : . . . . . ::

ምዕራፍ : ፳፮ ::

የጃዊ : ሸፍትነት ::

ዐፂ : በከፋ : ከነዚህ : መኳንንትና : ሹማምንት : ጋራ : ሆነው : የንጉሥነት : ሥራቸውን : በገርመሩ : ባ፩ : ዓመት : ከ፷ : ወር : ባፂ : ኢያሱ : ጊዜ : ከግቤ : መጥተው : በዐባይ : ዳር : የተቀመጡት : የጃዊ : ጋሎች : (ጠለታ : ጃዊ) : ሸፍተው : ግብር : ከለከሉ : የሚሉ : ወሬ : መጣላቸው :: ስለዚህ : የጎንደርን : ከተማና : ቤተ : መንግሥታቸውን : ለቢትወደድ : ኢራቅሊስ ፤ ሀብትና : ገንዘባቸውን : ለበሽገሮንድ : ማሞ : እንዲጠብቁ : ትእዛዝ : ሰጥተው : ጳጳሱን : አባ : ክርስቶዶሉን ፤ የደብረ : ሊባኖስን : ፅጌጌጌ : ተክለ : ሃይማኖትን ፤ ዐቃቤ : ሰዓት : ወልደ : ሐዋርያትን : ጸሎትና : ምህላ : እንዲይዙ : አሳስበው : በመኳንንትና : በሠራዊት : ታጅበው : በጎንደር : በወይና : ዐረብ : በምጽራሕ : ማርያም : አድርገው : ወደ : አሪንጎ : ጉዞ : ገርመሩ :: በዚያም : ሲጓዙ : ለዳሞት : ገሽጉ : ለደጃች : ማሞ : ፱ : ነፍጥ : (ጠመንዣ) ፤ ልከው : በበኩሉ : ጭፍራውን : ይዞ : ወደ : ጃዊዎች : ሔዶ : እንዲዋጋ : ላኩበት :: ርሳቸውም : (ይባላ) : በሚባለው : ፈረሳቸው : ሆነው : መኳንንቶቻቸውንም : በፈረስ : በፈረስ : አስከትለው : ከሠራዊቱ : ቀደም : ብለው : አሪንጎ : ገቡ :: ሠራዊቱም : ተጠናቆ : እያደር : በአሪንጎ : ጉብቶ : ከከተተ : በኋላ : ብዙ : ሠንጋና : ፍሪዳ : አሳርደው : በዚህ : በአሪንጎ : ለመኳንንትና : ለሠራዊት : ትልቅ : ግብር : አድርገው : ዋሉ ::

ከዚህ : በኋላ : በዋር : ፳፱ : ቀን : ሠራዊቱ : በያለቃው : ይሰብሰብና : ስልፋን : አያለሁ : ብለው : በጥሩምባ : ዐዋጅ : አናገሩ :: ሠራዊቱም : ከተሰበሰበ : በኋላ : ወደ : ተሰበሰበበት : ሥፍራ : ሄደው : በፈረሳቸው : ላይ : ሆነው : የፈረሰኛውንም : የአግረኛውንም : የወር : ሠራዊት : እየዘሩ : ተመለከቱ (1) ::

ከዚህ : በኋላ : ግራዝማች : ህላዌ : ክርስቶስ : ራታውራሪ : ሆኖ : በሬት : ለሬት : ቀድሞ : እንዲሄድ : ታዘዘ ፤ ርሳቸውም : ከአሪንጎ : በየካቲት : ወር : ተነ

(1) እዚህ : ላይ : ሲደርስ : ጸሓፊ : ትእዛዝ : ሲኖዳ : በገፋ : በፈረስ : ሆነው : ሠራዊታቸውን : ለመለከቱ : የሰማይ : መልአክ : እንጂ : ሥጋ : የለበሰ : ሰው : አይመስሉም : ነባር : ይላል ::
 (2) የጃዊ : ባላባቶችና : አዝማቾች : ይሆናሉ ::

ሥተው ፡ እንደ ፡ ደንቡ ፡ ሊቀ ፡ መኳኑ ገብረ ፡ ልዑል ፡ በፊት ፡ የቀረው ፡ ሠራ
 ዊት ፡ ከኋላ ፡ ሆኖ ፡ እያጀባቸው ፡ ዝማሐ ፡ ከሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ደርሰው ፡ ብዙ ፡
 ገራ ፡ እባሻ ፡ ያሳቁብ ፡ ቤት ፡ አደሩ ። ከዚያ ፡ በማግሥቱ ፡ ተነሥተው ፡ በገንታ ፤
 በአንዳቤት ፡ አድርገው ፡ ሲጓዙ ፡ ከርሳቸው ፡ ጋራ ፡ ግራዝማች ፡ እልፍዮስ ፤
 ባሻ ፡ አርከለዲስ ፤ ቁለኛ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ነበሩ ። በኋላም ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡
 ማሙዬ ፤ ሊቀ ፡ መኳኑ ፡ ገብረ ፡ ልዑል ፡ ሊጋባ ፡ ስምዖን ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ቀርተው ፡
 የነበሩት ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ደርሰው ፡ የንጉሠ ፡ አጀብ ፡ በረከተ ። እንደዚህ ፡ ሆኖ ፡ ጉዟ
 ቸውን ፡ ወደፊት ፡ ቀጥለው ፡ የዐባይን ፡ ወንዝ ፡ ተሻግረው ፡ አጋም ፡ ውሃ ፡ አደሩ ።
 ከዚያም ፡ ተነሥተው ፡ ሲሄዱ ፡ በመንገድ ፡ የቤልማና ፡ የጋዴሳ ፡ የሴንጫ ፡ የጋላ ፡
 ወታደሮች ፡ ሆ ፡ እያሉና ፡ እየዘፈኑ ፡ ንጉሡን ፡ ለመቀበል ፡ መጡ ። የነርሱም ፡
 አቡሊዳስ ፡ የሚባለው ፡ አለቃቸው ፡ የግስላ ፡ ለምድ ፡ ለብሶ ፡ በቀይ ፡ ፈረሱ ፡
 ተቀምጦ ፡ በጭፍሮቹ ፡ መካከል ፡ አምሮ ፡ ይታይ ፡ ነበር ። እነዚህም ፡ ከነአለቃ
 ቸው ፡ ንጉሡን ፡ እጅ ፡ ነሥተው ፡ ከተገናኙ ፡ በኋላ ፡ ከሠራዊት ፡ ተደባልቀው ፡
 ጉዞው ፡ ቀጠለና ፡ ደብረ ፡ ጾት ፡ ደረሱ ፤ በዚያም ፡ ግብር ፡ አግብተው ፡ ዋሉ ።
 ከዚያም ፡ ተነሥተው ፡ ከዋንዳ ፡ ደረሱ ። በዚህ ፡ ሥፍራ ፡ ሳሉ ፡ ከሸፈቱት ፤ ከጃዊ ፡
 ወገኖች ፡ ጥቂት ፡ ሰዎች ፡ ዐርብ ፡ ለት ፡ መጥተው ፡ ከንጉሡ ፡ ተገናኙና ፡ በቀሩት ፡
 የጃዊ ፡ ነገዶች ፡ ስም ፡ እንደዚህ ፡ ሲሉ ፡ አመለከቱ ። «ንጉሥ ፡ ሆይ ፡ እኛ ፡ የር
 ስዎና ፡ ያባትዎ ፡ ባሮች ፡ ነን ፡ አጥፍተንም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋት ፡ ከኛ ፡ ምሕረት ፡
 ከርስዎ ፡ ነውና ፡ ይማሩን» ።

ንጉሡም ፡ ይኸን ፡ ከሰሙ ፡ በኋላ ፡ ደግነው ፡ ምሬያችኋለሁ ፤ ይሁን ፡ እንጂ ፡
 ሮጌንና ፡ ነጮ ፡ እምዬን ፡ (2) አምጡ ፤ «እነሱን ፡ እስከ ፡ ረቡዕ ፡ ድረስ ፡ እኔ ፡
 አለሁበት ፡ ሳታመጡ ፡ የቀራችሁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንድም ፡ ሰው ፡ ሳያመልጡኝ ፡
 በሞት ፡ ቀጥቼ ፡ ሥጋውን ፡ ለሰማይ ፡ አሞራ ፡ ነው ፡ የምሰጠው» ፡ ሲሉ ፡ አስፈ
 ሬርተውና ፡ አስጠንቅቀው ፡ ለቀቋቸው ። ንጉሡም ፡ ከዚያ ፡ ተነሥተው ፡ በአባ ፡
 ጌራ ፡ በኩል ፡ ዋንዳ ፡ ደረሱ ። እዚህም ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ የዚህን ፡ አገር ፡ ሕዝብ ፡
 ከብቱንም ፡ እህሉንም ፡ ወታደር ፡ እንዳይዘርፍ ፡ ባዋጅ ፡ አስጠነቀቁ ። ነገር ፡ ግን ፡
 ዐዋጁን ፡ ጥሰው ፡ አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ መዝረፍ ፡ ዠመሩ ፤ እነዚህም ፡ ተይዘው ፡
 እንጉሡ ፡ ፊት ፡ በቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ ዠራቸው ፡ በሰይፍ ፡ እንዲቆረጥ ፡ ንጉሡ ፡
 ፈርደው ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ጸሐፊ ፡ ትእዛዝ ፡ ሲኖዳ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ቀርቦ ፡
 አማልዶ ፡ አስማራቸው ።

እነርጌን ፡ ሊያመጡ ፡ የሄዱት ፡ የጃዊ ፡ መልክተኞች ፤ በተባለው ፡ ቀን ፡
 ሳይመጡ ፡ ስለ ፡ ቀሩ ፡ ንጉሡ ፡ እነደጃዝማች ፡ ተስፋ ፡ ኢየሱስ ፡ እነደጃዝማች ፡
 ማሞ ፤ እነአዛኸ ፡ ብንያም ፤ እነፊታውራሪ ፡ አግናጥዮስ ፡ ወደፊት ፡ ሄደው ፡
 በዳሞትና ፡ በአገው ፡ በሊበንና ፡ በባሶ ፡ የሸፈቱትን ፡ ጋሎችና ፡ ጃዊዎች ፡ እንዲ
 ዋጉ ፡ ከብታቸውንም ፡ እክላቸውንም ፡ እንዲዘርፉ ፡ አዘዟቸው ፡ ንጉሡም ፡ ከኋላ ፡
 እየተከተሉ ፡ ጃዊን ፡ ይፈልጉ ፡ ዠመር ። ነገር ፡ ግን ፡ ጃዊ ፡ ቤተ ፡ ሰቡንና ፡ የቻለ

ውን ፡ ያኸል ፡ ከብቱን ፡ ዕቃውንና ፡ እኸሉን ፡ እየያዘ ፡ አገሩንና ፡ ቤቱን ፡ እየተወ ፡ በየደኑ ፡ በየተራራው ፡ እየወጣ ፡ ተደበቀ ። የጃዊ ፡ ሰዎች ፡ ከንጉሡና ፡ ከወታደሩ ፡ አደጋ ፡ ለማምለጥ ፡ ሲሉ ፡ በየተሸሽጉበት ፡ በየጫካው ፡ ሳሉ ፡ የዱር ፡ አውሬና ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ እንስሳ ፡ እየነከሰ ፡ አደጋና ፡ ችግር ፡ አበረከተባቸው ፤ የያዙትም ፡ እኸል ፡ አለቀ ። በቤታቸው ፡ የቀረውን ፡ እኸልና ፡ በአዝመራ ፡ ላይ ፡ ያለውንም ፡ ሰብል ፡ የንጉሡ ፡ ወታደር ፡ እየበላ ፡ ለፈረስና ፡ ለበቅሎውም ፡ እያበላ ፡ ጨረሰው ። ከዚህ ፡ ሁሉ ፡ የተነሣ ፡ የጃዊ ፡ ሕዝብ ፡ በጣም ፡ ተቸግረው ፡ የሚያደርጉት ፡ አጡ ። በመጨረሻ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ መጥተው ፡ ምሕረት ፡ ከመለመን ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ መጻፍ ፡ እንደሌላቸው ፡ ተመክክረው ፡ ተረዱና ፡ ባላባቶቹና ፡ እነዚያ ፡ በሬት ፡ ሳይመጡ ፡ የቀሩት ፡ ተመርጠው ፡ ተሰብስበው ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ መጡ ። በተገናኙም ፡ ጊዜ ፡ እያለቀሱና ፡ እያስተዛዙ ፡ በራሳቸውና ፡ በቀሩት ፡ ስም ፡ «ንጉሥ ፡ ሆይ ፡ አጥፍተናል ፤ በድለናል ፤ ይማሩን ፤ ቀጣዎን ፡ ከላያችን ፡ ይመልሱ ፤ ለዘለዓለምም ፡ አያጥፉን ? ከአረማውያን ፡ አገዛዝ ፡ አውጥተው ፡ ለጥምቀትና ፡ ለቀርባን ፡ ያብቁን ፤ ያባትዎ ፡ የአድያም ፡ ሰገድ ፡ ኢያሱ ፡ በሮች ፡ አይደለንምን ? እርስዎስ ፡ ገና ፡ ጥርስዎን ፡ ሳይነቅሉ ፡ ከባትዎ ፡ ጋራ ፡ ያመጡን ፡ አይደሉምን» ፡ ሲሉ ፡ አመለከቱ ። በንጉሡ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ያለት ፡ መኳንንትና ፡ ሊቃውንትም ፡ ተነሥተው ፡ «ሰው ፡ ሆኖ ፡ ከተፈጠረ ፡ ምንጊዜም ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ። እርስዎ ፡ ግን ፡ እንዳባትዎ ፡ መሐሪ ፡ ነዎትና ፤ እነዚህን ፡ ጥፋተኞች ፡ አይበቀሏቸውም» ፡ ብለው ፡ አማለዱ ።

ንጉሥ ፡ ዐፂ ፡ በካፋ ፡ የጃዊን ፡ መልእክተኞች ፡ ልመና ፡ የመኳንንቱንም ፡ ምልጃ ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ልባቸው ፡ አዘነ ። ቀጣቸውም ፡ ወደ ፡ ምሕረት ፡ ተመልሶ ፡ ምሬያችኋለሁ ፡ አሏቸው ። ከነዚህም ፡ መካከል ፡ ገሚሶቹ ፡ ተመልሰው ፡ ለጃዊ ፡ ሕዝቦች ፡ በተናገሩ ፡ ጊዜ ፡ የጃዊ ፡ ሕዝብ ፡ ታላቅ ፡ ደስታ ፡ አደረገ ። በዚህ ፡ የምሕረት ፡ ቃል ፡ ሁሉም ፡ በልቡ ፡ ደስ ፡ ብሎት ፡ በተራራ ፡ በጫካ ፡ ከነቤተ ፡ ሰቡ ፡ ከነከብቱ ፡ የተደበቀው ፡ ሁሉ ፡ ወደየቤቱ ፡ ተመልሶ ፡ ደንበኛና ፡ ሰላማዊ ፡ ሥራውን ፡ ይቀጥል ፡ ዝመር ።

ንጉሡም ፡ ከዚያ ፡ ተነሥተው ፡ በጉድላ ፡ በኩል ፡ አልፎ ፡ ደልማ ፡ ገቡ ። በዚያም ፡ ሳሉ ፡ በይባባ ፡ በኩል ፡ ወይም ፡ በአሪንጎ ፡ በኩል ፡ ወደ ፡ ጎንደር ፡ መመለስ ፡ እንደሚሻል ፡ ከተከተሏቸው ፡ መኳንንት ፡ ከነአዛዥ ፡ ብንያም ፡ ከነግራዝማች ፡ ሀላዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ከነበዥሮንድ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ከነባሻ ፡ አርክሊዲስ ፤ ከነደጃዝማች ፡ ዮሐንስ ፡ ከነደጃዝማች ፡ አሞንዮስ ፡ ጋራ ፡ ተማክሩ ። ግማሾቹ ፡ በአሪንጎ ፡ በኩል ፡ መሄድ ፡ ይሻላል ፡ ሲሉ ፡ አብዛኞቹ ፡ በይባባ ፡ በኩል ፡ መሄድ ፡ ይሻላል ፡ ስላሉ ፡ በዚህ ፡ ተቁረጠና ፡ ከደልማ ፡ ተነሥተው ፡ በጎድብ ፡ በዳንጉሌ ፡ በክር ፡ ነዋሪ ፡ አድርገው ፡ እግረ ፡ መንገዳቸውንም ፡ ያደጉበትን ፡ የናታቸውን ፡ አገር ፡ ጸማን ፡ ጎብኝተው ፡ ይባባ ፡ ገቡ ። በየመንገዳቸውም ፡ ለባላባትና ፡ ላገለገሉ ፡ ሰዎች ፡ ስጦታና ፡ ሽልማት ፡ እያደረጉ ፡ አልፎ ፡ በጆፍጆፍ ፡ በሆድ ፡ ገበያ ፡ በከሸሽላ ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ በወጡ ፡ በቧ፡ ወር ፡ ካሥር ፡ ቀን ፡ ተመልሰው ፡ መጋቢት ፡ ፳፭ ፡ ቀን ፡ ሺሕ ፡ ፯፻፲፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ እዋና ፡ ከተማቸው ፡ ጎንደር ፡ ገቡ ።

የወይዘሮ : ማርያማዊት : ዕረፍት ፤ -የወይዘሮ : አዋልደ : ንግሥትና : የንጉሠ :
ጋብቻ ፤ -ሹም : ሽር ::

ዐፄ : በካፋ : ከጃዊ : ጦርነት : ጉንደር : እንደ : ተመለሱ : የሠሩት : ሥራ :
በታሪክ : ነገሥታቸው : ውስጥ : የሚገኘው : አንዳንድ : ጥቃቅን : ሥራ : አለ ፤
ይኸውም : እንደሚከተለው : ነው ::

ጳጳሩ ፤ ውላጆችና : ከኒሳዎች : የሚባሉ : የልፍኝና የወታደር : ክፍሎች
ከቤተ : መንግሥቱ : ወደ : ከተማ ፤ ከከተማም : ውጭ : እየወጡ : ልጃ : ገረድ :
እያበላሹ : የሰው : ሚስት : እያማገጡ : አገር : እየዘረፉ : በነርሱ : ምክንያት :
አገር : ታውኮ : ነበር :: እንዳይገቡም : ከተከለከሉ : በኋላ : ወደ : ከተማ :
ገብተው : አገር : ዘርፈው : ብዙ : የዐመፅና : የእብሪት : ሥራ : መሥራታ
ቸው : ስለ : ታወቀ ንጉሡ : ላሌን : ማሞን : ጠንቀኛ : የተባለውን : የጦር :
ጭፍራውን : ይዞ : እንዲወጋቸው : አዘዙ :: እርሱንም : አዛዥ : ብንያም :
የኢልማና : ዴንሳን : ጦር : ይዞ : እንዲያግዘው : ተደረገና : እነዚህ : ሁለቱ :
አገር : ያበጡትን : እነዚህን : ውላጆች : ወግተው : ግማሾቹን : ገደሏቸው ::
የቀሩትንም : እያሰሩ : ወደ : ንጉሡ : አመጧቸውና : እስራት : አስፈረዱባ
ቸው ::

ጴጅ : በሐምሌ : ወር : ከጦር : አለቆቹ : አንዱ : በሻ : ወልደ : ጊዮር
ጊስ : ቁለኛ : ሞቶ : በደብረ : ብርሃን : ሥላሴ : ተቀበረ :: በዚህ : ወር :
በሻ : አርከለዲስ : ተሸሮ : የርሱ : ሹመት : ለበሻ : አደራ : ተሰጠ :: ለአርከ
ለዲስም በኋላ : የበጋምድር : አዝማችነት : ተሰጠው :: በነሐሴ : ወር : ንጉሡ :
ከሕዝብ : ተለይተው : ቀኖና : ይዘው : እስከ : ፍልስታ : መጨረሻ : ድረስ :
ቈዩ ::

፫ኛ : በጳጅ : ነሐሴ : የሚወጧቸው : እናታቸው : ወይዘሮ : ማርያማዊት :
ሞተው : በታላቅ : ጎዘንና : ፍታት : ደብረ : ብርሃን : ሥላሴ : ተቀበሩ :: ዐፄ :
በካፋም : ስለ ፍታቸው : ሞት : እስከ : ዓርባ : ቀን : ድረስ : ልብሳቸውን :
ከል : አስነክረው : በብርጊዳ : ደሴት : ሲያዝኑ : ሲያለቅሱ : ሰነበቱ :: ከዚ
ያም : ተመልሰው : እንደ : ሲኖዳ : አጻጻፍ : ለማንም : ለሞቱ : ነገሥታት :
ያልተደረገ : ተዝካር : ደግሰው : ዓርባቸውን : አወጡላቸው ::

የፍታቸው : ተዝካር : ከወጣ : በኋላ : ጸሐፊ ትእዛዝ : ሲኖዳ : ለዚህ :
ጎዘን : ማስረጃ : የሚሆን ፤ ድርሰተ : መርሰዔ : ጎዘን,, : የሚባል : መጽሐፍ :
ጽፎ : ስላበረከተላቸው : የወርቅ : አንባር : (አውቃፊ : ወርቅ) : ሸለሙት ::

፬ኛ ፣ ቁስ ፣ ዐፄ ፣ ቀውስጦስ ፣ ከሞቱ ፣ በኋላ በጥቅምት ፣ ወር ፣ መካከል ፣ ላይ ፣ የመጉናው ፣ አባ ፣ ዘወልደ ፣ ማርያም ፣ ሊቃውንትና ፣ ከህናት ፣ መሳፍንትና መኳንንት ፣ ባሉበት ፣ ዐፄ ፣ በካፋ ፣ መጽሐፈ ፣ ተክሊል ፣ ተነቦ ፣ ደንበኛ ፣ የጋብቻ ፣ ሥርዓት ፣ ተፈጽሞ ፣ ወይዘሮ ፣ አዋልደ ፣ ንግሥትን ፣ አገቡ ።

ንጉሡና ፣ ንግሥቲቱም ፣ ጎን ፣ ለጎን ፣ የሠርግ ፣ ልብሳቸውን ፣ ለብሰው ፣ ተቀምጠው ፣ ሳሉ ፣ ንጉሡ ፣ የእቴጌነቱን ፣ አክሊል ፣ በአዋልደ ፣ ንግሥት ፣ ላይ ፣ ማን ፣ ያስቀምጥ ፣ ብለው ፣ ሊቃውንቱን ፣ ጠየቁ ። ሊቃውንቱም ፣ በቀድሞ ፣ ጊዜ ፣ የዕጨጨውን ፣ የሹመት ፣ አክሊል ፣ ነገሥታቱ ፣ ይደፉላቸው ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ አሁንም ፣ ለእቴጌዬቱ ፣ አክሊሉን ፣ እርስዎ ፣ ንጉሡ ፣ ይደፉላቸው ፣ ሲሉ ፣ መለሱ ። ስለዚህ ፣ ዐፄ ፣ በካፋ ፣ አክሊሉን ፣ ለሙሽራዬቱ ፣ ደፉላቸው ። ከዚህ ፣ በኋላ ፣ እቴጌዬቱ ፣ ከወንበራቸው ፣ ላይ ፣ ተነሥተው ፣ አክሊላቸውን ፣ እንደ ፣ ደፉ ፣ ከኋላና ፣ ከፊት ፣ ጥሩንበና ፣ መለከት ፣ እየተነፋላቸው ፣ በማረ ፣ አጀብ ፣ ወደ ፣ ደንበኛው ፣ የእቴጌ ፣ አዳራሽ ፣ ሄዱ ። በዚያም ፣ ተቀምጠው ፣ ከማታ ፣ ዠምረው ፣ እስከ ፣ መንፈቀ ፣ ሌሊት ፣ ግብር ፣ ሲያበሉ ፣ አደሩ ። ዳሩ ፣ ትክክለኛው ፣ ምክንያት ፣ ሳይታወቅ በዚያኑ ፣ ሌሊት ፣ ታመው ፣ በጽኑ ፣ ደዌ ፣ አደሩና ፣ በማግሥቱ ፣ ጥቅምት ፣ ፱ ቀን ፣ ስላረፉ ፣ በሁሉም ፣ ዘንድ ፣ ድንጋጤና ፣ መገረም ፣ ሆነ ። ርሳቸውም ፣ በደብረ ፣ ብርሃን ፣ ሥላሴ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ በንጉሡ ፣ እናት ፣ በወይዘሮ ፣ ማርያማዊት ፣ መቃብር አጠገብ ፣ በክብር ፣ ተቀበሩ ።

፭ኛ ፣ በኅዳር ፣ ወር ፣ በሻ ፣ አደራ ፣ በጥር ፣ ወር ፣ አዛዥ ፣ አርሴ ፣ ሞተው ፣ በሻ ፣ አደራ ፣ በቀላ ፣ አዛዥ ፣ አርሴ ፣ በአዘዘ ፣ (ደብረ ፣ ሊባኖስ) ፣ ተቀበሩ ። በዚህ ፣ በጥር ፣ ወር ፣ መጋቢ ፣ ወልደ ሐዋርያት ፣ የቅዱስ ፣ ሩፋኤልን ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ እልቅና ፣ ጨምሮ ፣ ጸሐፊ ፣ ትእዛዝነት ፣ ተሾመ ፣ ጸሐፊ ፣ ትእዛዝ ፣ ሲኖዳ ፣ በጸሐፊ ፣ ትእዛዝነቱ ፣ ላይ ፣ የነበረውን ፣ የቅዱስ ፣ ሩፋኤልን ፣ እልቅና ፣ ትቶ ፣ የቅዱስ ፣ ሚካኤልን ፣ እልቅና ፣ ተሾመ ፣ በየካቲት ፣ ወር ፣ ደጃች ፣ አምኃየስ ፣ የበጌምድርን ፣ ግዛት ፣ ይዘ ፣ የራስ ፣ ቢትወደድነቱን ፣ ሹመት ፣ ተሾመ ። በመጋቢት ፣ ወር ፣ ዕጨጨ ፣ ተክለ ፣ ሃይማኖት ፣ ተሸረው ፣ በርሳቸው ፣ እግር ፣ ዕጨጨ ፣ ዮሐንስ ፣ ተሾሙ ። በዚህም ፣ ወር ፣ በሹም ፣ ሸረቱ ፣ መካከል ፣ ወይ ዘሮ ፣ ሰበኔና ፣ ወይዘሮ ፣ ብስለንትያ ፣ የሚባሉት ፣ የንጉሡ ፣ እኅቶች ፣ ስለ ፣ ሞቱ ፣ ኅዘን ፣ ሆነ ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

የራስ ፣ ቢትወደድ ፣ አምኃየስ ፣ ፍጻሜ-የላስቶችና ፣ የብላቴን ፣ ጌታ ፣ ማሙዬ ፣ ጦርነት ።

ይኸ ፣ ሁሉ ፣ ከሆነ ፣ በኋላ ፣ በንጉሡ ፣ ላይ ፣ ሕመምም ፣ ጦርነትም ፣ እየ ተከታተለ ፣ እንደ ፣ ደረሰባቸው ፣ ከታሪካቸው ፣ ላይ ፣ ይነበባል ። ይኸም ፣ ሲሆን ፣ በዚህ ፣ በፄ ፣ በካፋ ፣ ታሪክ ፣ በመዠመሪያው ፣ ምዕራፍ ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ገለጽ

ነው ፡ በከፋ ፡ በተወለዱ ፡ ጊዜ ፡ «በዘመኑ ፡ ሰላም ፡ ይሆናል ፡ . . . » ብለው ፡
አባታቸው ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ተናገሩ ፡ ሲል ፡ ጸሐፊው ፡ ትእዛዙ ፡ የጻፈው ፡ ትንቢ
ታዊ ፡ ቃል ፡ እንዳልተፈጸመ ፡ ይታወቃል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የዚህኑ ፡ የሕመማቸ
ውንና ፡ የጦርነቱን ፡ ሁኔታ ፡ እንመልከት ።

ዐፄ ፡ በከፋ ፡ በበሽታ ፡ እንደ ፡ ወደቁ ፡ ድንገት ፡ እኔ ፡ የሞትኩ ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ ዙፋኑን ፡ ለመያዝ ፡ በነጋሢዎቹ ፡ መካከል ፡ ጭቅጭቅ ፡ ሲነሣ ፡ አገር ፡
ይታወካል ፡ ብለው ፡ ራሳቸው ፡ ወንድማቸውን ፡ ዮሐንስን ፡ ለማንገሥ ፡ አስ
በው ፡ ከወሀኒ ፡ አምባ ፡ አስመጡና ፡ በጠገባቸው ፡ አስቀመጧቸው ። በኋላ ፡
ግን ፡ ሞታቸው ፡ ወደ ፡ ደንኝነት ፡ ስለ ፡ ተመለሰ ፡ ሊነግሡ ፡ መጥተው ፡ የነበ
ሩት ፡ ዮሐንስም ፡ ወደ ፡ ወሀኒ ፡ አምባቸው ፡ ተመለሱ ።

ነገር ፡ ግን ፡ ከሕመማቸው ፡ ድነው ፡ ፍጹም ፡ ጤንነት ፡ ካገኙ ፡ በኋላ ፡
ያድማ ፡ ነገር ፡ በላያቸው ፡ እየተከታተለ ፡ ስለ ፡ ደረሰባቸው ፡ ሰላምና ፡ ደስታ ፡
አላገኙም ፡ ነበር ፤ በዚህም ፡ ላይ ፡ ቀጥታቸው ፡ ወይዘሮ ፡ ወለተ ፡ ጴጥሮስ ፡
በወለደ ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ሞቱ ፡ ጎዘን ፡ በጎዘን ፡ ተደረበባቸው ። ጎዘና
ቸውንም ፡ ሳይጨርሱ ፡ እግታቸው ፡ ወይዘሮ ፡ ወለተ ፡ ሩፋኤልና ፡ ልጃቸው ፡
አቤቶ ፡ ሱስንዮስ ፡ ሌሎች ፡ ዐድመኞች ፡ ጨምረው ፡ ሊገድሏቸው ፡ ነበር ።
ነገር ፡ ግን ፡ በዙፋኑና ፡ በሥልጣን ፡ የተቀመጠ ፡ ንጉሥ ፡ ከቤተ ፡ መንግ
ሥቱ ግቢና ፡ ውጭ ፡ ያለውን ፡ የሚነግረው ፡ አያጣምና ፡ የነወይዘሮ ፡ ወለተ ፡
ሩፋኤል ፡ ዐድማ ፡ ስለ ፡ ተሰማ ፡ ከዐድመኞቻቸውና ከስሜኑ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡
ጋራ ፡ ተይዘው ፡ ሁሉም ፡ በወልቃዪት ፡ ታሰሩ ።

ቀጥሎም ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በራስ ፡ ፋሪስ ፡ ርዳታ ፡ ከነገሠ ፡ በኋላ ፡
ያ፬ ፡ ዓመት ፡ ልጅ ፡ ነውና ፡ መንግሥት ፡ አይችልም ፡ ተብሎ ፡ ተመልሶ፡
የታወረው ፡ ናዖድ ፡ የሚባለው ፡ ሃፂ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ልጅ ፡ ዛሬ ፡ ግን፡
በዕድሜ ፡ ስለ ፡ በሰለ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ዕድሉን ፡ ለመፈተን ፡ ከወሀኒ ፡ አምባ ፡
አምልጦ ፡ ወጣ ።

እንደ ፡ ወጣም ፡ ውስጡን ፡ ከእንደራሴው ፡ ከቢትወደድ ፡ አምኃየስ ፡ ጋራ ፡ ተስ
ማማ ፡ ይባላል ፤ እነሱም ፡ ዐድማቸውን ፡ ጨርሰው ፡ ንጉሡን ፡ ከአልጋ ፡ እናወ
ርዳለን ፡ እያሉ ፡ ሲያስቡ ፡ ሥራቸውን ፡ ከመገመራቸው ፡ በፊት ፡ ንጉሡ ፡ እነሱን፡
በመያዝና ፡ በማሰር ፡ ቀደሾቻቸው ፤ ናዖድም ፡ ተይዘ ፡ እግሩ ፡ ተቈርጦ ፡ ሞተ ፡ ቢት
ወደድ ፡ አምኃየስ ፡ ግን ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ማደሙ ፡ በወሬ ፡ እንጂ ፡ በማስረጃ ፡ ስላ
ልተገለጸ ፡ ከሹመቱ ፡ ተሸሮ ፡ ተጋዘ ፡ እንጂ ፡ አልተገደለም ።

በዚህም ፡ መካከል ፡ ዐፄ ፡ በከፋ ፡ ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ አምኃየስን ፡ ይቅርታ ፡
አድርገው ፡ በበጌምድር ፡ ግዛቱ ፡ መልሰው ፡ ሥራውን ፡ በደንብ ፡ መሥራት ፡ ገምሮ፡
ነበር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ራስ ፡ አምኃየስ ፡ ከቢትወደድ ፡ ቀውስጦስና ፡ ይልቁንም ፡ ከን
ጉሡ ፡ አማች ፡ ከብላቴን ፡ ጌታ ፡ ማሙዬ ፡ ጋራ ፡ በግዛትና ፡ በሥልጣን ፡ እየተ

ጣሉ ፡ አልተስማሙም ፡ ነበር ፤ የሦስቱም ፡ ጸብ ፡ ንጉሡንና ፡ የበታች ፡ መኳንንቶች ፡ አስቸግሮ ፡ ነበር ። በመጨረሻ ፡ ግን ፡ ንጉሡ ፡ ሦስቱንም ፡ እፈታቸው ፡ ጠርተው ፡ ለኔ ፡ ስትሉ ፡ ታረቁ ፡ ብለው ፡ ስለ ፡ ለመጓቸው ፡ ከልባቸው ፡ ሳይሆን ፡ የንጉሡን ፡ ቃል ፡ ለማክበር ፡ ብቻ ፡ ይቅር ፤ ለእግዚአብሔር ፡ ተባብለው ፡ ተሳስመው ፡ ታረቁ ።

፡፡፡

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ከከተማቸው ፡ አየር ፡ ለመለወጥ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ በወጡበት ፡ ጊዜ ፡ ሕዝቅያስ ፡ የተባለው ፡ የሚቹ ፡ የዐፄ ፡ ያዕቆብ ፡ ልጅ ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ ጎንደር ፡ ገብቶ ፡ ከንጉሡ ፡ ዘበኞች ፡ ጋራ ፡ ተዋጋና ፡ በመጨረሻ ፡ ድል ፡ ሆኖ ፡ ተያዘ ። ንጉሡም ፡ ከሄዱበት ፡ ሲመለስ ፡ እስረኛው ፡ ሕዝያቅስ ፡ ከነተከታዮቹ ፡ እፈታቸው ፡ ቀርቦ ፡ ተፈረደበትና ፡ ሁለት ፡ እጆቹን ፡ ተቈርጦ ፡ ሞተ ፤ ተከታዮቹም ፡ በደባባይ ፡ በጦርና ፡ በሰይፍ ፡ ተደብድበው ፡ ተገደሉ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ባለፈው ፡ ያነሣነው ፡ የንጉሡ ፡ ባለሟልና ፡ ባለሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ እንደራሴ ፡ የነበረው ፡ ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ አምኃዩስ ፡ የቀድሞ ፡ ቁሙ ፡ እያመረቀዘ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ በሺህ ፡ ፯፻፲፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ሸፈተ ። ዋናው ፡ ጠቡም ፡ ከንጉሡ ፡ ባለቤትና ፡ ከወንድማቸው ፡ ከብላቴን ፡ ጌታ ፡ ማሙዬ ፡ ጋራ ፡ ነው ። በዚህም ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሲኖዳ ፡ አጻጻፍ ፡ እንደራሴነት ፡ አንሶት ፡ መንግሥትን ፡ ከበካፋ ፡ ቀምቶ ፡ ለመንገሥ ፡ አስቦ ፡ ነበር ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ንጉሡም ፡ በባለቤታቸው ፡ እየተመሩ ፡ ራስ ፡ አምኃዩስን ፡ ስለ ፡ ተጫኑት ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡ ሸፈተ ። ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ማሙዬም ፡ የቤተ ፡ መንግሥቱን ፡ ዘበኛ ፡ ይዘ ፡ ሄደ ፡ ራስ ፡ አምኃዩስን ፡ ጦርነት ፡ ገጠመው ። ነገር ፡ ግን ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ጠንክረው ፡ ስለ ፡ ተዋጉ ፡ ድል ፡ አድራጊው ፡ ሳይታወቅ ፡ ጦርነቱ ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ ስለ ፡ ጎተተ ፡ ንጉሡ ፡ ራሳቸው ፡ በመስክረም ፡ ወር ፡ ከጎንደር ፡ በአሪንጎ ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ ወደ ፡ ላስታ ፡ መጡ ። ራስ ፡ አምኃዩስም ፡ ብያዝም ፡ ሞት ፡ አይቀርልኝም ፡ ብሎ ፡ በላስታ ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ እንዳለ ፡ ሊወጉት ፡ ወደ ፡ ተራራው ፡ የሚመጡትን ፡ ፈጃቸው ። ነገር ፡ ግን ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ከሚመጣው ፡ ጦር ፡ ጋራ ፡ እየተዋጋ ፡ ሲያሸንፍ ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ጦር ፡ እየመጣ ፡ በኋላው ፡ እየደረሰ ፡ ስለ ፡ ወጋው ፡ ራስ ፡ አምኃዩስና ፡ አሽከሮቹ ፡ እጦርነቱ ፡ ላይ ፡ በዠግንነት ፡ ሲዋጉ ፡ ሞቱ ። ሲኖዳ ፡ ግን ፡ በግዕዙ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ ላይ ፡ አምኃዩስ ፡ ከጦርነቱ ፡ በታ ፡ ሸሸቶ ፡ ባንዲት ፡ ግብፃዊት ፡ ቤት ፡ ተደብቆ ፡ ሳለ ፡ ተወልዶ ፡ ሕፃን ፡ የሚባል ፡ ወታደር ፡ አግኝቶ ፡ እንደገደለው ፡ ይጽፋል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ አምኃዩስ ፡ ከነጭፍራው ፡ ተዋግቶ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ የንጉሡ ፡ ድንኳን ፡ ተተክሎ ፡ ዙፋኖቻቸውም ፡ ተዘረጋና ፡ ተቀመጡ ። ተዋጊዎች ፡ ወታደሮቻቸውም ፡ በብላቴን ፡ ጌታ ፡ ማሙዬ ፡ መሪነት ፡ ተሰልፈው ፡ ሆ ፡ እያሉና ፡ እየጨፈሩ ፡ መጡ ። የራስ ፡ አምኃዩስንና ፡ ያባቱን ፡ የቆኒስን ፡ ያሽከሮቹንም ፡ የተቈረጠ ፡ ጭንቅላት ፡ በፈታቸው ፡ አስቀምጠው ፡ ፎክሩላቸውና ፡ የድሉ ፡ በዓል ፡ ተፈጸመ ።

ዐፂ : በካፋም : ከዚያ : ተነሥተው : ወደ : ጎንደር : ተመለሱ ። የራስ : አም
ኃይስ : ሚስት : ወይዘሮ : እንጎሪና : ያሽከሮቹም : በለቤቶች : በምርኮኛነት : ጎን
ደር : ከተማ : ከንጉሡ : ጓዝ : ጋራ : ገብተው : ተቀመጡ ።

※

※

※

ይህ : ጦርነት : በተደረገ : በመቼ : ላስቶች : ለጦርነት : ተዘጋጅተዋል : ማለት :
ተሰማ ። የላስታው : በላባት : ጉባላም : የራስ : አምኃይስን : ልጅ : አግብቶ : ውስ
ጡንም : ከራስ : አምኃይስ : ጋራ : አስቀድሞ : ተስማምቶ : ነበር : ይባላል ። በዚ
ህም : ላይ : ብላቴን : ጌታ : ማሙዬ : ያለ : ትእዛዝ : ካገር : ጋራ : በመዋጋቱ :
ትልቅ : ጦርነት : ተቀሰቀሰ ። ስለዚህ : ንጉሡ : ከመድረሳቸው : በፊት : ብላቴን :
ጌታ : ማሙዬ : የራሱን : ጦር : ይዞ : እመኪና : እሚባለው : ሥፍራ : ላይ : ከላ
ስቶች : ጋራ : ትልቅ : ጦርነት : ዠመረ ። ላስቶችም : በኃይለኛው : በላባታቸው :
በጉባላ : እየተመሩ : ከብላቴን : ጌታ : ማሙዬ : ጋራ : ገጥመው : ትልቅ : ጦርነት : ተደ
ረገ ። በጦርነቱም : ጊዜ : ላስቶች : በገራቸው : መውጫ : መግቢያውን : ያውቁት :
ስለ : ነበረ : አዝማቹ : ብላቴን : ጌታ : ማሙዬና : ጥቂት : ወታደሮች : ብቻ : ሲያ
መልጡ : ብዙዎቹ : የጦር : ሹማምቶች : ከነወታደሮቻቸው : በላስቶች : እየተወጉ :
ወደቁ ። ብላቴን : ጌታ : ማሙዬም : ለማምለጥ : የቻለው : የማዕርግ : ልብሱን :
አውልቆ : የረኛ : ደበሎ : ለብሶ : ሳይታወቅ : ነው : ይባላል ።

ንጉሡም : የዚህን : ወሬ : በሰሙ : ጊዜ : በቀጥታ : ወደ : እመኪና : ሊሄዱ :
ተዘጋጁ : የእመኪና : ሥፍራ : ገደልና : ከረከቡንች : ጫካ : በመሆኑ : ለጦርነት :
አይመችምና : አይሄዱ : ብለው : ዐዋቂዎቹ : የመክሯቸውን : ምክር : ሳይቀበሉ :
ወደዚያው : ተጉዘው : የጉባላን : ጦር : እየወጉ : ወደ : እመኪና : ተጠጉ ።

የንጉሡ : መምጣትም : በተሰማ : ጊዜ : በባላባቶቹ : ዘንድ : ድንጋጤ : ሆነ ፤
ሽማግሌዎቹም : ወደ : ጉባላ : ቀርበው : አማላጅ : ልክክ : ብትታረቅና : ብትገባ :
ይሻላል : ከንጉሡ : ጋራ : ተዋግተኝ : አትዘልቀውም : ብለው : መከሩት ። እሱም :
እንደ : ተመከረ : ንጉሡ : ሆይ : ምሕረት : ያድርጉልኝና : እንታረቅ : የራስ : አም
ኃይስንም : ልጅ : (ሚስቴን) : ልላክልዎት : ከአዳል : አገር : ያስመጣሯቸውንም :
ሁለት : የሚያማምሩ : ወንበሮች : ልላክ ፤ ግብሬንም : ልጉብር : ሲል : ላክ ፤ ንጉ
ሡም : በለፈው : ጦርነት : ሰዎቻቸው : መድከሙን : ያውቀሉና : ምሕረት : አድርገ
ውለት : በካፋም : እያስገበሩ : ጉባላም : እየገበረ : ሊኖር : በመልክት : ተራረቁ ።

ጉባላም : ታርቆ : በገባ : በመቼ : እልፍዮስ : የሚባለው : እንደ : ገና : በላ
ስታ : ሸፈተ ፤ እሱም : ብዙ : ጊዜ : ሲዋጋ : ኖሮ : በመጨረሻ : ተይዞ : ጎንደር :
መጣና : በደባባይ : ተሰቀለ ።

ብላቴን : ጌታ : ማሙዬም : ፩ኛ : በላስታ ፤ የመዠመሪያውን : ጦርነት :
ከንጉሡ : ሳይታዘዝ : በመዠመሩ : ፪ኛም : የጦር : አዝማች : ሆኖ : ሳለ ፤ ሠራ
ዊቱን : አጋፍጦ : የማዕርግ : ልብሱን : አውልቆ : እንደረኛ : ደበሎ : ለብሶ :

ከጦርነቱ ፡ ባመለጠበት ፡ ምክንያት ፡ እዚያው ፡ እተደበቀበት ፡ አቡነ ፡ ቤት ፡ ድረስ ፡ መኳንንቱና ፡ ሊቃውንቱ ፡ ሄደው ፡ አቡነ ፡ ክርስቶዶሎ ፡ ጭምር ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ማሙዬን ፡ ፈረዳበትና ፡ ከሹመቱ ፡ ተዋርዶ ፡ ወልቃዬት ፡ ታስሮ ፡ ሲኖር ፡ ባልታወቀ ፡ አሻሚት ፡ ሞተ ፤ የርሱም ፡ ሹመት ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ተብሎ ፡ ለኩሾ ፡ ተሰጠ ።

እልፍዮስም ፡ ከተሰቀለ ፡ በኋላ ፡ ታርቆ ፡ የገባው ፡ ጉባላ ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ጊዜ ፡ ከአዳቦ ፡ ዘማርያም ፡ ላይ ፡ ላስቶች ፡ ማርከውት ፡ የነበረውን ፡ የብረት ፡ ነጋሪት ፡ መጻሕፍትና ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዕቃ ፡ ከራሱም ፡ ብዙ ፡ ሠንጋ ፡ ጨምሮ ፡ ጎንደር ፡ በልጁ ፡ በኩል ፡ ላከ ። በመጨረሻም ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ መጥቶ ፡ ከንጉሠ ፡ ተገናኘ ፡ ንጉሡም ፡ ደስ ፡ አላቸውና ፡ ሽልማት ፡ ሰጥተው ፡ አገሩንም ፡ በደንብ ፡ መርቀው ፡ በደስታ ፡ ሰደዱት ።

ም ዕ ራ ፍ ፡ ፸፩ ።

የቅዱስ ፡ ሩፋኤል ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አከባበር ፡-ሹም ፡ ሽር ፡- የሲኖዳ ፡ ሞት ፡- የደጃዝማች ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ መከሰስ ።

የቀደሙት ፡ ነገሥታትና ፡ እቲጌዎች ፡ አንዳንድ ፡ መኳንንቶች ፡ በሥራቸው ፡ ላይ ፡ በዘመናቸው ፡ ከልብ ፡ ለሚወዱት ፡ ስለታችንን ፡ ያደርሳል ፡ ለሚሉት ፡ ታቦት ፡ እያስቀረጹ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እያሳነፁ ፡ ከመንግሥት ፡ ወይም ፡ ከግል ፡ ርስታቸው ፡ ለከሀናትና ፡ ለቀሳውስት ፡ ርስት ፡ እየሰጡ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ታቦት ፡ እየተከሉ ፡ መደበር ፡ ልማዳቸው ፡ ነው ፡ በዚህ ፡ መሠረት ፡ ለምሳሌ ።

(ሀ) ዐፄ ፡ ገላውዴዎስ ፡ ተድባበ ፡ ማርያምን ፡ በማራ ፡ ሣይንት ፡ ታቦተ ፡ ገላውዴዎስን ፡ (መካነ ፡ ሰማዕትን) ዘምድረ ፡ ደብር ።

(ለ) እቲጌ ፡ ማርያም ፡ ሥና ፡ የዐፄ ፡ ሠርፀ ፡ ድንግል ፡ በለቤት ፡ በግራርያ ፡ ማኅደረ ፡ ማርያምን ።

(ሐ) ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ደብረ ፡ ብርሃን ፡ ሥላሴን ፡ (ጎንደር) ፡

(መ) ዐፄ ፡ ዮስጦስ ፡ ልደታ ፡ ለማርያምን ፡ (ጎንደር) ።

(ሠ) ዐፄ ፡ ቴዎፍሎስ ፡ ደብረ ፡ መዋዕን ፡ ያሠሩት ፡ ፪ኛ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

እንደዚህም ፡ ዐፄ ፡ በከፋ ፡ በዘመነ ፡ መንግሥታቸው ፡ ለሚወዱት ፡ ለቅዱስ ፡ ሩፋኤል ፡ ትልቅ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አሠርተው ፡ የታቦቱ ፡ አገባብ ፡ ታኅሣሥ ፡ ፲፫ ፡ ቀን ፡ በታላቅ ፡ በዓል ፡ ተከበረ ። በተከበረበትም ፡ ቀን ፡ ጸሐፊ ፡ ትእዛዛቸው ፡ ሲኖዳ ፡ በቅኔ ፡ ማኅሌት ፡ እንደዚህ ፡ ብሎ ፡ ሥላሴ ፡ ቅኔ ፡ ተቀኘ ።

ሩፋኤል ፡ በቤትክ ፡

ኅብስተ ፡ ርጉባን ፡ አመ ፡ በላዕከ ፡
ኢተረክበ ፡ ኅይል ፡ ዘይቤ ፡ እምአብያጸከ ፡ ኅይላት ።

ሐሜት : ዝንቱ : ወዝንቱ : ጎፍረት :
 አመስ : ላዕሌክ : አሀሎ : እንተ : ከመ : ዝ : ሐሜት =
 አንጻረ : በካፋ : በኸረ : ነገሥት :
 ድግምኬ : በሊዐ : ጎብስት :
 ውስተ : ዛቲ : ቤትክ : እምርት =

የቤተ : ክርስቲያንም : በዓል : ከተፈጸመ : በኋላ : ለሊቃውንት : ለካህናት : ለመ
 ኳንንትና : ለወታደር : በለቅዮው : በጸሐፊ : ትእዛዝ : ድሜጥሮስ : ቤት : ማና
 ቸውም : ምግብና : መጠጥ : ከንጉሡ : ቤት : ተግዘ : ትልቅ : ግብር : ተደረገ =

※ ※ ※

በሁለተኛው : ዓመት : ዐዲ : በካፋ : በግንቦት : ወር : መገመሪያ : ላይ :
 የልደታን : ቤተ : ክርስቲያን : ቅጥሩን : ማሳደሳቸውና : በጠገቡም : ለራሳቸው :
 እልፍኝ : ማሠራታቸው : ተጽፏል = እንደዚሁም : ለከንቲባ : ናትናኤል : የው
 ስጥ : አዛዥነት : ለባላምባራስ : ሀላዊ : ክርስቶስ : በጌምድር : አዝማችነት :
 ለበልጋዳ : ተክለ : ሃይማኖት : ስሜን : አጋፋሪነት : ለሊቀ : መኳስ : ማርቆስና :
 ለኒቆላዎስ : የጠንቀኛ : (ያንድ : ክፍል : ወታደር) : ሻለቅነት : ለሊቀ : መዘምራን :
 ማሞ : የደብረ : ብርሃን : ሥላሴን : እልቅና : መልአክ : ብርሃን : ተብሎ : ለመልአክ :
 ብርሃናት : ፀሐየ : ልዳ : የልደታን : አልቅና : ለምእናም : የቆቅ : አዳኝነትን :
 ሹመት : ሰጡ =

※ ※ ※

በዚህ : መካከል : ደግሞ : ደጋግመን : በጸሐፊ : ትእዛዝነቱና : በታሪክ : ጸሐ
 ፊነቱ : ስሙን : ያነግነው : አዛዥ : ሲኖዳ : በነሐሴ : ፯ : ቀን : ስለ : ሞተ :
 በንጉሡ : ላይ : ትልቅ : ጎዘን : ወደቀባቸው = አዛዥ : ሲኖዳ : የሚባለው :
 ለዐዲ : በካፋ : በለጃል : ሆኖ : በብዙ : ረገድ : ያገለግላቸው : ነበር =

(ሀ) እንዳዘገዡት : ተቀምጦ : በጉባኤ ይፈርዳል =

(ለ) ጸሐፊ : ትእዛዝ : ሆኖ : ቃል : ያስተላልፋል =

(ሐ) በታሪክ : ጸሐፊነት : ተመስግኖ : የራሳቸውን : የዐዲ : በካፋን : ታሪክ :
 በጊቤ : በጃዊና : በላስቶች : ላይ : ያደረጉትን : ጦርነት : ሁሉ : ከጻፈ : በኋላ :
 ከአባታቸው : ከዐዲ : አያሱና : ከያታቸው : ከቀዳማዊ : ዮሐንስ : ጋራ : በንድ
 ነት : ሰብስቦ : ያደራጀ : እርሱ : ነው =

(መ) እንደ : ሊቅ : መልአክ : ብርሃን : እየተባለ : የትልቁን : ደብር : የደብረ
 ብርሃን : ሥላሴን : በኋላም : የቅዱስ : ሚካኤልን : እልቅና : ተሾሞ : በሌላው : አገ
 ልግሎቱ : ላይ : በቅኔ : ማኅሌት : የሚቀኘውን : ቅኔ : በለፊው : አንብበናል =

(ሠ) ለንጉሡ : ልጆች : መምህር : ሆኖ : መጻሕፍት : ያስተምራል =

(ረ) ከዚህ : ሁሉ : ጋራ : ድርሰተ : መርሶ፤ ጎዘን : የሰዋስው : መጽሐፍ :

መዝሙረ ፡ ሐዲ ፡ ኢያሱ ፡ ሰማዕት ፡ የሚባሉትን ፡ ድርሰቶች ፡ መጻፋን ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ይገልጻልና ፡ የሲኖዳ ፡ መሞት ፡ ንጉሡን ፡ ዐዲ ፡ በካፋን ፡ በብዙ ፡ ወገን ፡ እንደ ፡ ጎዳቸው ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ከግብጽ ፡ የመጡ ፡ ድሜጥሮስና ፡ ጊዮርጊስ ፡ የሚባሉ ፡ ጥበበኞች ፡ እሳት ፡ ውላጅና ፡ አንጣጭ ፡ ማሞ ፡ ከሚባሉት ፡ ያገር ፡ ተወላጅ ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ አዋቂዎች ፡ ጋራ ፡ እየተመከከሩ ፡ በብርጊዳ ፡ የሠሩት ፡ የመርከብ ፡ ሥራ ፡ አልቋል ፡ ማለትን ፡ ሰሙ ፤ ስለዚህ ፡ የመርከቡን ፡ ሥራ ፡ ለማየት ፡ መኳንንቶቻቸውን ፡ አስከትለው ፡ ወደዚህ ፡ ወደ ብርጊዳ ፡ ሄዱ ። በዚያም ፡ ሄደው ፡ የመርከቡን ፡ ሥራ ፡ በሠሪዎቹ ፡ አስረጅነት ፡ ውጭውንም ፡ ግቢውንም ፡ ዙሪያውንም ፡ አይተው ፡ ተደነቁ ። ከዚያም ፡ መርከቡ ፡ ወደ ጣና ፡ ባሕር ፡ ተላከና ፡ ንጉሡም ፡ ተመልሰው ፡ ጎንደር ፡ ገቡ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ጎንደር ፡ ሳሉ ፡ ባሻ ፡ ርቱዕ ፡ ደጃዝማች ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ፩ ፡ ጊዜ ፡ ስሜን ፡ አጋፋሪ ፤ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ የትግሬ ፡ ገዥ ፡ (ባልጋዳ) ፡ የነበረውን ፡ የውስጥ ፡ ብላቴናውን ፡ ርእሰ ፡ ቃልን ፡ በገንዘብ ፡ ገዝተኝ ፡ ንጉሡን ፡ ሥራይ ፡ ልታበላና ፡ አንተ ፡ ለመንገሥ ፡ አስበኝል ፡ ሲል ፡ እንጉሡ ፡ ላይ ፡ ከሰሰው ። ንጉሡም ፡ ሁለቱን ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ አቁመው ፡ የከሰሹን ፡ ንግግር ፡ ከሰሙ ፡ በኋላ ፡ ተከሰሹን ፡ ደጃዝማች ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ እውነት ፡ ነውን ፡ ብለው ፡ ጠየቁት ፡ እርሱም ፡ እንኳን ፡ የውስጥ ፡ ብላቴናን ፡ በገንዘብ ፡ ገዝቼ ፡ በእጅ ፡ አዙር ፡ ንጉሡን ፡ ጌታዬን ፡ ለማስገደል ፡ መነጋገር ፡ ይቅርና ፡ ይህ ፡ ርእሰ ፡ ቃል ፡ የተባለው ፡ የውስጥ ፡ ብላቴና ፡ እኔን ፡ ዐውቀዋለሁ ፡ ብሎ ፡ ከመሰከረ ፡ ንጉሡ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ይፍረዱብኝ ፡ ሲል ፡ አመለከተ ። በዚህም ፡ ከሰሹና ፡ ተከሰሹ ፡ ብዙ ፡ ንግግር ፡ ሲመላለሱ ፡ ሁከት ፡ አበዙ ፡ ስለዚህ ፡ ንጉሡ ፡ ቢትወደድ ፡ ተስፋ ፡ ኢያሱስን ፡ ጠርተው ፡ በርሱ ፡ ዳኝነት ፡ ተነጋገሩ ፡ ብለው ፡ አዘዟቸውና ፡ ቢትወደዱ ፡ ሁለቱን ፡ በላጋሮች ፡ ይዞ ፡ ወደ ፊሱ ፡ ችሎት ፡ ወስዶ ፡ ማነጋገር ፡ ገሮመረ ። በዚያም ፡ የውስጥ ፡ ብላቴናው ፡ ቀርቦ ፡ ከተጠየቀ ፡ በኋላ ፡ ዐዎን ፡ አውቀዋለሁ ፡ ላፋ ፡ ጥቅር ፡ እጅ ፡ ጠባብና ፡ ሱሪ ፡ ዝናርም ፡ እስጥኝለሁ ፡ ብሎኝ ፡ ነበር ፡ እንጂ ፡ እሱም ፡ አልሰጠኝ ፡ እኔም ፡ አልተቀበልሁ ፡ ሲል ፡ መሰከረ ፡ በርሱ ፡ ላይ ፡ ባሻ ፡ ርቱዕ ፡ ሌሎች ፡ ፲፩ ፡ ምስክሮች ፡ ቁጥሮ ፡ ነበርና ፡ በቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ “ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የአድያም ፡ ሰገድ ፡ ኢያሱ ፡ ልጅ ፡ ነኝና ፡ እነግሣለሁ ፡ ማለቱን ፡ ቀድሞም ፡ በላከታ ፡ ወሬኛን በንጉሥ ፡ የሰጠክ ፡ ዘመን ፡ አንግሥ ፡ ርሱ ፡ ፊሱ ፡ ቢትወደድ ፡ መባሉን ፡ በኋላም ፡ ወሬኛን ፡ በጎንደር ፡ አንግሼ ፡ እኔም ፡ በትግሬ ፡ እነግሣለሁ ፡ እያለ ፡ ብዙ ፡ ጥፋት ፡ ማጥፋቱን ፡ ፡ ዕወቁልኝ ፡ አላቸው ። ተክለ ፡ ሃይማኖትም ፡ በታወቁበኝ ፡ ብሎ ፡ ከመለሰ ፡ በኋላ ፡ ምስክሮቹ ፡ አንዳንድ ፡ ጥፋት ፡ ቀድሞ ፡ ማጥፋቱን ፡ እናውቃለን ፡ ነገር ፡ ግን ፡ የኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ ሲባል ፡ በወሬ ፡ እንሰማለን ፡ እንጂ ፡ ርሱ ፡ ፊሱ ፡ ያዲ ፡ ኢያሱ ፡ ልጅ ፡ ነኝና ፡ እነግሣለሁ ፡ ማለቱን ፡ ካፋ ፡ አልሰማንም ፡ ሲሉ ፡ መሰከሩ ፡ ደግሞ ፡ እንደገና ፡ ፩ ፡ መነኩሴ ፡ ከጉ

ባኤው ፡ ተነሥተው ፡ ጭናቱ ፡ ከንጉሥ ፡ ወልጄዋለሁ ፡ ብላ ፡ ነግራኛለች ፡ ርሱም ፡ ራሱ ፡ ዐመፀኛ ፡ መሆኑን ፡ ዐውቃለሁ። ሲሉ ፡ በተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ መሰከሩ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ፍርድ ፡ ሳይሰጥ ፡ ጊዜው ፡ ስለመሸ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ የቢትወ ደዱ ፡ ዘበኞች ፡ አስረው ፡ ወሰዱትና ፡ ነገሩ ፡ አደረ ።

በማግሥቱ ፡ ደጃዝማች ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ እንደገና ፡ እችሎት ፡ ቀርቦ ፡ በመገዠመሪያ ፡ በቢትወደድ ፡ ተስፋ ፡ ኢየሱስ ፡ ችሎትም ፡ ላይ ፡ ጭናቱናውን ፡ እንኳን ፡ ላባብል ፡ ዐውቀዋለሁ ፡ ሲል ፡ የመሰከረብኝ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ይፈረድብኝ ፡ ብሎ ፡ ስለ ፡ ነበረና ፡ ብላቴናውም ፡ ቀርቦ ፡ ስለ ፡ መሰከረበት ፡ «ይሙት ፡ በቃ» ፡ ተፈርዶበት ፡ ነበር ። በኋላም ፡ እንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ዐፄ ፡ በካፋ ፡ ችሎት ፡ ቀርቦ ፡ ግማሾቹ ፡ መኳንንትና ፡ ሊቃውንት ፡ በለፍትሐ ፡ ነገሥቶችም ፡ የሞቱን ፡ ፍርድ ፡ አጽንተው ፡ ነበር ፤ የቀሩት ፡ መኳንንትና ፡ ጻኞች ፡ ደግሞ ፡ እነዚያ ፡ ፲፩ ፡ ምስክሮች ፡ የንጉሥ ፡ ልጅ ፡ ነኝና ፡ እነግሣለሁ ፡ ማለቱን ፡ በወሬ ፡ ሰማን ፡ ስላሉ ፡ በወሬ ፡ የሰሙትን ፡ መሠረት ፡ አድርገን ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ አንፈርድበትም ። በዚህም ፡ ላይ ፡ ደጃዝማች ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ በትግሬ ፡ ያልተጣላሁትና ፡ ደም ፡ ያልተቃባሁት ፡ አይገኝምና ፤ እነዚህም ፡ በወሬ ፡ ሰምተናል ፡ ያሉት ፡ ምስክሮች ፡ ከጠላቶቹ ፡ ወገን ፡ ናቸው ፡ ስላለ ፡ ባይሆን ፡ ይታሰራል ፡ እንጂ ፡ አይሞትም ፡ ለሁሉም ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ያውቃሉ ፡ ብለው ፡ ፈረዱ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ የአስራት ፡ ወይም ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ለፈርዱበት ፡ ነው ፡ እየተባለ ፡ ሲጠበቅ ፡ ከንጉሡ ፡ አንደበት ፡ “አንተም ፡ ወደ ፡ እናትህ ፡ ነደ ፡ ብለህ ፡ ላክባት ፡ እኛም ፡ በበኩላችን ፡ እንልክባትና ፡ እንጠይቃለን ፡ እርሷንም ፡ ከጠየቅንና ፡ ከተረዳን ፡ በኋላ ፡ የምንፈርደውን ፡ እንፈርዳለን” ፡ የሚል ፡ ድንገተኛ ፡ አዲስ ፡ ንግግር ፡ ስለ ፡ ወጣ ፡ ተቀማጭ ፡ ሁሉ ፡ በንጉሡ ፡ አስተዋይነት ፡ ተደነቀ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ በአስር ፡ ቤት ፡ እንዳለ ፡ ወደ ፡ እናቱ ፡ ልክ ፡ እናትዮዋ ፡ ወይዘሮ ፡ ክርስቶስዊት ፡ በልጃቸው ፡ ጥሪ ፡ በንጉሡም ፡ ትእዛዝ ፡ ከመጡ ፡ በኋላ ፡ እንደዚህ ፡ ሲሉ ፡ መሰከሩ ፡ ግና ፡ የሰበሰቡ ፡ ዓመት ፡ ልጅ ፡ ሳለሁ ፡ ደጃዝማች ፡ ዘማርያም ፡ አግብቶ ፡ ትግሬ ፡ ወስደኝ ፤ በዚያም ፡ ሳለሁ ፡ ፫ ፡ ልጆች ፡ ወለድሁለት ፤ ፬ኛም ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ በፀነሰሁ ፡ በ፯ተኛው ፡ ወር ፡ ያለቤቴ ፡ ደጃዝማች ፡ ዘማርያም ፡ በጌምድር ፡ አምጥቶ ፡ አስቀመጠኝ ፡ በመጣሁ ፡ በሦስተኛ ፡ ወሩም ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ በበጌምድር ፡ ከወለድሁ ፡ በኋላ ፡ ደጃዝማች ፡ ዘማርያም ፡ እንደገና ፡ ወደ ፡ ትግሬ ፡ ወስደኝ ፡ በዚያም ፡ ፯ ፡ ልጆች ፡ ወለድሁለት ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በለቤቴ ፡ ዘማርያም ፡ ስለሞተ ፡ ከትግሬ ፡ መጥቼ ፡ ጎንደር ፡ ከተማ ፡ ተቀመጥሁ ፡ በዚያ ፡ ጊዜም ፡ ንጉሥ ፡ ኢያሱ ፡ ዐወቁኝ” ፡ ብለው ፡ መሰከሩ ።

ይህ ፡ ምስክርነት ፡ ከተሰማ ፡ በኋላ ፡ ግማሾቹ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ምንም ፡ ጥፋት ፡ የለበትምና ፡ ይለቀቅ ፡ አሉ ፡ ግማሾቹ ፡ እናትዮዋ ፡ ንጉሥ ፡ ኢያሱ ፡ ዐወቁኝ ፡ ካለች ፡ የሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ማድረግ ፡ ነውና ፡ እንደ ፡

ገና ፡ ትመርመር ፡ ወይም ፡ ግዛት ፡ ይገባዋል ፡ አሉ ፡ ግማሮቹ ፡ ልጆቹን ፡ አገር ፡
እንዳያውኩ ፡ ራሱ ፡ ይሰብስብ ፡ ሲሉ ፡ ተከራክሩ ። ንጉሡ ፡ ግን ፡ የምፈርደውን ፡
ነገ ፡ እፈርዳለሁ ፡ ብለው ፡ ተነሡና ፡ ጉባኤው ፡ ተበተነ ፡ ብሎ ፡ የግዕዙ ታሪክ ፡
ንገሥት ፡ የንጉሡን ፡ የመጨረሻ ፡ ፍርድና ፡ የተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ የጥቃት ፡ ፍጻሜ ፡
ሳይጽፍ ፡ ይተውና ፡ ይጨርሳል ። ይኸን ፡ የግዕዙን ፡ ታሪክ ፡ ትተን ፡ በፈረንሳዊ ፡
ቋንቋ ፡ የተጻፈውን ፡ የዣን ፡ ባቲስት ፡ ኩልቦን ፡ መጽሐፍ ፡ በ355 ፡ ገጽ ፡ ላይ ፡
ስንመለከት ፡ ባሻ ፡ ርቱዕ ፡ በከሰሰው ፡ ክስ ፡ ምክንያት ፡ በንጉሡ ፡ ትእዛዝ ፡ ተክለ ፡
ሃይማኖት ፡ ቀኝ ፡ እጁን ፡ ተቆረጠ ፡ ሲል ፡ ተጽፎ ፡ ይገኛል ።

ም ዕ ራ ፍ ፸፪

የዐጼ ፡ በካፋና ፡ የእቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ጋብቻ - የብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኩቾ ፡ ፍጻሜ ፡ የንጉሡ ፡ ዕረፍት ።

ዐጼ ፡ በካፋ ፡ ለአደን ፡ ወይም ፡ ግዛት ፡ ለማየት ፡ ወደ ፡ ስናር ፡ ድንበር ፡ ሄደው ፡
ሳለ ፡ የወባ ፡ በሽታ ፡ ስለ ፡ ታመሙ ፡ ቋራ ፡ በባላባቱ ፡ ሴት ፡ ገብተው ፡ ተኙ ።
ንጉሥ ፡ መሆናቸውን ፡ ሳያውቅ ፡ ባላባቱ ፡ ተቀብሎ ፡ በሴቱ ፡ አስተኛቸው ፡ ይበ ፡
ላል ። የባላባቱም ፡ ውበት ፡ ያላት ፡ ሴት ፡ ልጁ ፡ ስታስታምማቸው ፡ ስነበተች ፤ በዚ ፡
ያው ፡ በታመሙበት ፡ ጊዜ ፡ ድኝ ፡ ጎንደር ፡ ስገባ ፡ ይችን ፡ ልጅ ፡ አገባለሁ ፡
ብለው ፡ አሰቡ ። እንዳሰቡትም ፡ ከሕመማቸው ፡ ድነው ፡ ጎንደር ፡ ሲገቡ ፡ መኳ ፡
ንንቶቻቸውን ፡ ልከው ፡ ወጣቲቱን ፡ ሴት ፡ አምጥተው ፡ በጎንደር ፡ ታላቅ ፡ ድግስ ፡
ተደግሰ ፡ በሠርግ ፡ አገቡ ። እኝህም ፡ ሴት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ የታወ ፡
ቁት ፡ ስመ ፡ ጥሩይቱ ፡ እቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ናቸው ። የክርስትና ፡ ስማቸው ፡ ወለተ ፡
ጊዮርጊስ ፡ ተጨማሪ ፡ ስማቸው ፡ ደግሞ ፡ ብርሃን ፡ ሞገሳ ፡ ይባላል ።

እቴጌይቱ ፡ በኋላ ፡ ብርሃን ፡ ሰገድ ተብለው ፡ የነገሡትን ፡ ኢያሱን ፡ ለበ ፡
ካፋ ፡ ወለዱላቸውና ፡ ታላቅ ፡ ደስታ ፡ ተደረገ ።

የእቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ዘር ፡ ከዐጼ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ልጅ ፡ ከፈቅጦር ፡
የመጣ ፡ ነው ፤ እንደዚሁ ፡ ከፖርቱጊዞች ፡ የወረደ ፡ ዘር ፡ አላቸው ፡ ሲሉ ፡ ብሩስ ፡
(Bruce) በሁለተኛ ፡ መጽሐፍ ፡ በ፯፻፲፩ ፡ ገጽ ፡ በጂ ፡ (Budge) ፡ በ፬፻፵፰ ፡
ገጽ ፡ ይጽፋሉ ።

እቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ በዐጼ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ነበሩት ፡
እንደ ፡ ዐጼ ፡ በዕደ ፡ ማርያም ፡ ባለቤት ፡ እንደ ፡ እቴጌ እሌኒ ፤ እንደ ፡ ዳግማዊ ፡ ምኒ ፡
ልክ ፡ ባለቤት ፡ እንደ ፡ እቴጌ ፡ ጣይቱ ፡ በቤተ ፡ መንግሥቱም ፡ በሕዝቡም ፡ ዘንድ ፡
የተከበሩና ፡ የተፈሩ ፡ ነበሩ ። ከባለቤታቸው ፡ ከዐጼ ፡ በካፋ ፡ ዣምሮ ፡ ይልቁንም ፡
በልጃቸው ፡ በቋረኛ ፡ አያሱ ፡ በልጅ ፡ ልጃቸው ፡ በኢዮአስ ፡ ዘመን ፡ ዑሉ ፡
ከዚያም ፡ እስከ ፡ ተፍጻሜተ ፡ መንግሥት ፡ ተክለ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ዘመን ፡ ሲኖሩ ፡

አብዛኛውን ፡ ጊዜያቸውን ፡ በሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ ያዙ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፤ የርሳቸውን ፡ ሥልጣን ፡ በመጨረሻ ፡ የራስ ፡ ሥዑል ፡ ሚካኤል ፡ መነሣት ፡ ሊያደናቅፈው ፡ ቻለ ፡ ያኽንንም ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እናገኘዋለን።

※ ※ ※

ዐፄ ፡ በካፋ ፡ ዘጠኝ ፡ (፱) ፡ ዓመት ፡ ከገዙ ፡ በኋላ ፡ በዘጠነኛው ፡ ዓመት ፡ መገመገሚያ ፡ ላይ ፡ ጠላትና ፡ ወዳጃቸውን ፡ ለመለየት ፡ ሳይታመሙ ፡ ታምሚያ ለሁ ፡ ብለው ፡ ተኙ ። ሊገናኝም ፡ የሚመጣውን ፡ ዐፄ ፡ ታመዋልና ፡ ማንንም ፡ ሊገናኙ ፡ አይችሉም ፡ እያሉ ፡ አሽከሮቻቸው ፡ መለሱት ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ በብላቴን ፡ ጌታ ፡ ማሙዬ ፡ እግር ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ የሆነው ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኩቾ ፡ ወታደሩን ፡ ሰበሰቡና ፡ ከወሀኒ ፡ አምባ ፡ የመረጠውን ፡ አውርዶ ፡ ለማንገሥ ፡ ይሰናዳ ፡ ገሮመር ። ወታደሩም ፡ ጠመንገቸውን ፡ እያገራሰ ፡ ጦሩን ፡ እየያዘ ፡ ተከተለው ፤ ከተማውም ፡ ሊሸበር ፡ ደረሰ ።

ንጉሡም ፡ ይህንን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ከአልፍኛቸው ፡ ወጥተው ፡ በፈረስ ፡ ሆነው ፡ በደብረ ፡ ብርሃን ፡ አደባባይ ፡ በድንገት በታዩ ፡ ጊዜ ፡ መኳንንቱና ፡ ሕዝቡ ፡ እየተገረመ ፡ ተገልብጦ ፡ መጣ ። ከህናቱም ፡ ንሱብሐ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ስቡሐ ፡ ዘተሰብሐ ፡ እያሉ ፡ እየወረቡ ፡ ንጉሡ ፡ አፈረሳቸው ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተቀመጡ ሁሉም ፡ እየመጡ ፡ መሬት ፡ እየሳሙ ፡ ደስታቸውን ፡ ገለጡላቸው ፤ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኩቾም ፡ ሳይዋጋ ፡ ተመልሶ ፡ ገባ ።

ንጉሡም ፡ መኳንንቶቹን ፡ እናንተን ፡ ነገ ፡ ነው ፡ የማነጋግራችሁ ፡ አሁን ፡ ግን ፡ ወደየቤታችሁ ፡ ግቡ ፡ ብለው ፡ አሰናብተው ፡ ከህናቱን ፡ ግን ፡ በፍቅር ፡ ሲያነጋግሯቸው ፡ ዋሉ ፡ ይበላል ። በማግስቱም ፡ ልብስ ፡ መንግሥታቸውን ፡ ለብሰው ፡ ባደባባይ ፡ ተቀመጡ ፡ መኳንንቱም ፡ እየመጣ ፡ እጅ ፡ እየነሣ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ እንደ ፡ ማዕርጉ ፡ ከተቀመጠ ፡ በኋላ ፡ «ለጥቂት ፡ ቀን ፡ ታምሜ ፡ ብተኛ ፡ በከተማ ፡ ሽብር ፡ ያስነሣችሁት ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ ነው» ፡ ብለው ፡ ንጉሡ ፡ መኳንንቶቹን ፡ መውቀስ ፡ ገሮመሩ ። መኳንንቶቹም ፡ እየተነሡ ፡ «እኛ ፡ ለጌታችን ፡ ሕይወት ፡ ከማሰብ ፡ በቀር ፡ ምንም ፡ የበደልነው ፡ ነገር ፡ የለም ፤ ይህን ፡ ሁሉ ፡ ሥራ ፡ የሠሩ ፡ የጦሩ ፡ አለቃ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኩቾና ፡ የንጉሡ ፡ እኅቶች ፡ ናቸው» ፡ ብለው ፡ ጥፋቱን ፡ ሁሉ ፡ በነዚህ ፡ ጣሉባቸው ። ስለዚህ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኩቾና ፡ ሁለቱ ፡ የዐፄ ፡ በካፋ ፡ እኅቶች ፡ ተይዘው ፡ ተገደሉ ፡ ይባላል ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ፩ ፡ ዓመት ፡ እንደ ፡ ቁዩ ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፳፫ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ በቁም ፡ ነገር ፡ ታመሙና ፡ በመጨረሻ ፡ ሞቱ ። ነገር ፡ ግን ፡ ሕዝቡ ፡ እንደዚህ ፡ ቀደሙ ፡ ሐሰት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ፡ እያለ ያመነታ ፡ ነበር ። እቲጌ ፤ ምንትዋብም ፡ ከቋራ ፡ ፭ቱ ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ደጃች ፡ ወልደ ፡ ልዑል ፡ እሸቴ ፡ (ኤሽቴ) ፡ ጌታ ፤ አውሳብዮስ ፡ ነጮ ፤ እስኪመጡላቸው ፡ ድረስ ፡ የንጉሡን ፡ መሞት ፡ ደበቁ ። የተጠሩት ፡ ወንድሞቻቸውም ፡ ደርሰው ፡ በየሥልጣኑ ፡ ከገቡ ፡ በኋላ ፡ የንጉሡ ፡ የዐፄ ፡ በካፋ ፡ መሞት ፡ በይፋ ፡ ተነግሮ ፡ ኀዘን ፡ ተደረገ ።

ዐፄ ፡ በከፋ ፡ ዋና ፡ ዋናው ፡ በዘመናቸው ፡ የሠሩት ፡ ሥራ ፡ እንሆ ፡ ባለ
 ፈው ፡ የተጻፈው ፡ ነው ፡ እንዳንድ ፡ ሳንጽፍ ፡ የተውነውም ፡ ቢኖር ፡ ያንዳንድ ፡
 ሰው ፡ የመሸፈትና ፡ የመዋጋት ፡ ወዳንዳንድ ፡ አገር ፡ ያደረጉት ፡ ጉዞ ፡ ይኸን ፡
 ከመሳሰለው ፡ በቀር ፡ የጉላ ፡ ነገር ፡ የቀረ ፡ ያለ ፡ አይመስለኝም ። የርሳቸውን ፡
 ጠባይና ፡ ችሎት ፡ ደግነትና ፡ ርኅራኄ ፡ ጸሎትና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንም ፡ አዘው
 ታሪኳቸውን ፡ ጸሐፊ ፡ ትእዛዛቸው ፡ አዛኝ ፡ ሲኖዳ ፡ እያሳመረ ፡ ጽፎላቸዋል።
 በሌላ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ በነነት ፡ በጊዜያቸው ፡ አንዳልሠሩ ፡ እን
 ዲያውም ፡ ሙያቸውን ፡ ካንድ ፡ ተዋነይ ፡ ከሚባል ፡ ከጉንጅ ፡ ደብተራ ፡ ጋራ ፡
 ስለ ፡ ጥንቄላና ፡ ስለ ፡ አስማት ፡ ጉዳይ ፡ ሲጫወቱና ፡ ሲያስጠነቁሉ ፡ ይውሉ ፡
 ነበር ፡ የሚል ፡ ተጽፎ ፡ ይገኛል ።

ነገር ፡ ግን ፡ እውነተኛውን ፡ የፈለግን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዳባቶቻቸውም ፡
 እንደ ፡ ልጆቻቸውም ፡ አንዳንድ ፡ ነገሥታት ፡ በንድ ፡ ፊት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
 ሲተክሉ ፡ ግብር ፡ ሲያበሉ ፡ ቅን ፡ ፍርድ ፡ ሲፈርዱ ፡ በሌላው ፡ ፊት ፡ ደግሞ ፡
 ከሸፈተው ፡ ጋራ ፡ ሲዋጉ ፡ ሲማርኩ ፡ በጭካኔ ፡ ሲገድሉ ፡ ሲያስሩ ፡ ሲፈቱ ፡ መኖር ፡
 እንዳለባቸው ፡ እንዲሁም ፡ መጪ ፡ ዕድላቸውን ፡ ለመርዳት ፡ ተስፋ ፡ እያደረጉ ፡ ዐው
 ቃለሁ ፡ ከሚል ፡ ደብተራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ግንኙነት ፡ ማድረጋቸው ፡ አይቀርም ።

የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ብርሃን ፡ ሰገድ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ።

ምዕራፍ ፡ ፸፫ ።

እቲጌ ፡ ምንትዋብና ፡ ቋረኞች ፡ የራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ መሸፈት ፡ ሁሉን ፡ በሚ
 ፈልገው ፡ በአዝቅያስና ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ጦር ፡ መካከል ፡ የተደረገው ፡ ውጊያ ።

ዐፄ ፡ በከፋ ፡ ሲሞቱ ፡ ልጃቸው ፡ ኢያሱ ፡ ስመ ፡ መንግሥታቸው ፡
 «ብርሃን ፡ ሰገድ» ፡ (1) ፡ ተብሎ ፡ ነገሡ ፡ በእናታቸውም ፡ የቋራ ፡ ተወላጅ ፡ ስለ
 ሆኑ ፡ «ቋረኛ ፡ ኢያሱ» ፡ እየተባሉ ፡ ይጠራሉ ፡ ለአድያም ፡ ሰገድ ፡ ኢያሱም
 ይኛ ፡ በመሆናቸው ፡ «ዳግማዊ ፡ ኢያሱ» ፡ ይባላሉ ። በነገሡ ፡ ጊዜ ፡ ዕድሜያ
 ቸው ፡ ያልበሰለ ፡ ስለሆነ ፡ በነገሡበት ፡ ቀን ፡ እናታቸው ፡ እቲጌ ፡ ምንትዋብ ፡
 እንደ ፡ ንግሥት ፡ ዘውድ ፡ ጭነው ፡ በሞግዚትነት ፡ ነገሡ ። እቲጌይቱም ፡ ኃይ
 ለኛና ፡ ብልጻ ፡ ስለ ፡ ነበሩ ፡ ከልጃቸው ፡ ከንጉሡ ፡ ይልቅ ፡ የርሳቸው ፡ ኃይልና ፡
 ሥልጣን ፡ የገነነ ፡ ነበር ፤ እቲጌ ፡ ጣይቱ ፡ ባፄ ፡ ምኒልክ ፡ ዘመን ፡ ያደርጉት ፡
 እንደ ፡ ነበረው ፡ እቲጌ ፡ ምንትዋብም ፡ ከቋራ ፡ ወንድሞቻቸውንና ፡ የወንድሞ
 ቻቸውን ፡ ልጆች ፡ አስመዋተው ፡ ሥልጣኑን ፡ ሁሉ ፡ አሲዘዋቸው ፡ ስለ ፡ ነበረ፡
 በጊዜያቸው ፡ ሊደፈሩ ፡ አልቻሉም ነበር ።

(1) ፤ እንዳያታቸው ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ተብሎ ፡ የሚሉ ፡ አሉ ። በዚህም ፡ ላይ ፡ (አገልጽም ፡ ኢያሱ) ፡
 ይባሉ ፡ ነበር ፡ አገልጽም ፡ የተባሉበት ፡ ምንገያት ፡ አልገባኝም ።

ነገር ፡ ግን ፡ የቀድሞዎቹ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ እነዚህን ፡ አዲስ ፡ እየመጡ ፡ በሥልጣን ፡ የተቀመጡትን ፡ ቋረኞችን ፡ በመጥላታቸው ፡ የወገን ፡ ልዩነት ፡ ሆኖ ፡ ይኖናቁ ፡ ነበር ፤ ቢሆንም ፡ ሁሉም ፡ ለመገኘት ፡ ጊዜ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ መገዛት ፡ ግድ ፡ ሆነበት ። ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ብቻ ፡ በዚህ ፡ መለያየት ፡ ለመጠቀምና ፡ በቶሎ ፡ መንግሥቱን ፡ ለመገልበጥ ፡ ሞከረ ።

ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ በዐፄ ፡ በካፋ ፡ ጊዜ ፡ በወልቃይት ፡ በግዛት ፡ ተቀምጦ ፡ ሲኖር ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከወልቃይት ፡ ገሥግሥ ፡ መጥቶ ፡ በዐፄ ፡ በካፋና ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ብርሃን ፡ ሰገድ ፡ ትእዛዝ ፡ ታስረው ፡ የነበሩትን ፡ በኅይል ፡ አስፈትቶ ፡ ወደ ፡ ወሀኒ ፡ አምባ ፡ ገወገወ ፤ በየመንገዱም ፡ ብዙ ፡ ተከታይ ፡ አገኘ ። የርሱም ፡ አሳብ ፡ እንደዚህ ፡ ቀደሙ ፡ የዐፄ ፡ በካፋን ፡ ወንድም ፡ አቤቶ ፡ ወልደጊዮርጊስን ፡ አውርዶ ፡ ለማንገሥ ፡ ነው ። ወደ ፡ ወሀኒ ፡ አምባ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ወሀኒ ፡ ቤቱን ፡ ይጠብቁ ፡ ከነበሩት ፡ ከእቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ወንድም ፡ ከደጃች ፡ ወልደ ፡ ልዑል ፡ ጋራ ፡ ጦርነት ፡ ገጠሙ ። ነገር ፡ ግን ፡ ወዲያው ፡ ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ አሸነፈና ፡ ወደ ፡ ተራራው ፡ ወጥቶ ፡ ከአቤቶ ፡ ወልደጊዮርጊስ ፡ ተገናኙ ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ከመውረዱ ፡ በፊት ፡ ከጎንደር ፡ ብዙ ፡ ጦር ፡ በደጃች ፡ ኒቆላምስ ፡ መሪነት ፡ መጥተው ፡ ሸሽተው ፡ ከነበሩት ፡ ከነደጃች ፡ ወልደ ፡ ልዑል ፡ ጋራ ፡ ተገናኘ ። ደጃች ፡ ወልደ ፡ ልዑልም ፡ አዲስ ፡ የደረሰለትን ጦር ፡ ጨመርና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሶ ፡ ተራራውን ፡ ከበው ፡ ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስን ፡ ውጊያ ፡ ገጠሙት ፤ እነዚህ ፡ ከሥር ፡ እነዚያ ፡ ከተራራው ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ ሲዋጉ ፡ ጦርነቱ ፡ ሁለት ፡ ቀን ፡ አዋለ ። በ፪ኛው ፡ ቀን ፡ ሲመሽ ፡ ራስ ፡ ቢትወደድ ፡ ዘጊዮርጊስ ፡ ድል ፡ ሆኖ ፡ ከአቤቶ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስና ፡ ከተከታዮቻቸው ፡ ጋራ ፡ ተማረኩ ። አቤቶ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ብቻ ፡ ተመልሶ ፡ በዚያው ፡ በወሀኒ ፡ አምባ ፡ በጥብቅ ፡ እንዲታሰር ፡ ሲፈረድበት ፡ የቀሩትን ፡ አምጥተው ፡ ጎንደር ፡ በእቴጌ ፡ ምንትዋብና ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ትእዛዝ ፡ በጭካኔ ፡ ገደሏቸው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ አገሩ ፡ በሰላም ፡ እንደ ፡ ቁየ ፡ በመጨረሻ ፡ የዐፄ ፡ በካፋ ፡ መኳንንቶች ፡ ከነበሩት ፡ አንዱ ፡ ተንሣይ? ማሞ ፡ የሚባለው ፡ ከሥልጣኑ ፡ ተዋርዶ ፡ ባለሥልጣኖቹ ፡ ቋረኞች ፡ በመሆናቸው ፡ ሲኖደድ ፡ ይኖር ፡ ነበርና ፤ ከዕለታት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ከጓደኞቹ ፡ ጋራ ፡ ሆኖ ፡ ወታደር ፡ ይዘ ፡ ወጥቶ ፡ ሕዝቅያስ ፡ የተባለውን የነጋሢ ፡ ዘር ፡ ከወሀኒ ፡ አምባ ፡ አውርዶ ፡ ጎንደርን ፡ ከዐ ፡ አስጨነቀ ።

በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡ ክርስቶዶሎና ፡ ዕጩጌው ፡ በገሃድ ፡ ሳይሆን ፡ ውስጡን ፡ ዐደማቸውን ፡ ክርሱ ፡ ጋራ ፡ አድርገው ፡ ነበር ።

ዐፄ ፡ ኢያሱም ፡ የጎንደርን ፡ የቤተ ፡ መንግሥቱን ፡ ወታደሮች ፡ ይዘው ፡ ከቅጥር ፡ ውስጥ ፡ ሆነው ፡ ለጦርነት ፡ ይዘጋጁ ፡ ዝግመር ። የእቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ወንድሞችም ፡ የጦርነቱ ፡ አነሣሥ ፡ አንዱም ፡ እነሱን ፡ በመጥላት ፡ መሆኑን ፡

ያውቃሉና : ከሌሎቹ : ለንጉሡ : ከታመኑት : መኳንንት : ጋራ : ሆነው : ለሞትም : ቢሆን : ለሕይወትም : ታጥቀን : ከጌታችን : ከንጉሡ : ጋራ : እንሞታለን : ሲሉ : በዚያ : ጊዜ : እንደ : ተለመደው : በኩርዐተ : ርእሱ : ሥዕል : (የጌታችን : አክሊለ : ሦክ : ያለበት : ሥዕል) : ፊት : መሐላ : አቅርበው : የጠርነቱን : መዠመር : ይጠባበቁ : ዠመር ።

ንጉሡም : የራስ : ኤልያስንና : የጳጳሱን : የዕጨጨውንም : ከሸፍቶቹ : ጋራ : ዐድመዋል : ማለትን : ወሬ : እንጂ : ርግጡን : አልተረዱም : ነበርና : ርግጡን : ለማወቅ : ሲሉ : ሦስቱንም : እኔ : ድረስ : በቶሎ : መጥታችሁ : እንድንገናኝ : ብለው : ላኩባቸው : እነሱም : መልክቱን : ከሰሙ : በኋላ : ዕጨጨው : ብቻ : እሺ : ብለው : ሲመጡ : ጳጳሱና : ራስ : ኤልያስ : ዝም : ብለው : ስለ : ቀሩ : መክዳታቸው : ታወቀ ።

ሸፍቶቹም : የገንደርን : ቤተ : መንግሥት : ከበው : አስጨነቁት ። ሕዝቅያስንም : ማንገሳቸውን : የሚያስረዳ : ዐዋጅ : አደረጉ : ብዙ : ቤትም : ማቃጠል : ዠመሩ : ነገር : ግን : ንጉሡን : ለመርዳት : ብዙ : ጋሎች : በፈረስ : ከውጭ : እየጋለዙ : መጥተው : በሸፍቶቹ : ላይ : አደጋ : ጣሉባቸው ። ጋሎቹም : ባንድ : ወገን : ገብተው : እውስጥ : ካለው : ከንጉሡ : ጦር : ጋራ : ተደባለቁ ፤ በዚህ : ጊዜ : በሸፍቶቹ : መካከል : ፍርሃት : ተነዛ ።

አቡኑ : በውጭ : ሆነው፣ የንጉሡ : ወገን : ከውስጥ : መበርታቱን : ስለ : ተመለከቱ : በቶሎ : ወደ : ንጉሡ : ተላልከው : ገብተው : የንጉሡን : አሽከሮች : “ስለ ንጉሳችሁ : ብትሞቱ : የሰማዕታትን : ክብር : ታገኛላችሁ” : እያሉ : ይሰብኩ : ዠመር ። ራስ : ኤልያስ : ግን : ከነዚህ : ከሸፍቶቹ : ወገን : ሆኖ : ይዋጋ : ነበር : እንጂ : እንደ : ጳጳሱ : አሳቡን : አለወጠም ።

በውጭ : ያለው : አብዛኛው : የከተማው : ሕዝብና : ከሀናት : ራስ : ኤልያስንና : ነገሠ : የተባለውን : ሕዝቅያስን : ባየ : ጊዜ : ሆ : እያለ : ጦርነቱን : ያዳምቅ : ነበር ። ጦርነቱም : ካለፉት : ቀኖች : ይልቅ : የመጨረሻው : ቀን : የባሰ : ሆኖ : ዋለ ። በውስጡም : ያሉት : የንጉሡ : ወታደሮች : ተዳከሙ : ይልቁንም : በቅጥሩ : አጠገብ : የነበረውን : የጐተራና : የጐድጓድ : እኻል : የውጭዎቹ : ስለ : ያዙባቸው : እውስጥ : ያሉት : በፍጹም : ተስፋ : ቁርጠው : ነበር ። በዚህም : ጊዜ : አቡኑና : ዕጨጨው : ዐቃቤ : ሰዓቱ : የጠርነቱ : ዕድል : ለነራስ : ኤልያስ : ማድላቱን : ስለ : ተመለከቱ : እንደ : ገና : ከንጉሡ : ሰፈር : ተለይተው : ወደነራስ : ኤልያስ : መጡ ። ሲመጡም : ንጉሡን : ጀኛ : ከዳችሁ : ወይም : አወላወላችሁ : ተብሎ : እንዳይሰቅባቸው : እኛ : ወደናንተ : ተመልሰን : የመጣነው : በቤተ : መንግሥቱ : ውስጥ : እቲ ጌዬቱና : ንጉሡ : ኢያሱ : ድሜጥሮስ : (1) የተባለውን : ካቶሊክ : ባለሻል :

(1) ይህ : ድሜጥሮስ : በዐፄ : በካፋ : ጊዜ : የመጣ : የገብጽ : ተወላጅ : ነው ። በባካፋ : ጊዜ : በብርጊዳ : በተሠራው : መርከብም : ውስጥ : በሠራተኛነት : ስሙ : ተጠቅሞል ። ካቶሊክ : መሆኑን : ግን : ጳጳሱ : ለምክንያት : የጣሱበት : ይመስላል : እንጂ ፤ እርሱ : ኦርቶዶክስ : ሳይሆን : አይቀርም ።

አድርገው ፡ ስላስቀመጡት ፡ ከካቶሊክ ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ የለንም ፡ በማለት ፡
ነው ፡ ብለው ፡ አወሩ ። ሽፍቶቹንም ፡ በርቱና ፡ ተዋጉ ፡ እያሉ ፡ ያደፋፍሯ
ቸው ፡ ገሮመር ። ነገር ፡ ግን ፡ በንድ ፡ ፊት ፡ ደግሞ ፡ ጳጳሱና ፡ ዕጩጌው ፡
ከዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ወደ ፡ ሽፍቶቹ ፡ ከዚያም ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ የተመላለሱት ፡
ውስጡን ፡ ክዳት ፡ ቢኖር ፡ ላዩን ፡ በማስታረቅ ፡ ስም ፡ ነው ፡ ይባላል ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ የሽፍቶቹ ፡ ኅይል ፡ እየበረታ ፡
ሄደ ። በቅጥሩ ፡ አጠገብና ፡ ዙሪያ ፡ የሚገኘውን ፤ ቤት ፡ ሁሉ ፡ እሳት ፡ ለቀ
ቁበት ፤ ከተማውም ፡ በመላ ፡ ተሸበረ ። በውስጡም ፡ ያሉት ፡ ወታደሮች ፡
ምንም ፡ እንኳን ፡ ተስፋ ፡ ቢቈርጡ ፡ ተማርከን ፡ በሽፍቶቹ ፡ እጅ ፡ ከምንወ
ቃይ ፡ ስለ ፡ ጌታችን ፡ በርትተን ፡ እየተዋጋን ፡ በከበሬታ ፡ ብንሞት ፡ ይሻላል ፡
ብለው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በዲስ ፡ ኅይል ፡ ተቀሰቀሱ ። ይኸ ፡ ሁሉ ፡ ጭንቅ፡
በከበደበት ፡ ጊዜ ፡ በሰገነት ፡ ላይ ፡ ሆኖ ፡ ከብዙ ፡ ቀን ፡ ገምሮ ፡ ከውጭ ፡
የሚመጣውን ፡ ርዳታ ፡ የሚጠብቀው ፡ የንጉሡ ፡ ዘበኛ ፡ ይኸው ፡ ደርሷልና ፡ በርቱ ፡
ብሎ ፡ ስለ ፡ ተናገረ ፡ ይበልጥ ፡ ጊዜ ፡ የበሕርይ ፡ ጉልበት ፡ የሚጠነክረው ፡
በተስፋ ፡ ነውና ፤ የንጉሡ ፡ ተዋጊዎች ፡ ይኸን ፡ ወሬ ፡ ከተጠባባቂው ፡ በሰሙ ፡
ጊዜ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በዲስ ፡ ኅይል ፡ ጦርነቱን ፡ ይቀጥሉ ፡ ገሮመር ።

ቢሆንም ፡ ቀጥራቸው ፡ እያደር ፡ በማነሱ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ በርትተው ፡ ሲከ
ላከሉ ፡ ደጃች ፡ አርከለዲስ ፡ በሚዋጋበት ፡ ወገን ፡ ስለ ፡ ተሸነፉ ፡ ሽፍቶቹ ፡ እቅ
ኖሩ ፡ ውስጥ ፡ ገብተው ፡ ዕቃ ፡ መዝረፍ ፡ ቤት ፡ መበርበር ፡ ገሮመሩ ፤ በየቤቱም ፡
በጋን ፡ ያገኙትን ፡ ጠጅና ፡ ጠላ ፡ እየጠጡ ፡ ይሳከሩ ፡ ገሮመሩ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የተጠበቀው ፡ ደጃዝማች ፡ ወሬኛ ፡ የሚባለው ፡ የዳሞት ፡ አገረ
ገዥ ፡ ከዛኸ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ጋራ ፡ ወራዊቱን ፡ ይዘ ፡ ንጉሡን ፡ ለመርዳት ፡ በግሥ
ጋሜ ፡ በሽፍቶቹ ፡ ላይ ፡ ደርሶ ፡ ይዋጋ ፡ ገሮመር ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ጦርነቱ ፡ ተፋ
ፍሞ ፡ ታላቅ ፡ እልቂት ፡ ሆነ ። ከሽፍቶቹም ፤ ከንጉሡም ፡ አሽከሮች ፡ ብዙ ፡ ሰው
አለቀና ፡ የሰው ፡ ደም ፡ እንደ ፡ ውሃ ፡ ጎረፈ ፡ ይባላል ። በመጨረሻ ፡ ግን ፡ በሁ
ለት ፡ ወገን ፡ ከውጭና ፡ ከግቢ ፡ እየተወጉ ፡ ከሽፍቶቹ ፡ ብዙዎቹ ፡ ስላለቁ ፡ ገማ
ሶቹም ፡ ሰክረው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ እየተደናበሩ ፡ ሲሸጡ ፡ አዲሱ ፡ ነጋሚ ፡ ሕዝቅያስ ፡ ተማ
ረከና ፡ ጦርነቱ ፡ ተፈጸመ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የንጉሡ ፡ የጦር ፡ ሹማምቶች ፡ ሕዝቅያስ ፡ መማረኩን ፡ ለዐፄ ፡
ኢያሱና ፡ ለእቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ የምሥራቹን ፡ ልከው ፡ እነሱም ፡ እርሱንና ፡ ተከ
ታዮቹን ፡ አስረው ፡ ብዙም ፡ ስለባ ፡ ይዘው ፡ ሆ ፡ እያሉ ፡ ንጉሡ ፡ ወዳሉበት ፡ ገቡ ።
ንጉሡና ፡ እቴጌ ፡ ምንትዋብም ፡ ጎን ፡ ለጎን ፡ ሆነው ፡ በዙፋናቸው ፡ ተቀምጠው ፡
ይጠባበቁ ፡ ነበርና ፡ ምርኮኛውን ፡ ሕዝቅያስንና ፡ ተማራኪዎቹን ፡ አሽከሮቻቸውን ፡ በዩ
ጊዜ ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ደስታ ፡ አደረጉ ፤ እቴጌ ፡ ምንትዋብም ፡ "በኢያሱ ፡ ቀኝ ፡
የዋልክ ፡ አምላክ ፡ አመሰግንኻለሁ" ፡ ብለው ፡ ለፈጣሪያቸው ፡ ከልብ ፡ የሆነ ፡ ምስ
ጋና ፡ አቀረቡ ፡ ይባላል ።

የጦርነቱ ፡ ቀስቃሽ ፡ የነበረው ፡ ተንሣይ ፡ ማሞም ፡ ድል ፡ መሆኑን ፡ በተረዳ ፡
ጊዜ ፡ ከጦርነቱ ፡ ሥፍራ ፡ ሸሽቶ ፡ ነበርና ፤ በወገራ ፡ በኩል ፡ አድርጎ ፡ ወደ ፡ ሸሬ ፡
ለመሄድ ፡ ሲያስብ ፤ በመንገድ ፡ ተያዘና ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ መጣ ፤ ከዚያም ፡ ተፈረደ
በትና ፡ በደባባይ ፡ ተሰቀለ ። የቀሩትም ፡ ገሚሶቹ ፡ በሞት ፡ ገሚሶቹ ፡ በስራት ፡
ተቀጡ ። ሕዝቅያስ ፡ ግን ፡ የነጋሢ ፡ ልጅ ፡ አይገደልም ፡ ተባለና ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ካስ
ጨረሰ ፡ በኋላ ፡ ተመልሶ ፡ ቀድሞ ፡ ወደ ፡ ነበረበት ፡ ወደ ፡ ወሀኒ ፡ አምባ ፡ ተላከ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ሕዝቅያስንና ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱን ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ከድተው ፡ ይመ
ላለሱ ፡ የነበሩት ፡ ጳጳሱና ፡ አጩንው ፡ ይቅረቡ ፡ ተባለና ፡ ተጠርተው ፡ ቀረቡ ።
እንደ ፡ ቀረቡም ፡ ሰምን ፡ ምክንያት ፡ ነው ፡ አኛን ፡ ገዝታችሁ ፡ ከሸፍቶች ፡ ጋራ ፡
ሆናችሁ ፡ ትወጉን ፡ የነበረው ፡ ብለው ፡ ጠየቋቸው ። እነሱም ፡ «አኛ ፡ ድሜጥሮስና ፡
ጓደኞቹ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ግቢ ፡ ገብተው ፡ በተቀመጡ ፡ ጊዜ ፡ አርቶዶክስ ፡ መሆናቸውን ፡
ሳናውቅ ፡ ከቶሊኮች ፡ መስለውን ፡ በዚህ ፡ ተቀይመን ፡ ነው ፤ አሁን ፡ ግን ፡ እኛም ፡
ግዝታችንን ፡ እንፍታ ፡ ንጉሠም ፡ ይቅርታ ፡ ያድርጉልን ፡ ብለው ፡ አመለከቱ ፤
ንጉሠም ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ ሳይል ፡ ጳጳሱና ፡ አጩንውም ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
ላይ ፡ ያላቸውን ፡ ክብር ፡ ያውቃሉና ፡ ይቅርታ ፡ አደረጉላቸው ። እነሱም ፡ ንጉሠ
ንና ፡ ከንጉሡ ፡ ጎን ፡ ሆነኝ ፡ ሕዝቅያስን ፡ የወጋኝ ፡ ገዝተናል ፡ ብለው ፡ የነበረውን
ግዝት ፡ ፈቱና ፡ ዕርቅና ፡ ሰላም ፡ ሆነ ።

ምዕራፍ ፡ ፸፬ ።

የክብራን ፡ ቅዱስ ፡ ገብርኤል ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ - ስለ ፡ ትምህርትና ፡ ጽሕፈት ፡
መስፋፋት ፡ - የሳዳር ፡ ቅስቀሳም ፡ በዋለችበት ፡ ቀን ፡ እቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ያደረጉት ፡
ግብር ፡ - ተንከውል ፡ ያለበት ፡ ያለቃ ፡ ኢሳይያስ ፡ ጥያቄ ።

ቋረኛ ፡ ኢያሱ ፡ ከእናታቸው ፡ ከእቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ ጋራ ፡ እየተመከከሩ ፡
ብዙ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ተክለዋል ። በጣና ፡ ደሴት ፡ ውስጥ ፡ ዛሬ ፡ ያሉት ፡
ትልልቅ ፡ አድባራትና ፡ ገዳማት ፡ የተተከሉት ፡ በርሳቸው ፡ ጊዜ ፡ ነው ፡ ከነዚህም
ውስጥ ፡ ይበልጥ ፡ አምሮ ፡ የተሠራው ፡ የክብራን ፡ ቅዱስ ፡ ገብርኤል ፡ ቤተ ፡ ክር
ስቲያን ፡ ነው ። አርሱንም ፡ ንጉሡ ፡ ከኢየሩሳሌምና ፡ ከግብጽ ፡ ተላልከው ፡ ሠራ
ተኛ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጠንካራ ፡ ዕንጨት ፡ አስመጥተው ፡ በማረ ፡ ዕንጨትና ፡ በጡብ ፡
አሠርተውት ፡ ነበር ፤ ሥራውም ፡ አምሮ ፡ በመፈጸሙ ፡ ከንጉሡና ፡ ከእቴጌ ፡ ምን
ትዋብ ፡ ጋራ ፡ እንዲሁም ፡ ተመልካችን ፡ ሁሉ ፡ ደስ ፡ አሰኘ ። በአለፋ ፡ በጣቅሳ ፡
በጭልጋም ፡ ብዙ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ በኖራ ፡ ተሠሩ ።

በዚህም ፡ ላይ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በዘመናቸው ፡ ትምህርት ፡ እንዲስፋፋና ፡ አስ
ተማሪውም ፡ ተማሪውም ፡ እንዲነቃ ፡ ይጣጣሩ ፡ ነበር ፡ ስለዚህ ፡ ከመንግሥቱ ፡
ማድ ፡ ቤት ፡ ተዘጋጅቶ ፡ እየወጣ ፡

ሀ) ለፊደል : ቁጣሪ : እንጀራና : ወጥ :

ለ) ለዜማ : ተማሪ : እንጀራና : ወጥ : ከጠላ : ጋራ :

ሐ) ለቅኔ : ተማሪ : እንጀራና : ወጥ : ከጠጅ : ጋራ :

መ) እንዲሁም : ለመጻሕፍት : ተማሪ : ከዚህ : የተሻለ : ድርጎ : እንዲሰጥ : ስለ : አዘዙ : የትምህርት : ጉባኤ : በሰፊው : ተይዞ : ነበር ።

መጻሕፍትንም : ከዐረብኛ : ወደ : ግዕዝ : በጊዜያቸው : አስተርጉመዋል ። ለቀም : ጸሐፊም : ደመወዝና : ቀለብ : እየሰጡ : ብዙ : መጻሕፍት : እያስገለበጡ ፣ ለየቤተ : ክርስቲያን : ያድሉ : ነበር። ይልቅንም : ለክብራን : ቅዱስ : ገብርኤል : ገዳም : የሰጡት : መጻሕፍት ብዙዎች : ናቸው : ከብዛታቸውም : የተነሣ : እስከ : ዛሬ : የግ ይታወቁ : መጻሕፍት : አሉ : ይባላል ። ይኸውም : ገዳም : በመጻሕፍት : በኩል : ሀብታም : ስለ : ሆነ : እንደ : ዛሬ : የመጻሕፍት : ቤት : (ቢብሊዮቴክ) : ይቁጠር : ነበር ፤ ከሸዋና : ከትግሬም : የሚመጡት : የጉንደርም : ሊቃውንት : ሥንቃቸውን : እየያዙ : በታንኳ : እቅዱስ : ገብርኤል : ገዳም : እየገቡ : መጻሕፍቱን : በመመርመርና : በመመልከት : ዓመትና : ሁለት : ዓመት : ይፈጁ : ነበር : ይባላል ።

ይህ : ገዳም : ሥራው : የመዳብ : የሆነ : ልዩ : ልዩ : ነጋሪት : ስላለው : በጉንደር : የተደነቀ : ነበር ። ዳሩ : ግን : እቴጌ : ምንትዋብ : በሥራውና : በሳብ : ደክመው : ሳለ : «ገዳም : ነውና : ሴት : አትገባበትም» : በመባሉ : በጣም : ሲያዝኑ : ይኖሩ : ነበር ። ይሁን : እንጂ : ከርሱ : ዝቅ : ብሎ : ለሴቶች : በተለይ : የኪዳነ : ምሕረት : ገዳም : ነበር ፤ ነገር : ግን : እቴጌ : ምንትዋብ : ምንም : እንኳን : ይህ : የሴት : ገዳም : ቢኖራቸው : ውጭውና : ውስጡ : ሥራው : የሚያምረውን : በመሣሪያውም : የተደነቀውን : የቅዱስ : ገብርኤልን : ገዳም : ለማየት : በለመቻላቸው : ያዝኑ : ነበር ።

ስለዚህ : ከሴት : ገዳም : ኪዳነ : ምሕረት : እስከ : ወንድ ገዳም : ቅዱስ : ገብርኤል : ድረስ : ስጋጃ : አስነጥፌ : ርሱን : እየረገጥሁ : ገብቼ : ልይና : ለዚሁም : ለደፈርሁበት : እንደ : ካሳ : እንዲቆጠርልኝ : ሥጋጃውን : በሙሉ : ለቅዱስ : ገብርኤል : ልልቀቅ : ብለው : ለልጃቸው : ለዳግማዊ : ኢያሱ : አማክረዋቸው : ነበረ ። ንጉሡ : ግን : እኛው : ደንበን : ሠርተን : መልሰን : ራሳችን : ስናፈርሰው : ቅር : ያሰኛል : ሲሉ : መለሱላቸው ። የዚህንም : አሳብ : ለሊቃውንቱ : ቢልኩባቸው : አልተስማማቸውም ።

ይሁን : እንጂ : እቴጌዬቱ : በጣም : የተከበሩና : የተፈሩ : ስለ : ነበሩ : በገሃድ : ሊከለክላቸው : የሚደፍር : እንደሌለ : በማወቅ : በገዛ : ፈቃዳቸው : ምንጣፋን : ከሴት : ገዳም : ኪዳነ : ምሕረት : እስከ : ቅዱስ : ገብርኤል : ገዳም : አስነጥፈው : በዓሉ : በሚውልበት : በታኅሣሥ : ፲፱ : ቀን : ለመሄድ : ጉዞ : ዠመሩ ። ዳሩ : ግን : ገሚስ : መንገድ : እንዳደረጉ : «ልማደ : አንስት» : ስለ : አስደነገጣቸው : የእግዚአብሔርን : ተአምራት : አድንቀው : ወደ : ኋላ : ቸው : ተመለሱ ። ይኸንንም : ተአምራት : የሠራ : ቅዱስ : ገብርኤል : ነው :

ሲሉ ፡ እንደ ፡ ተሳሉ ፡ ወደ ፡ ገዳሙም ፡ ሳይገቡ ፡ የተነጠፈውን ፡ ሥጋጃ ፡ ብዙ ፡
ወርቅ ፡ ጨምረው ለታቦቱ ፡ ሰጡ ፡ ይባላል ።

※ ※ ※

ከዚህ ፡ ሁሉ ጋራ ፡ ቋረኛ ፡ ኢያሱ ፡ የቤተ ፡ ክህነትን ፡ ሰው ፡ በጣም ፡
ያከብሩ ፡ ነበርና ፡ ሊቃውንቱን ፡ የወርቅ ፡ ጫማ እንዲያደርጉ ፡ ፈቀዱላቸው ። የሊቃው
ንቱም ፡ ልብስ ፡ እንዳያድፍ ፡ በከተማው ፡ ዙሪያ ፡ እንደድ ፡ በብዙ ፡ ተተክሎ ፡
ከህኑ ፡ ሁሉ ፡ በዚያ ፡ ልብሱን ፡ እያጠበ ፡ ንጹሕ ፡ ይለብስ ፡ ነበር ። በዚያ ፡
ዘመን ፡ አዳፋ ፡ ልብስ ፡ የሚለብስ ፡ እንደ ፡ ነውረኛ ፡ ይቆጠር ፡ ነበር ፡
ይባላል ።

ደግሞ ፡ በደንቀዝ ፡ በታች በይፋግ ፡ በላይ ፡ ቃርዳ ፡ የሚባለውን ፡ ያን
ዱን ፡ ደጃዝማች ፡ አገር ፡ በትእዛዝ ፡ በመላው ፡ ወይን ፡ አስተክለው ፡ ብዙ ፡
የወይን ፡ ፍሬ ፡ ስለ ፡ ተገኘ ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ በጉንደር ፡ የወይን ፡ ጠጅ ፡
እንደ ፡ ውሃ ፡ እየተጠጣ ፡ ተድላና ፡ ደስታ ፡ በዝቶ ፡ ነበረ ፡ ይባላል ። እቴጌ ፡
ምንትዋብም ፡ እንደ ፡ ልጃቸው ፡ ከህንን ከመውደዳቸው ፡ የተነሣ ፡ እሑድ ፡
እሑድ ፡ ከህንን ፡ ብቻ ፡ ግብር ፡ ሲያበሉና ፡ የወይን ፡ ጠጅም ፡ እንደ ፡ ውሃ ፡
ሲጠጣ ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ሊቃውንቱም ፡ በየተራ ፡ እየተነሡ ፡ እቴጌ ፡ ምንትዋ
ብንና ፡ ንጉሡን ፡ ብርሃን ፡ ሰገድ ፡ ኢያሱን ፡ እንዲሁም ፡ ካለፉት ፡ ነገሥታት ፡
ስመ ፡ ጥሩዎቹን ፡ የሚያምግስ ፡ ቅኔ ፡ ሲቀኙ ፡ ወረብ ፡ ሲወርቡ ፡ ይውሉ ፡
ነበር ፡ ይባላል ።

እቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ በጉንደር ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ከደሩቡሽ ፡ ቃጠሎ ፡ ተርፎ ፡
ፍራሹ ፡ የሚያስደንቀውን ፡ የቅድስት ፡ ቍስቋምን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በዘመ
ናቸው ፡ አሠሩ ። ለዚህም ፡ ሥራ ፡ ሺሕ ፡ ወቅት ፡ ወርቅ ፡ ከራሳቸው ፡ እን
ዳወጡ ፡ ይኸም ፡ የማይበቃ ፡ ቢሆን ፡ የጣታቸውን ፡ ቀለበት ፡ አውልቀው ፡
እንደጨመሩ ፡ ታሪካቸው ፡ ይገልጻል ። ሥራውም ፡ አልቆ ፡ የታቦቷ ፡ አገባ
ብና ፡ ክብረ ፡ በዓል ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ ሁኔታ ፡ ተከበረ ።

ስለዚህ ፡ እቴጌ ፡ ምንትዋብ ፡ የገዳር ፡ ቍስቋም ፡ በዋለችበት ፡ ቀን ፡
በዚሁ ፡ በዓል ምክንያት ፡ የቍስቋምንና ፡ የሌላውንም ፡ አድባራትና ፡ ገዳማት ፡
ቀሳውስትና ፡ ከሀናት ፡ ጠርተው ፡ ትልቅ ፡ ግብር ፡ ሲያበሉ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡
በንግግርም ፡ በመጠጥም ፡ ከህን ፡ ያሸንፈኛል ፡ ዛሬ ፡ ግን እኔ ፡ ሳላሸንፍ ፡ አል
ሰደውምና ፡ ዋናውንም ፡ የስርቆሹንም ፡ በር ፡ ደገና ፡ አድርጋችሁ ፡ ዝጉ ፡ ለከ
ህኑም ፡ የወይን ፡ ጠጅ ፡ እየደጋገማችሁ ፡ ስጡ ፡ ብለው ፡ እቴጌ ፡ አሳላፊዎ
ቻቸውን ፡ አዘዙ ፡ ይባላል ።

ከህኑ ፡ ከበላ ፡ በኋላ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ እየጠጣ ፡ ሽንቱ ፡ መጣበት ፡ እሥጋ
ጃቸው ፡ ላይ እንዳይሸና ፡ ብልግና ፡ ነው ፡ እንዳይወጣም ፡ በሩ ፡ ሁሉ ፡ በጥ

ብቅ ትእዛዝ ፡ ስለ ፡ ተዘጋ ፡ አልተቻለም ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ካህኑ ፡ እርስ ፡
 በርሱ እየተጨነቀ ፡ የሚያደርገውን ፡ አጣ ። በዚህ ፡ መካከል ፡ ከተጨናቂዎቹ ፡
 ውስጥ ፡ አንዱ ፡ አለቃ ፡ ኢሳይያስ ፡ የሚባል ፡ ሊቅ ፡ እንዳደገደገ ፡ ተነሥቶ ፡
 አንድ ፡ ነገር ፡ እንደጠይቅ ፡ ይፈቀድልኝ ፡ ብሎ ፡ እቴጌን ፡ ለመነ ። እቴ
 ጌም ፡ ተፈቅዶልኻልና ፡ ጠይቅ ፡ አሉት ፤ እሱም ፡ ጅጅና ፡ ጅጅ ፡ ሲጋጠም ፡
 ስንት ፡ ይሆናል ? ፡ ብሎ ፡ ጠየቃቸው ። እሳቸውም ፡ ሺ ፡ ነዋ ፡ ብለው ፡ መለሱ ።
 አለቃ ፡ ኢሳይያስም ፡ ከእቴጌዬቱ ፡ ይህችን ፡ ቃል ፡ ሰምቶ ፡ ከነጠቀ ፡ በኋላ ፡
 ወደ ፡ ጓደኞቹ ፡ ወደ ፡ ካህናቱ ፡ ፊቱን ፡ አዙሮ ፡ ሸነዋ ፡ ብለውኻል ፡ ብሎ ፡
 ተናገረ ፡ በዚያ ፡ ጊዜ የተቸገረው ፡ ሁሉ በየተቀመጠበት ፡ ምንጣፍ ፡ ላይ ፡ ሸና
 በት ። እቴጌዬቱም ፡ አለቃ ፡ ኢሳይያስ ፡ በመጣው ፡ የነገር ፡ ብልጎት ፡ ተደን
 ቀው ፡ ሸልመው ፡ ሰደዱት ፡ ይባላል ።

ምዕራፍ ፡ ፸፮ ።

የሸዋው ፡ መርድ ፡ አዝማች ፡ አብዬ ፡ ግብር ፡ ስለ ፡ መከልከላቸው ፡ ከጎን
 ደር ፡ በተላኩትና ፡ በመርድ ፡ አዝማች ፡ አብዬ ፡ መካከል ፡ የተደረገው ፡ ጦርነት ።

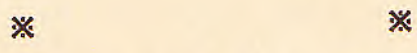
እዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ ስንደርስ ፡ በዝርዝር ፡ የሸዋን ፡ በላባቶች ፡ ታሪክ ፡
 ለመተረክ ፡ ምክንያት ፡ ነበረን ፤ ነገር ፡ ግን የጎንደሩን ፡ መንግሥት ፡ ታሪክ ፡
 ወደ ፡ ፍጻሜ ፡ ሳናደርስ ፡ በመካከሉ ፡ የሸዋን ፡ ታሪክ ፡ መዝገመር ፡ ላጸጸፉ ፡
 መልክ ፡ ላንባቢም ፡ ግልጽ ፡ ንባብ ፡ አይሰጠውም ፡ በማለት ፡ የሸዋን ፡ የባላ
 ባቶች ፡ ታሪክ ፡ ይኸን ፡ የያዝነውን ፡ በጎንደር ፡ ያሉትን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ነገ
 ሥታት ፡ ታሪክ ፡ ከጨረሰን ፡ በኋላ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንጨምረዋለን ። ይሁን ፡
 እንጂ ፡ በሁኑ ፡ ዘመን ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ብርሃን ፡ ሰገድ ፡ ጊዜ ፡ መርድ ፡ አዝ
 ማች ፡ አብዬ ፡ ግብር ፡ ከልክለው ፡ መዋጋታቸውን ፡ እንጠቅሳለን ።

መርድ ፡ አዝማች ፡ አብዬ ፡ እንዳባቶቻቸው ፡ ለጎንደር ፡ ነገሥታት ፡ መገ
 በርን ፡ እንቢ ፡ አሉ ፤ ምናልባት ፡ እኔም ፤ ከልብነ ፡ ድንግል ፡ ልጅ ፡ ከአቤቶ ፡
 ያዕቆብ ፡ እወለዳለሁ ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ የጎንደሩ ፡ መንግሥት ፡ መዳከሙንና ፡
 የርሳቸውን ፡ መበርታት ፡ ተመልክተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አይታወቅም ። የሆነ ፡
 ሆኖ ፡ ግብር ፡ መከልከላቸውን ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ አየሌ ፡ ወሰኑን ፡ ራስ ፡
 ወዳጆን ፡ አጎታቸውን ፡ ራስ ፡ ወልደ ፡ ልዑልን ፡ ጨምረው ፡ መርድ ፡ አዝ
 ማች ፡ አብዬን ፡ እንዲወጉ ፡ በሺሕ ፡ ፲፻፴ ፡ ዓ ፡ ም ? ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ ላኳ
 ቸው ፤ እነዚህም ፡ እንደ ፡ ተላኩ ለውጊያ ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ መጡ ። አብዬም ፡
 ብዙ ፡ ጦር ፡ ይዘው ፡ በያታቸው ፡ በአቤቶ ፡ ነጋሢ ፡ ከተማ ፡ በተለይ ፡ በዐ
 ደኔ ፡ ላይ ፡ ይጠበቁ ፡ ነበርና ፤ እንደ ፡ ደረሱ ፡ ጦርነት ፡ ገጥመው ፡ ወዲ
 ያው ፡ ድል ፡ አደረጓቸው ። ከጦርነቱም ፡ ራስ ፡ ወዳጅ ፡ ብቻ ፡ ሲያመልጡ ፡
 ራስ ፡ ወልደ ፡ ልዑልና ፡ አየሌ ፡ ወሰኑ ፡ ከሞት ፡ ከተረፉት ፡ ጭፍሮቻቸው ፡

ጋራ : ተማረኩ ። በዚህም ፡ ጦርነት ፡ ብዙ ፡ የጎንደር ፡ የቤተ ፡ መንግሥት ፡ መሣሪያ ፡ ድንኳኑና ፡ ሥራ ፡ ቤቱ ፡ ነጋሪትና ፡ መለከት ፡ እንቢልታና ፡ ጥሩ ምባ ፡ ከጿጿ ፡ ጠመንገ፡ (በለመጣቀሻ ፡ ነፍጥ) ፡ ጋራ ፡ ተማረከ ።

በኋላ ፡ ግን ፡ በመልክት፡ዕርቅ ፡ ተደርጎ ፡ ራስ ፡ ወልደ ፡ ልዑል ፡ ወደ ፡ ጎንደር ሲመለሱ ፡ የቀሩት ፡ የጎንደር ፡ ሰዎች ፡ ብዙ ፡ የጅ ፡ ብልጎት ፡ ያላቸው ፡ የፈላሻ ፡ ተወላጆች ፡ በፈቃዳቸው ፡ ሸዋ ፡ ከመርድ ፡ አዝማች ፡ አብዬ ፡ ማዕርግና ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሥራ ፡ እየተሰጣቸው ፡ ቀሩ ። ለአዩሊ ፡ ወሰኑ ፡ የካራ ፡ መገን ፡ አበጋዝነት ፡ ተሰጠው ።

ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በሸዋ ፡ ይኸን ፡ የመሰለ ፡ የእምቢታ ፡ ሁኔታ ፡ ምንም ፡ በደርስ ፡ ርሳቸው ፡ ግን ፡ በጎንደር ፡ ሰላማዊ ፡ ሥራቸውን ፡ ይቀጥሉ ፡ ነበር ። በዚህ ፡ ዘመን ፡ የጎንደርን ፡ ቤተ ፡ መንግሥትና ፡ ቅጥሩንም ፡ አሳደሱ ። በዙሪያውም ፡ ለዚያ ፡ ጊዜ ፡ ድንቅ ፡ የሆነውን ፡ የአትክልት ፡ ሥፍራ ፡ አዘጋጁ ። በትክልቱም ፡ ሥፍራ ፡ ወይን ፡ ሌላም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሚሸት ፡ አትክልት ፡ አስተክሉ ፡ ይኸንንም ፡ ያዘጋጁ ፡ የነበሩት ፡ ከእስያ ፣ ከየመን ፣ ከግብጽ ፡ እየመጡ ፡ ጎንደር ፡ የተቀመጡት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ከገሩ ፡ ተወላጅ ፡ ጋራ ፡ ሆነው ፡ ነው ፡ ይባላል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ዛሬ ፡ የሱዳን ፡ ግዛት ፡ ወደሚባለው ፡ አገር ፡ ድረስ ፡ ሄደው ፡ ለማስገበርና ፡ ግዛታቸውን ፡ ለማስፋት ፡ ጉዞ ፡ ዠመሩ ። የዛሬውንም ፡ የኢትዮጵያን ፡ የግዛት ፡ ወሰን ፡ አትባራን ፡ አልፈው ፡ ስናር ፡ ከተማ ፡ በደረሱም ፡ ጊዜ ወታደሮቻቸው ፡ ከተማውን ፡ እያቃጠሉ ፡ ዘረፉት ፣ አገሬውም ፡ ገሚሱ ፡ ገበረ ፣ የቀረውም ፡ እየሸሸ ፡ ሄደ ። የስናርም ፡ ባላባት ፡ በዲ ፡ ኢብን ፡ ሻሉክ ፡ ይባል ፡ ነበር ። ርሱም ፡ በመገናኛው ፡ እዋጋለሁ ፡ ብሎ ፡ ወታደሩን ፡ ይዞ ፡ ተዘጋጅቶ ፡ ይጠባበቅ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ የዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ጦር ፡ መጥቶ ፡ የስናርን ፡ ሜዳ ፡ ሲመላው ፡ በየ ፡ ጊዜ ፡ ፍርሃት ፡ አደረሰት ፣ መግጠሙንም ፡ ትቶ ፡ ሸሸና ፡ ስናር ፡ ተበዘበዘ ።

በኋላ ፡ ግን ፡ የንጉሡ ፡ ጦር፡አሁለት ፡ ተከፍሎ ፡ ለየብቻው ፡ ሰላላ ፡ በሩቅ ፡ ይመለከት ፡ የነበረው ፡ ሐማርስ ፡ የሚባለው ፡ የዳርፉር ፡ ባላባት ፡ በንደኛው ፡ ወገን ፡ ግመሉንና ፡ ፈረሱን ፡ አስጭኖ ፡ ደረሰና ፡ ውጊያ ፡ ገጠመ ። ኢትዮጵያውያንም ፡ መልሰው ፡ ይዋጉ ፡ ዠመር ፣ በመጨረሻም ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ከስናር ፡ ወደ ፡ ኋላቸው ፡ አፈገፈጉ ። ንጉሡ ፡ ግን ፡ ይኸን ፡ ጦርነት ፡ ሳይመለከቱ ፡ በንደኛው ፡ ክፍል ፡ በጦር ፡ ሠራዊት ፡ ታጅቦው ፡ ላይኛውን ፡ የአትባራን ፡ ወንዝ ፡ ተሻግረው ፡ በሰቲት ፡ አልፈው ፡ ተከዜ ፡ ደረሱ ፣ ከዚያም ፡ ተመልሰው ፡ ጎንደር ፡ ገቡ ።